

PROJEKT

**Strategia Rozwoju Powiatu
Kraśnickiego na lata 2016-2022
z perspektywą do roku 2025**

Kraśnik, wrzesień 2016

Uchwała Nr X- 74/2015
Rady Powiatu w Kraśniku
z dnia 23 września 2015 roku

w sprawie zmiany Uchwały Nr XII – 93/07 Rady Powiatu w Kraśniku z dnia 28 listopada 2007r. w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwoju Powiatu Kraśnickiego na lata 2007 – 2015”.

Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (tekst jedn. Dz. U. z 2013 r., poz. 595 z późn. zm.) Rada Powiatu uchwała, co następuje:

§1

W załączniku do Uchwały Nr XII – 93/07 Rady Powiatu w Kraśniku z dnia 28 listopada 2007r. w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwoju Powiatu Kraśnickiego na lata 2007 – 2015” Tabela 5. Zadania do realizacji na drogach powiatowych w latach 2007-2015 w rozdziale 1.2.5. Infrastruktura techniczna, otrzymuje brzmienie zgodnie z załącznikiem do niniejszej uchwały.

§2

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu.

§3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Zbigniew Gawdzik

Spis treści

1	WSTĘP	4
1.1	Przesłanki aktualizacji Strategii Rozwoju Powiatu Kraśnickiego	4
1.2	Rola strategii w problematyce rozwoju społeczno-gospodarczej powiatu	5
1.3	Podstawy metodyczne prac nad strategią	8
2	DIAGNOZA STANU POWIATU KRAŚNICKIEGO	9
2.1	Przestrzeń i środowisko	9
2.1.1	Położenie, obszar, granice, ludność	9
2.1.2	Charakterystyka przyrodnicza	10
2.1.3	Zasoby kulturowe	17
2.2	Sfera społeczna	21
2.2.1	Demografia	21
2.2.2	Poziom wykształcenia	27
2.2.3	Rynek pracy	29
2.3	Infrastruktura społeczna	32
2.3.1	Sport i rekreacja	32
2.3.2	Oświata	34
2.3.3	Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	40
2.4	Infrastruktura techniczna	45
2.4.1	Infrastruktura transportowa	45
2.4.2	Gospodarka wodno-ściekowa	53
2.4.3	Energetyka	58
2.4.4	Gospodarka odpadami	59
2.5	Sfera gospodarcza	60
2.5.1	Przedsiębiorczość	60
2.5.2	Rolnictwo i gospodarka leśna	65
3	Analiza SWOT	70
4	Misja i wizja strategicznego rozwoju powiatu	72
4.1	Analiza strategicznego rozwoju powiatu kraśnickiego	72
4.2	Wizja rozwoju	72
4.3	Misja rozwoju	74

5	Analiza celów	75
5.1	Strategiczne kierunki powiatu kraśnickiego	76
5.2	Priorytet I: KOKURENCYJNA GOSPODARKA.....	77
5.3	Priorytet II: KOMUNIKACJA, INFRASTRUKTURA I MEDYCYN.....	85
5.4	PRIORYTET III: BEZPIECZNY POWIAT	90
5.5	PRIORYTET IV: PROMOCJA I WSPÓŁPRACA.....	93
6	System wdrażania i finansowania Strategii	96
7	Monitoring i ewaluacja	100
8	Spójność Strategii z dokumentami wyższego rzędu	104
9	Bibliografia	105

1 WSTĘP

1.1 Przesłanki aktualizacji Strategii Rozwoju Powiatu Kraśnickiego

Dotychczas obowiązująca Strategia Rozwoju Powiatu Kraśnickiego została przyjęta uchwałą Nr XII - 93/07 Rady Powiatu w Kraśniku z dnia 28 listopada 2007 r., a jej diagnoza społeczno-gospodarcza opierała się na danych statystycznych pochodzących z lat 2005-2007.

W okresie jaki upłynął od przyjęcia strategii zmieniły się czynniki mające kluczowe znaczenie dla rozwoju społeczno-gospodarczego powiatu, do których można zaliczyć:

- wykorzystanie środków unijnych w latach 2007-2013, które spowodowało zmiany stanu rozwoju zarówno powiatu kraśnickiego, jak i gmin wchodzących w jego skład, a także województwa lubelskiego,
- zmianę ogólnych uwarunkowań rozwoju (określonych w postaci priorytetów, w strategicznych dokumentach krajowych i regionalnych),
- nowa perspektywa finansowa Unii Europejskiej na lata 2014-2020.

Przyszłość powiatu kraśnickiego, zapewnienie naszemu powiatowi trwałych możliwości rozwoju, a przede wszystkim wykorzystanie szans rozwojowych, jakie niesie za sobą nowa perspektywa finansowa na okres programowania 2014-2020, jest kluczowym powodem opracowania niniejszej strategii.

W ostatnim czasie na szczeblu rządowym, a także w skali całej Unii Europejskiej, przygotowano kilka ważnych dokumentów istotnych przy opracowywaniu strategii powiatu, która nie powinna być z nimi sprzeczna. Powinna ona natomiast twórczo wykorzystywać zawarte tam tezy i zasady prowadzenia polityki rozwoju regionalnego.

W wyniku prowadzonych prac nad utworzeniem systemu dokumentów strategicznych (9 strategii horyzontalnych, długo- i średniookresowej strategii rozwoju kraju oraz koncepcji

przestrzennego zagospodarowania kraju), powstały i dostępne są następujące dokumenty strategiczne opracowane na szczeblu krajowym:

- Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK, przyjęta przez Radę Ministrów w grudniu 2011 r.),
- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju „Trzecia fala nowoczesności. Polska 2030” (DSRK, przyjęta przez Radę Ministrów w lutym 2013 r.),
- Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2020 (ŚSRK, przyjęta przez Radę Ministrów we wrześniu 2012 r.),
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010–2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie (KSRR, przyjęta przez Radę Ministrów w lipcu 2010 r.),
- Strategia Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa na lata 2012–2020 (przyjęta przez Radę Ministrów w kwietniu 2012 r.),
- Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki „Dynamiczna Polska 2020” (przyjęta przez Radę Ministrów w styczniu 2013 r.),
- Strategia Rozwoju Transportu do 2020 (z perspektywą do 2030) (przyjęta przez Radę Ministrów w styczniu 2013 r.),
- Strategia Sprawne Państwo (przyjęta przez Radę Ministrów w lutym 2013 r.),
- Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020 (przyjęta przez Radę Ministrów w marcu 2013 r.).

1.2 Rola strategii w problematyce rozwoju społeczno-gospodarczej powiatu

Nadchodzące lata będą bardzo istotnym okresem dla samorządów terytorialnych. Władze lokalne, aby w znaczący sposób podnieść atrakcyjność obszarów, którymi zarządzają, poprawić warunki życia ludności oraz przyciągnąć niezbędny kapitał w celu dalszego rozwoju, powinny prowadzić planowe, systematyczne oraz skoordynowane działania realizacyjne w skali całej jednostki.

Podstawą dla tych działań musi być jasno określona polityka władz połączona z konsekwentnym dążeniem do wytyczania długookresowych i realistycznie określonych celów rozwojowych, które zapewnią sprawność działania i zdolność do szybkiego reagowania na zmienne sytuacje i nowe zjawiska społeczno-gospodarcze zachodzące w kraju i na świecie. Priorytetowymi działaniami winny stać się przedsięwzięcia zmierzające do likwidacji barier i dysproporcji rozwojowych.

Strategia to podstawowe narzędzie służące do zarządzania rozwojem powiatu kraśnickiego. Opracowanie, a w zasadzie rzetelna aktualizacja Strategii Rozwoju Powiatu Kraśnickiego spełniać będzie następujące funkcje:

1. przygotowywania wieloletnich planów finansowych,
2. planowania rocznych budżetów powiatu,
3. planowania projektów rozwojowych,
4. optymalnego wykorzystania środków z funduszy Unii Europejskiej,
5. oceny władz powiatu przez społeczność lokalną.

Strategia wskazuje nie tylko kierunki rozwoju powiatu, ale zawiera także podstawowe założenia dotyczące wynikających z nich długofalowych przedsięwzięć o charakterze programów rozwojowych. Ich zdefiniowanie pozwala określić także główne założenia finansowe, mające swoje odzwierciedlenie w wieloletnim planowaniu finansowym.

Strategia jest głównym dokumentem planistycznym wykorzystywanym do budowania rocznych budżetów powiatu. W szczególności, wytyczne dotyczące finansowania programów rozwojowych określają kwoty przeznaczane w budżetach kolejnych lat na określony obszar interwencji strategicznej.

Strategia służy do koncentracji na priorytetach wyrażonych w przyjętych programach rozwojowych. Oznacza to, że każde przedsięwzięcie o charakterze rozwojowym konfrontowane będzie z założeniami strategicznymi i wpisywane w priorytety wyznaczone na poziomie określonego programu rozwojowego.

Strategia koncentruje uwagę na sprawach najbardziej istotnych dla powiatu, wskazując pożądany poziom zaangażowania w realizację poszczególnych priorytetów. Określając założenia finansowe realizacji strategii wskazuje się te obszary interwencji strategicznej, na których wsparcie należy pozyskać dodatkowe źródła finansowania z funduszy Unii Europejskiej.

Strategia wyznacza obszary odpowiedzialności politycznej władz powiatu wobec społeczności lokalnej. Przyjęte w niej założenia mają na celu osiągnięcie efektów rozwojowych w określonej perspektywie czasu. Controlling strategiczny i taktyczny strategii służy ocenie skuteczności i efektywności działań podejmowanych przez władze powiatu. Upowszechnienie jego wyników pozwoli na uzyskanie efektu bezpośredniej kontroli społeczności lokalnej nad realizacją zadań strategicznych oraz oceny efektów uzyskiwanych poprzez wydawanie pieniędzy publicznych.

Zatem strategia rozwoju powiatu jest akceptowanym przez lokalną społeczność dokumentem, w którym przedstawione są zasoby, misje, fundamentalne cele, służące ich osiągnięciu cele operacyjne oraz oparte na realnej ocenie środki i instrumenty dla ich realizacji. Dokument ten uwzględnia interesy, cele funkcjonowania wchodzących w skład powiatu gmin oraz interesy i cele województwa, w którym znajduje się powiat. Mówiąc inaczej jest dokumentem pomostowym, który artykułując realizację misji powiatu uwzględnia cele wyrażone w strategiach gminnych oraz w strategii rozwoju województwa. Najważniejszą funkcją strategii rozwoju powiatu jest określenie celów i służących ich realizacji działań, które będą funkcjonalne wobec potrzeb mieszkańców powiatu oraz będą służyć rozwojowi powiatu.

W powiecie kraśnickim chodzi w pierwszym rzędzie o rzetelną diagnozę zasobów i problemów w skali powiatu, częściowo gmin, a następnie o takie wytyczenie celów, których realizacja, poprzez zdyskontowanie walorów i usuwanie problemów, służyć będzie rozwojowi powiatu, zatem więc i gminom.

Obecność Polski w Unii Europejskiej stwarza ogromne szanse na korzystanie z licznych beneficjów. Wiąże się to jednak z określonymi sformalizowanymi wymogami. Jednym z wielu jest posiadanie dokumentacji planistycznej, zwłaszcza strategii rozwoju.

Nowy okres programowania na lata 2014-2020, a w rzeczywistości nawet do roku 2023, zakłada napływ środków z funduszy unijnych w skali podobnej (jeżeli nie większej) do tych z lat 2007-2014. Dzięki różnorodnym programom w nowej perspektywie finansowej Unii Europejskiej możliwe będzie podniesienie konkurencyjności regionów słabiej rozwiniętych, w tym powiatu kraśnickiego, w oparciu o wewnętrzne potencjały, sprzyjające zwiększeniu spójności społecznej i terytorialnej.

Strategia jako program działania stanowić powinna bazę dla dobrego rządzenia przez samorząd powiatu i forum koordynacji działań wszystkich jednostek w powiecie. Powinna także stanowić punkt wyjścia dla formułowania programów branżowych w powiecie i w gminach. Powszechnie akceptowana strategia powinna być wytyczną dla trafnego wydatkowania środków własnych powiatu (częściowo gmin) i aplikowania o środki z funduszy Unii Europejskiej oraz z innych źródeł.

Strategia ta może i powinna być jednym z czynników zachęcających potencjalnych inwestorów do lokowania swoich przedsięwzięć w powiecie kraśnickim. Argumentem dla ich decyzji powinny być niezwykle precyzyjnie opisane walory oraz katalog działań władz funkcjonalnych dla rozwoju gospodarczego.

HORYZONT CZASOWY

Strategia Rozwoju Powiatu Kraśnickiego ma charakter długookresowy bez ściśle określonego horyzontu czasowego. Jednak z uwagi na okresy periodyzacji budżetu Unii Europejskiej, tj. lata 2007-2013 i 2014-2020 oraz okres obowiązywania Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 dla niniejszej Strategii rozwoju przyjęto horyzont czasowy do roku 2022.

REALIZATORZY STRATEGII

Rozwój powiatu jest sprawą wspólną całej społeczności. Strategia jest tak opracowana, aby zaakceptowało ją i realizowało jak najwięcej uczestników życia społecznego i gospodarczego. Władzy samorządowej przypada tu szczególna rola inicjatora, koordynatora, a także realizatora poszczególnych działań.

1.3 Podstawy metodyczne prac nad strategią

Podczas konstruowania strategii opierano się głównie na informacjach i opracowaniach własnych, danych GUS, dostępnych analizach, programach, sprawozdaniach i innych wiarygodnych źródłach, w tym Strategii Rozwoju Powiatu Kraśnickiego na lata 2007-2015.

Tworząc strategię kładziono nacisk na jej komplementarność z innymi planami i programami w szczególnej mierze ze Strategią Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 (z perspektywą do 2030 r.). Strategia została przygotowana i opracowana bez udziału zewnętrznych firm doradczych i consultingowych. Całość prac wykonano na podstawie materiałów dostarczonych przez poszczególne Wydziały Starostwa Powiatowego w Kraśniku oraz członków Zespołu Zadaniowego.

Budowa strategii rozwoju sprowadza się do odpowiedzi na trzy podstawowe pytania, występujące we wzajemnym powiązaniu sekwencyjnym:

Diagnoza

Punktem wyjścia prac nad strategią jest udzielenie odpowiedzi na pytanie: W jakim stanie znajduje się region i jaka będzie prawdopodobna droga jego rozwoju? Jest to faza diagnozy prospektywnej, ujmującej przeszłe i przewidywane przyszłe wewnętrzne i zewnętrzne uwarunkowania rozwoju regionu. Diagnoza powinna przedstawiać dynamiczny bilans korzystnych i niekorzystnych cech regionu i na tym tle identyfikować jego główne atuty konkurencyjne (szanse) oraz bariery rozwoju. Znanym narzędziem jest tu analiza SWOT, która zostanie przedstawiona w kolejnych rozdziałach.

Wizja

W kolejnej fazie należy określić pożądaną stan regionu w momencie wyznaczonym horyzontem strategii. W fazie tej zostaje zarysowany stan docelowy, nazywany także wizją, będący pierwszym przybliżeniem celów rozwoju regionu. Wizja ta powinna być odważna, a jednocześnie realistyczna.

Strategia

Trzecim etapem budowy strategii jest udzielanie odpowiedzi na pytanie:

W jaki sposób osiągnąć pożądaną stan? Jest to strategia właściwa, czyli zespół planowych działań, wykorzystujący atuty i osłabiający negatywny wpływ ograniczeń rozwoju. Strategia formułuje cele rozwoju w ich wzajemnym uporządkowaniu hierarchicznym; może także przedstawiać opis poszczególnych stanów pośrednich oraz wskazać punkty w czasie, w których powinny one wystąpić. Strategia identyfikuje również środki osiągnięcia celów.

Produktem końcowym strategii jest opracowanie zestawu konkretnych programów, opisujących praktyczne działania, jakie powinny być podjęte przez właściwe instytucje czy organizacje. Programy te powinny wskazywać cele, które mają być osiągnięte, sposoby ich osiągnięcia, instytucje odpowiedzialne za ich realizację, źródła finansowania oraz ewentualne rozwiązania alternatywne.

2 DIAGNOZA STANU POWIATU KRAŚNICKIEGO

2.1 Przestrzeń i środowisko

2.1.1 Położenie, obszar, granice, ludność

Powiat Kraśnicki położony jest w południowo-zachodniej części województwa lubelskiego na Roztoczu Zachodnim oraz na Wzniesieniach Urzędowskich. Przed reformą administracyjną z 1 stycznia 1999 roku znaczna część powiatu należała do ówczesnego województwa lubelskiego, natomiast 4 gminy (Annopol, Gościeradów, Szastarka i Trzydnik Duży) wchodziły w skład województwa tarnobrzeskiego. Bardzo ważne dla powiatu kraśnickiego jest jego położenie na terenie Euroregionu Bug, który obejmuje swym zasięgiem określone obszary terenów przygranicznych na terenie Polski, Białorusi i Ukrainy.

Powiat kraśnicki graniczy z powiatami: na północy z powiatem opolskim, na zachodzie z lubelskim, od południa z powiatem janowskim i stalowowolskim natomiast od zachodu z powiatami: sandomierskim oraz opatowskim. Zachodnia granica powiatu kraśnickiego stanowi jednocześnie granicę województwa lubelskiego z województwem świętokrzyskim, a część południowej granicy to granica z województwem podkarpackim.

Po reformie administracyjnej, która miała miejsce 1 stycznia 1999 roku, reaktywowany powiat kraśnicki należy pod względem administracyjnym do województwa lubelskiego i jest jednym z 24 powiatów (w tym 4 miasta na prawach powiatu) tego województwa.

Powiat cechuje się dobrą dostępnością komunikacyjną. Przez powiat przebiegają dwie ważne dla tego regionu drogi krajowe: DK nr 19, biegnąca z Białostoku przez Lublin, Kraśnik do Rzeszowa, która docelowo do 2020 roku dostosowana będzie do parametrów drogi ekspresowej oraz DK nr 74 łącząca Kielce z Kraśnikiem i Zamościem, a także linia kolejowa (Lublin - Kraśnik - Stalowa Wola Rozwadów).

Obszar powiatu wynosi 1 005 km², co stanowi 5 % powierzchni województwa i 0,4% powierzchni Polski.

Mapa 1 Umiejscowienie powiatu kraśnickiego na tle województwa lubelskiego

Źródło: 1 Strategia Rozwoju Powiatu Kraśnickiego na lata 2007-2015

Powiat zamieszkuje 98 182 osoby, co stanowi 4,57% ludności województwa i 0,26% ludności Polski. Przekłada się to na gęstość zaludnienia wynoszącą 98 osób na km² przy średniej dla województwa wynoszącej 86 osób i kraju – 123 osoby.

Stolicą powiatu jest centralnie położone miasto Kraśnik o powierzchni 26 km² z liczbą mieszkańców, wg danych GUS, na koniec kwietnia 2014 r. wynoszącą 35 702 osoby. Kraśnik znajduje się w odległości ok. 45 km od stolicy województwa – Lublina, ok. 200 km od Warszawy, 120 km od Rzeszowa, a do najbliższego portu lotniczego w Świdniku jest ok. 63 km.

W skład powiatu kraśnickiego wchodzi 10 gmin, jedna miejska, dwie miejsko-wiejska oraz 7 wiejskich, których krótka charakterystyka została przedstawiona w poniższej tabeli:

Tabela 1 Charakterystyka gmin powiatu kraśnickiego

NAZWA GMINY	RODZAJ GMINY	GĘSTOŚĆ		LUDNOŚĆ
		ZALUDNIENIA os/km ²	POWIERZCHNIA (km ²)	
Kraśnik	Miejska	1360	26	35 508
Annapol	Miejsko-wiejska	59	151	8 929
Dzierzkowice	Wiejska	62	87	5 379
Gościeradów	Wiejska	46	159	7 380
Kraśnik	Wiejska	71	105	7 392
Szastarka	Wiejska	81	73	5 908
Trzydnik Duży	Wiejska	63	104	6 579
Urzędów	Miejsko-wiejska	74	119	8 782
Wilkołaz	Wiejska	68	82	5 567
Zakrzówek	Wiejska	68	99	6 758

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS za rok 2014.

Gminy są wspólnotami samorządowymi i nie podlegają administracyjnie powiatowi kraśnickiemu. Samorzady te są wzajemnie niezależne i wykonują swoje zadania według ustawowo określonych kompetencji.

Na terenie powiatu kraśnickiego znajduje się 206 miejscowości tzw. podstawowych (łącznie z miastami) w tym 164 sołectwa. Powierzchnia geodezyjna wynosi 100 503 ha, z czego użytki rolne wynoszą 75 117 ha i stanowią 74,7% ogółu powierzchni powiatu. Poza gminą miejską Kraśnik, wszystkie pozostałe gminy powiatu są typowo rolniczymi gminami.

2.1.2 Charakterystyka przyrodnicza

KLIMAT

Obszar powiatu kraśnickiego zaliczany jest do dzielnicy klimatycznej lubelsko-chełmskiej. Charakteryzuje się ona znacznymi sumami rocznych opadów atmosferycznych na poziomie

500-600 mm, najwyższymi liczbami dni z opadami gradowymi w roku, wynoszącymi od 10 do 18 dni oraz najwyższymi wartościami usłonecznienia względnego w okresie letnim (45%-50%) przy niewielkich wartościach parowania wody (840-900 mm w roku).

Mapa 2 Orientacyjny podział Polski na strefy klimatyczne.

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Kraśnickiego na lata 2012-2015.

Najlepsze warunki cieplne panują w strefie I, która z wpływami klimatu morskiego posiada najbardziej sprzyjające warunki do uprawy roślin zimozielonych oraz wrażliwych roślin iglastych i liściastych. Kolejnymi strefami, posiadającymi już nie tak dogodne warunki cieplne są, po kolei: II, III, IV i V, gdzie w strefie IV daje się zaobserwować znaczny wpływ klimatu kontynentalnego. W tej strefie uprawa niektórych mało wytrzymałych roślin może być możliwa tylko w okresach między mroźnymi zimami.

Klimat powiatu kraśnickiego zalicza się do strefy III i kształtowany jest przez polarno-morskie i polarno-kontynentalne masy powietrza. Powietrze arktyczne napływa rzadko, najczęściej w zimie i na wiosnę. Klimat lokalnie modyfikowany jest przez uwarunkowania fizjograficzne – rzeźbę terenu, głębokość zalegania wód gruntowych, szatę roślinną - głównie lasy. Obszar charakteryzuje się dużym nasłonecznieniem i wysokimi średnimi temperaturami rocznymi. Najcieplejszym miesiącem jest lipiec o średniej temperaturze 18,4°C, a najzimniejszym styczeń z temperaturą -4,2°C. Średnia roczna temperatura wynosi natomiast 7,7 °C.

Średnie roczne zachmurzenie analizowanego obszaru kształtuje się na poziomie 62-64%. Średnia roczna wilgotność wynosi 64-68%. Średnia roczna suma opadów zawiera się w przedziale od 540 do 600 mm. Najmniejsze opady notowane są w styczniu i marcu (25-30 mm), największe w lipcu (88 mm) z przewagą opadów letnich nad zimowymi. Opady śniegu pojawiają się w październiku, a pokrywa śniegowa występuje zwykle od połowy grudnia do połowy marca. Średnia liczba dni z gradem wynosi 3,9. Statystyczna liczba dni z występującymi opadami w ciągu roku wynosi około 235.

Przeciętnie w ciągu roku odnotowuje się około 35 dni z występującymi mgłami. Pojawiają się one głównie w okresie jesienno-zimowym, w miesiącach od października do lutego (średnio miesięcznie występują od 4 do 6 dni), a obecność występowania mgły ściśle związana jest z ukształtowaniem rzeźby terenu oraz z wilgotnością podłoża.

Zauważalne modyfikacje klimatu związane są z lokalnymi warunkami fizjograficznymi. Tereny położone wyżej, jak choćby na Wzniesieniach Urzędowskich, czy na Roztoczu charakteryzują się większymi amplitudami temperatur i lepszym nasłonecznieniem południowych stoków. Obszary położone niżej cechują się większą stabilnością mas powietrza, mniejszą amplitudą temperatur oraz większą częstością występowania mgieł. Na zróżnicowanie klimatu wpływa również udział powierzchni leśnych. Na omawianym obszarze przeważają wiatry zachodnie.

Warunki klimatyczne na analizowanym terenie powiatu kraśnickiego sprzyjają rozwojowi rolnictwa. Związane jest to z najdłuższym okresem wegetacyjnym na Wyżynie Lubelskiej, który trwa od 211 do 215 dni w roku.

UKSZTAŁTOWANIE TERENU, GEOMORFOLOGIA

Powiat Kraśnicki położony jest w południowo – zachodniej części Województwa Lubelskiego na obszarze makroregionu Wyżyny Lubelskiej, która leży na rubieży tektonicznej między pohercyńską platformą zachodnioeuropejską, a platformą wschodnioeuropejską.

Obszar powiatu kraśnickiego obejmują następujące mezoregiony, wchodzące w skład Wyżyny Lubelskiej:

- Wzniesienia Urzędowskie - w granicach, którego leży prawie cały powiat kraśnicki,
- Równina Bełżycka - mezoregion ten obejmuje niewielki fragment północnowschodniej części powiatu (gmina Wilkołaz),
- Wyniosłość Giełczewska - w granicach tego mezoregionu znajduje się niewielki fragment w północno-wschodniej części omawianego obszaru (wschodnia część gminy Zakrzówek),
- Roztocze Zachodnie - mezoregion ten obejmuje niewielki fragment południowo-wschodniej części powiatu; rozpoczyna się ono tuż za krańcami Kraśnika,
- Równina Biłgorajska - w granicach analizowanego terenu znajduje się niewielki fragment Kotliny Sandomierskiej reprezentowany przez mezoregion o nazwie Równina Biłgorajska obejmujący południową część powiatu (w obrębie gminy Annopol),
- Zachodnie krańce powiatu kraśnickiego leżą w granicach Małopolskiego Przełomu Wisły, który rozciąga się pomiędzy Annopolem na południu, a Puławami na północy.

Omawiany obszar powiatu kraśnickiego, pod względem geologicznym, położony jest w obrębie Rowu Lubelsko – Lwowskiego i Podniesienia Radomsko – Kraśnickiego.

ZASOBY WODNE

Teren powiatu kraśnickiego to obszar o bardzo rzadkiej sieci wód powierzchniowych, charakteryzujący się rozległymi pustkami wodnymi, zwłaszcza na południe od Kraśnika i Olbięcina. Na wody powierzchniowe składają się rzeki, cieki bezimienne i rowy melioracyjne oraz zbiorniki wodne.

Powiat kraśnicki leży w zlewisku Morza Bałtyckiego, a jego obszar należy w całości do dorzecza Wisły. Głównymi rzekami są: Wisła, Wyźnica ze swoimi dopływami, Bystrzyca w górnym biegu i Sanna w dolnym biegu.

Wisła charakteryzuje się tutaj zmieniającym się z roku na rok przebiegiem koryta rzeki oraz pojawiającymi się i znikającymi łachami piaszczystymi i wyspami. Przełomowy odcinek Wisły jest tu jednym z najbardziej malowniczych na całym jej biegu. Szybkość nurtu w korycie pod Annopolem wynosi około 5,5 km/h, wahania poziomu wód dochodzą do 3,0 m.

Centralnym ciekim powiatu jest rzeka Wyźnica tworząca wraz z dopływami: Urzędówką i Potokiem Podlipie system rzeczny II-rzędu. Wyźnica wypływa ze źródeł w rejonie Słodkowa Trzeciego w gminie Kraśnik. Całkowita długość rzeki wynosi 44,22 km, a powierzchnia jej zlewni 508,3 km². Dolina rzeki charakteryzuje się asymetrią, brzeg lewy jest bardziej stromy i wyższy. W Dzierzkowicach przejmuje ona pierwszy prawobrzeżny dopływ Urzędówkę, zasilaną krótkimi (do 2,5 km dopływami). Od ujścia Urzędówki, Wyźnica płynie szeroką, podmokłą doliną przyjmując drugi prawobrzeżny dopływ Potok Podlipie. Powierzchnia zlewni Urzędówki wynosi 156,8 km², natomiast cieku Potok Podlipie 93,3 km².

Zachodnią część powiatu kraśnickiego odwadnia rzeka Bystrzyca, dopływ Wieprza, zaczynająca swój bieg w Sulowie, a następnie jest zasilana obficie ze źródeł powyżej Zakrzówka. Niewielkie bezimienne dopływy zasilają ją z prawej strony. Jej dolina wykazuje wyraźną asymetrię – prawe zbocze jest strome, o dużych deniwelacjach na małej przestrzeni, lewe natomiast znacznie łagodniejsze.

Sanna, prawy dopływ Wisły, zbiera wody głównie z południowo-zachodniej części powiatu, z krawędzi Wyżyny Lubelskiej oraz z zachodniego skłonu Roztocza.

GLEBY

Do powstania gleby prowadzi proces glebotwórczy, zależny od takich czynników jak: położenie geograficzne, klimat, skała macierzysta, rzeźba terenu, rośliny i zwierzęta. Gleba stanowi środowisko, z którego rośliny czerpią wodę i składniki pokarmowe niezbędne do życia.

Lokalne warunki przyrodnicze powodują, że gleby Powiatu Kraśnickiego zaliczają się do dobrych i średnich w znacznej mierze zaliczane do III klasy bonitacyjnej. Właściwości gleb, stanowiące jeden z podstawowych komponentów środowiska przyrodniczego decydują o ich przydatności dla rolniczego wykorzystania.

Powiat Kraśnicki jest typowym powiatem rolniczym ze specjalizacją w zakresie sadownictwa i produkcji owoców miękkich - malina. Rolnictwo na terenie powiatu bazuje na glebach dość wysokich klas bonitacyjnych.

Wśród typów i podtypów gleb występujących na terenie Powiatu można wyróżnić następujące:

- gleby brunatne właściwe,
- gleby brunatne wyługowane,
- gleby pseudobielicowe,
- gleby bielicowe,
- rędziny,
- gleby torfowe i torfowo-murszowe,
- mady.

W granicach powiatu przeważają gleby wytworzone z lessów i z utworów lessopodobnych. Występują one na płatach lessowych obejmując obszar od Słodkowa do Sosnowej Woli i od Wilkołaza w kierunku Kluczkowic. Gleby te wykazują przeważnie cechy bielicowe i zaliczane są do II-III klasy bonitacyjnej. Na obszarach o większych spadkach występują gleby brunatne wyługowane, również zaliczane do wysokich klas bonitacyjnych. W południowo-zachodniej części powiatu, na skraju Kotliny Sandomierskiej, dominują gleby wykształcone z piasków luźnych i słabo gliniastych oraz piasków gliniastych. Gleby te zaliczane są do najniższej VI klasy bonitacyjnej. Na południowo-wschodnich krańcach powiatu, gdzie na powierzchnię wychodzą skały węglanowe, wytworzyły się rędziny o podobnej klasie bonitacyjnej. W dolinach rzek: Wyżnicy, Urzędówki i Bystrzycy występują mady piaszczyste, w dolinie Wisły wytworzyły się mady lekkie, średnie i ciężkie. Dolinę Sanny pokrywają gleby torfowo-mułowe.

W Powiecie Kraśnickim większość gmin zawiera do 40 % gleb kwaśnych i bardzo kwaśnych. W gminach Urzędów, Dzierzkowice i Gościeradów odsetek tych gleb dochodzi do 60 %.

Większość gleb na terenie powiatu charakteryzuje się niską lub bardzo niską zawartością fosforu. W gminach Wilkołaz, Urzędów, Dzierzkowice, Gościeradów i Anapol odsetek takich gleb dochodzi do 60%, natomiast w gminie Kraśnik i Zakrzówek występowanie takich gleb dochodzi do 40 %, a na terenie gminy Szastarka do 20%.

Podobna sytuacja ma miejsce w przypadku zawartości potasu w glebach Powiatu Kraśnickiego. Większość gmin charakteryzuje się glebami o niskiej zawartości potasu. W gminie Dzierzkowice odsetek takich gleb sięga 80 %. Najlepiej sytuacja wygląda w gminach Kraśnik i Szastarka, gdzie odsetek gleb ubogich w potas sięga odpowiednio 40 i 20%.

Ogólnie w przekroju całego powiatu kraśnickiego 34,1% z całości gleb to gleby kwaśne, 42,2% to gleby o niskiej zawartości przyswajalnych form fosforu, 40,9% gleb to gleby o niskiej zawartości w przyswajalne formy potasu, 62,2% gleb powiatu kraśnickiego to gleby o niskiej zawartości w przyswajalne formy magnezu.

WALORY PRZYRODNICZE

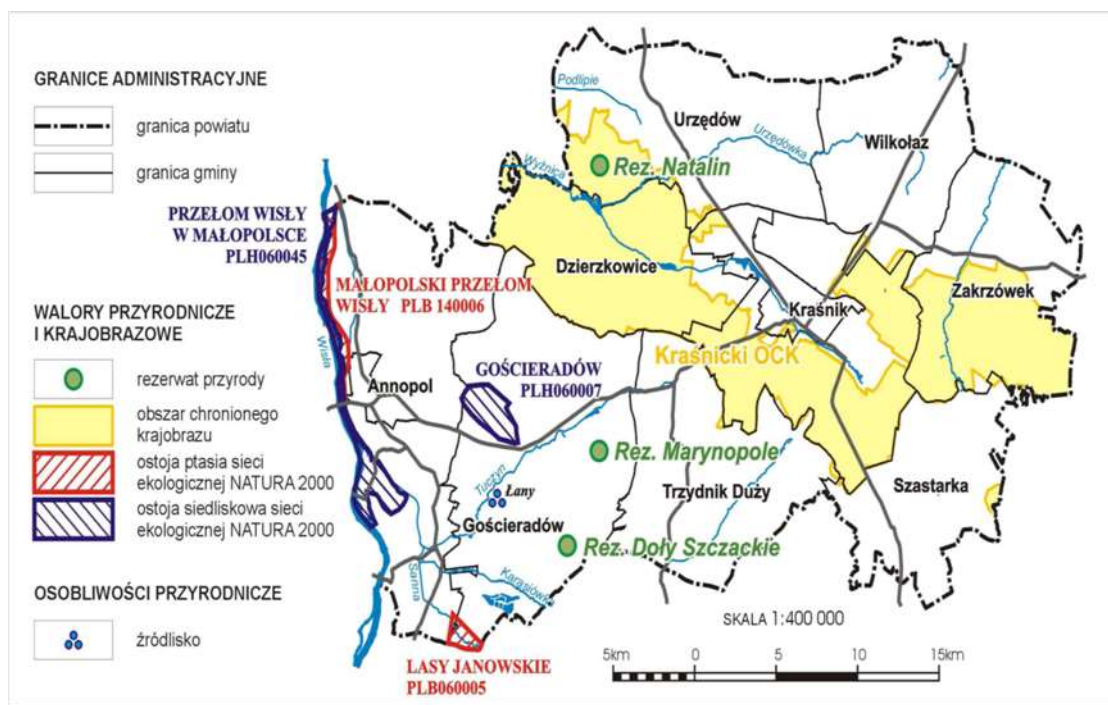
Kraśnicki Obszar Chronionego Krajobrazu

Ochrona przyrody normowana jest przepisami ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. 2004 nr 92 poz. 880). Zgodnie z art. 6 ww. ustawy do form ochrony przyrody

należą: parki narodowe, rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, pomniki przyrody, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów. Najbogatsze pod względem walorów przyrodniczych obszary powiatu kraśnickiego zostały objęte różnymi formami ochrony przyrody.

Mapa 3 Walory przyrodnicze powiatu kraśnickiego

Źródło: Strategia Rozwoju Powiatu Kraśnickiego na lata 2007-2014.

Na terenie 5 gmin powiatu kraśnickiego utworzono Kraśnicki Obszar Chronionego Krajobrazu o powierzchni 292,74 km². Jest to obszar o dużej atrakcyjności krajobrazowej, głównie dzięki bardzo urozmaiconej rzeźbie terenu. W malowniczy krajobraz Wzniesień Urzędowskich wtapiają się tu lasy, urokliwe zagajniki, śródleśne polany, wąwozy lessowe, liczne stawy i doliny rzeczne. Zachowały się tu tereny o niewielkim stopniu przekształceniu środowiska naturalnego, co stwarza dogodne warunki dla ostoi dzikich zwierząt i rozwoju stanowisk roślin chronionych.

Ciekawe faunistycznie tereny występują głównie w dolinie rzeki Wyżnicy. Są to miejsca, gdzie zaobserwowano występowanie gatunków rzadkich motyli, trzmieli, rzadkie gatunki płazów oraz ptaków. Cenne pod względem faunistycznym są przede wszystkim lasy w gminie Dzierzkowice w okolicach Terpentyny.

Rezerwat przyrody „Wisła pod Zawichostem”

Rezerwat przyrody położony jest w dolinie Wisły i znajduje się na terenie trzech województw: lubelskiego, podkarpackiego i świętokrzyskiego, a 24,8% jego powierzchni znajduje się w gminie Annopol. Przedmiotem ochrony jest zachowanie stanowisk lęgowych, miejsc

żerowania oraz odpoczynku podczas wędrówek rzadkich i charakterystycznych dla doliny Wisły gatunków ptaków.

Rezerwat przyrody „Natalin”

Jest to rezerwat położony w gminie Urzędów o charakterze florystyczno-leśnym, zajmujący powierzchnię 2,52 ha. Rezerwat jodłowy Natalin położony jest w uroczysku Wolski Bór leśnictwie Zwierzyniec, obrębie Dzierzkowice, nadleśnictwie Kraśnik. Pod względem administracyjnym wchodzi w skład obrębu ewidencyjnego wsi Natalin. Pod względem swojej wielkości opisywany obiekt należy do najmniejszych w Polsce rezerwatów o charakterze leśnym.

Rezerwat przyrody „Marynopolie”

Rezerwat położony w gminie Gościeradów pomiędzy miejscowościami Wólka Gościeradowska i Marynopolie. Jest to rezerwat leśny, częściowy, o dużym znaczeniu ogólnoprzyrodniczym i naukowo – dydaktycznym o powierzchni 157 ha. Zasadniczym obiektem ochrony jest grupowo występująca jodła na północno – wschodniej granicy naturalnego zasięgu.

Na terenie rezerwatu na ochronę zasługują niektóre rzadkie rośliny zielone, krzewy oraz kilka potężnych okazów drzew. Niewątpliwie w rezerwacie występuje znacznie więcej gatunków roślin.

Kilkanaście drzew nosi nazwę pomnikowych i są to: jodły, lipy drobnolistne, buki i dęby. Rezerwat stanowi płaski teren o dość znacznie pofałdowanej powierzchni na wysokości od 200 do 229 m n.p.m.

Rezerwat przyrody „Doły Szczeckie”

Jest to kolejny rezerwat położony na terenie gminy Gościeradów o powierzchni 204 ha, leżący między miejscowościami Salomin i Szczecyn. „Doły Szczeckie” to rezerwat krajobrazowo-leśny o licznie rozbudowanych wąwozach lessowych, w których występuje buk zwyczajny na granicy północnowschodniego zasięgu tego drzewa oraz liczne stanowiska rzadkich i chronionych roślin i kilkanaście pomnikowych drzew buka.

Inną formą ochrony przyrody są obszary chronionego krajobrazu. Obszary chronionego krajobrazu na terenie powiatu kraśnickiego:

- Specjalny Obszar Ochrony „Dzierzkowice”
- Specjalny Obszar Ochrony „Przełom Wisły w Małopolsce”
- Specjalny Obszar Ochrony „Gościeradów”,
- Specjalny Obszar Ochrony „Szczecyn”,
- Specjalny Obszar Ochrony „Polichna”.

W powiecie kraśnickim znajdują się liczne pomniki przyrody ożywionej, do których zalicza się różne gatunki drzew, które ze względu na swój wiek i rozmiary winny być chronione. Najliczniej reprezentowanymi gatunkami są: dąb szypułkowy i lipa drobnolistna. Ponadto ochroną objęto pojedyncze okazy wiązu, jesionu, modrzewia, kasztanowca i grójecznika.

Największa liczba drzew pomnikowych znajduje się na terenie Szkoły Podstawowej w Gościeradowie oraz przy drodze z Gościeradowa do Annopola.

2.1.3 Zasoby kulturowe

Jednym z warunków niezbędnych wprowadzania korzystnych zmian i przyspieszenia rozwoju, a co za tym idzie podniesienia konkurencyjności danego obszaru, jest przede wszystkim uwzględnienie lokalnych zasobów kulturowych. To właśnie kultura warunkuje w znacznym stopniu dynamikę i kierunek rozwoju gospodarczego. Natomiast pomijanie różnych aspektów kultury w rozwoju społeczno-ekonomicznym może prowadzić do izolacji jednostek i zbiorowości czy niebezpiecznych zjawisk dezintegracji społecznej i zaburzenia ładu społecznego, a co za tym idzie, osłabić tempo i skalę rozwoju danego obszaru.

Dziedzictwo kulturowe jest pojęciem złożonym, wieloaspektowym. Jest to przede wszystkim świadectwo tego, jak żyły kolejne pokolenia. Dziedzictwo to także krajobraz przekształcony przez człowieka. Zatem można uznać, że dziedzictwo stanowi historię miejsc i ludzi, którzy w tych miejscach żyją. Taki „spadek” po przodkach jest o tyle ważny, że decyduje o tożsamości, która z kolei jest odpowiedzialna za integrację społeczności lokalnej i stanowi mobilizację do wspólnej aktywności.

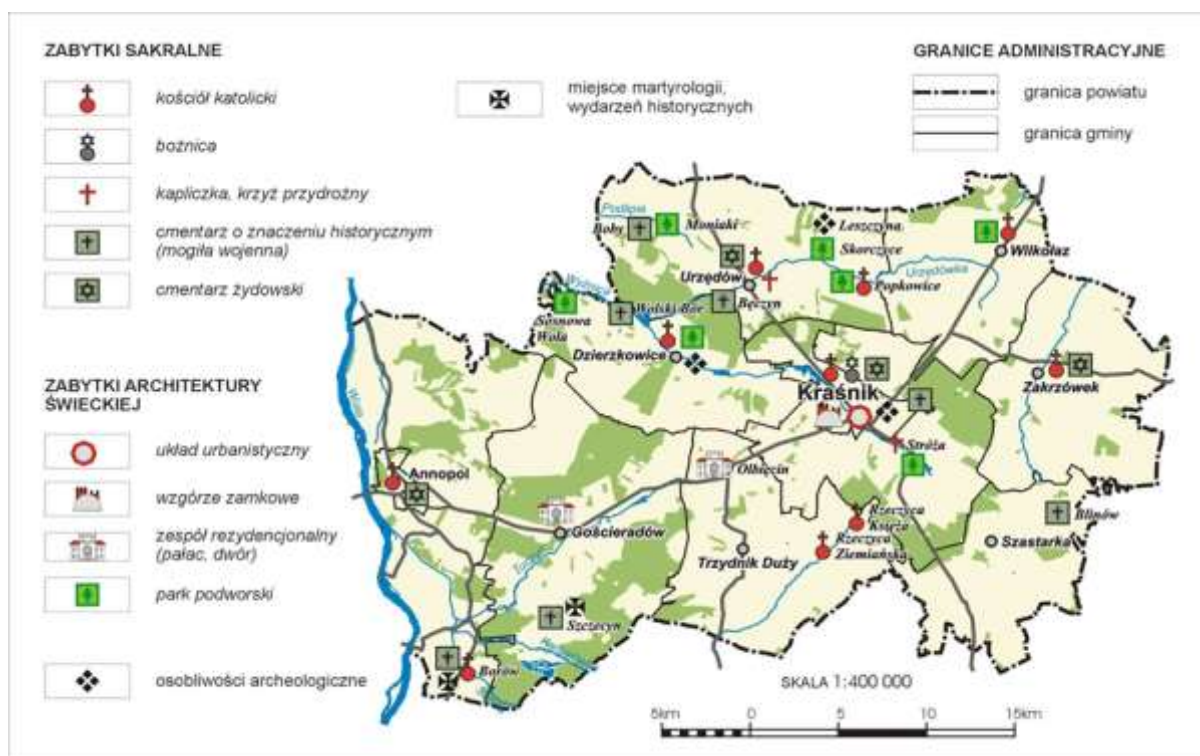
Elementy kultury materialnej nietrudno zdefiniować, są to bowiem konkretne obiekty łatwe do opisanego i zlokalizowania, tzw. zabytki nieruchome, zabytki ruchome i zabytki archeologiczne.

Obiekty dziedzictwa podnoszą przede wszystkim atrakcyjność turystyczną regionu i zwiększają konkurencyjność miejscowości w staraniach o przyjezdnych, dlatego najbardziej popularnym narzędziem stymulującym rozwój lokalny, a wykorzystującym jednocześnie dziedzictwo jest turystyka.

Powiat kraśnicki jest bogaty w rozproszone obiekty historyczne, zarówno obiekty architektury sakralnej, jak i zespoły dworskie z cennymi zespołami starodrzewu.

Mapa 4 Walory kulturowe w powiecie kraśnickim

Źródło: Strategia Rozwoju Powiatu Kraśnickiego na lata 2007-2015

Najcenniejszymi obiektami zabytkowymi, jakie zachowały się w Kraśniku są:

- Kościół parafialny p.w. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny o XV-wiecznym gotyckim rodowdzie, w latach 1527-1541 przebudowany w stylu późnogotycko-renesansowym. Kościół jest częścią Klasztoru Kanoników Regularnych z XV w., rozbudowanego w XVII i XVIII w.;
- Barokowy kościół św. Ducha z lat 1758 – 1761 z rokokowym wyposażeniem;
- Dwie synagogi z XVII i XIX w. z zachowaną bimą i fragmentami polichromii;
- Wzgórze zamkowe z zachowanymi fosami, kryjące siedziby dawnych właścicieli miasta;
- Rynek zbudowany w układzie czworobocznym z częściowo zachowaną zabudową sięgającą XIX w.

Zdjęcie 1 Kościół parafialny p.w. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny w Kraśniku

Źródło 1: Starostwo Powiatowe w Kraśniku

Pozostałe obiekty architektury sakralnej znajdujące się na terenie powiatu kraśnickiego:

- drewniany kościół filialny o konstrukcji zrębowej z 1740 r. w Annopolu,
- drewniany kościół z XVII wieku w Borowie,
- kaplica p.w. Św. Trójcy w Stróży,
- drewniany kościół parafialny z lat 1730-48 w Dzierzkowicach z późnobarokowym rokokowym wyposażeniem wnętrza,
- drewniany kościół w Rzeczycy Księżej, ufundowany przez kanoników regularnych z Kraśnika sięgający 1742 roku, z bogato zdobionym wnętrzem z połowy XIX w,
- drewniany kościół parafialny z 1722 w Rzeczycy Ziemiańskiej wraz z zabytkową dzwonnica,
- kościół z drugiej połowy XVIII w. w Urzędowie z barokowym wyposażeniem wnętrza,
- późnoklasycystyczny kościół z połowy XIX wieku w Zakrzówku,
- murowany kościół z połowy XVII w. w Wilkołazie,
- murowany kościół z 1628r. w Popkowicach.

Na wyróżnienie zasługuje kaplica p.w. Świętej Trójcy w Stróży, która jest doskonałym przykładem architektury sakralnej, późnobarokowej z II połowy XVIII w (z lat 1766-67). Jest ona unikatem w skali kraju, zbudowana na rzucie trójkąta z zaokrąglonymi narożnikami i kwadratową kruchtą od frontu.

Zdjęcie 2 Kaplica p.w. Świętej Trójcy w Stróży.

Źródło: Starostwo Powiatowe w Kraśniku

Z obiektów niesakralnych warto wymienić zespół pałacowy Prażmowskich i Suchodolskich w Gościeradowie wraz z parkiem i zachowanym spichlerzem murowanym z II poł. XVIII w. W obiektach mieści się obecnie Dom Pomocy Społecznej dla osób z upośledzeniem umysłowym i ośrodek rehabilitacyjny.

Podobną funkcję pełni XVII-wieczny zespół dworsko-parkowy w Olbiercinie. W rozległym parku rosną rzadkie drzewa korkowiec amurski, grójeczniki japońskie i lipa krymska.

Parki podworskie z ciekawym, niejednokrotnie zabytkowym drzewostanem zachowały się między innymi w Moniakach, Skorzcycach, Dzierzkowicach, Popkowicach, Sosnowej Woli, Wilkołazie i Stróży.

Z zabytków archeologicznych warto zobaczyć jedyne w okolicy dobrze zachowane grodzisko wczesnośredniowieczne z XVIII-IX w. w Leszczynie koło Urzędowa oraz ślady zamczysk w Kraśniku i Dzierzkowicach.

Ciekawe obiekty kwalifikujące się do ochrony zabytkowej to stare młyny, tradycyjne obiekty mieszkalne i gospodarcze, jako przykłady zabudowy wiejskiej i małomiasteczkowej oraz przydrożne kapliczki i krzyże.

Na terenie gminy Urzędów na uwagę zasługuje sanktuarium św. Otylii. Kapliczka, pochodząca z 1890 r. stanowi unikalne miejsce sakralne. Jej prostota i skromna drewniana budowa

przyciąga okolicznych mieszkańców, by poprzez modlitwę oczyścić swą duszę i uleczyć ciało dzięki wodzie z bijącego tu źródła. Niepowtarzalny klimat tworzy także prowadząca do kapliczki aleja lipowa z figurkami świętych i otaczającymi ją łąkami i lasami.

Niemymi świadkami historii są cmentarze i mogiły wojenne, poczynając od powstania styczniowego, wreszcie nagrobki na cmentarzach, w tym klasycystyczne z przełomu XVIII i XIX w. ciekawe, stylowe przykłady małej architektury. Cmentarze wojenne z I wojny światowej zachowały się m.in. we wsi Boby (gmina Urzędów), w gminie Dzierzkowice (tzw. „Wolski Bór”) oraz w Kraśniku w okolicy stacji kolejowej. Na końcu wsi Bęczyn zachowały się dwie zbiorowe mogiły wojenne z I wojny światowej. Na cmentarzu w Blinowie znajduje się mogiła i pomnik powstańca z 1863r. Adama Remiszewskiego.

Wśród cmentarzy wyróżniają się kirkuty, upamiętniające tragiczną zagładę społeczności żydowskiej podczas II wojny światowej. Na terenie powiatu zachowały się kirkuty w Kraśniku (3), Anopolu (w tym 12 macew z okresu międzywojennego) i Urzędowie oraz szczątkowo w Zakrzówku.

Świadectwem tragicznych wydarzeń, jakie rozegrały się na terenie powiatu kraśnickiego są zbiorowe mogiły ofiar niemieckiej pacyfikacji z 1944 roku w Borowie (806 ofiar) oraz we wsi Szczecyn, gdzie zginęło 216 mieszkańców.

Na terenie większości gmin rozwój i upowszechnianie kultury opiera się o świetlice wiejskie, obiekty placówek oświatowych i remizy Ochotniczych Straży Pożarnych.

Ważną funkcję kulturalną w życiu mieszkańców obszarów wiejskich pełnią remizy strażackie, funkcjonujące przy jednostkach OSP. Oprócz wypełniania ważnych zadań z zakresu bezpieczeństwa publicznego, remizy (świetlice wiejskie) są zwykle najważniejszym centrum życia kulturalnego na wsi. Stanowią też doskonałe narzędzie do mobilizowania, szczególnie młodych ludzi do aktywności społecznej.

2.2 Sfera społeczna

W sferze społecznej analizie poddano czynniki dotyczące bezpośrednio społeczności powiatu kraśnickiego: liczbę ludności, jej zmiany na przestrzeni ostatnich lat, problemy społeczne i działalność powiatu w zakresie pomocy społecznej czy w końcu aktywność mieszkańców w życiu lokalnej społeczności.

2.2.1 Demografia

Potencjał demograficzny jest to ogół możliwości, zdolności i mocy tkwiący w populacji danego regionu. Jest to także jeden z podstawowych czynników determinujący rozwój gminy, miasta, powiatu, czy województwa. W niniejszej Strategii Rozwoju tzw. potencjał ludnościowy uwzględniono, odnosząc się jedynie do liczby ludności i jej struktury. Jednak na rozmiary i strukturę populacji wpływa natężenie procesów demograficznych zachodzących w populacji. Stąd pojęcie potencjału demograficznego, na potrzeby diagnozy stanu Powiatu Kraśnickiego,

będzie wyrażone wskaźnikami charakteryzującymi nie tylko rozmiary populacji, jej strukturę, ale i ruch naturalny oraz ruch wędrownkowy.

Czynnik ludzki odgrywa decydującą rolę w rozwoju społeczno-gospodarczym każdego regionu. Wiąże się on ściśle z wieloma dziedzinami życia społeczno-gospodarczego, wpływa na dynamikę i strukturę jego rozwoju, na edukację, zdrowie, rynek pracy, warunki życia, mieszkalnictwo, kształtowanie rozmiarów konsumpcji i produkcji, a przede wszystkim wpływa na konkurencyjność obszaru oraz wiele innych dziedzin życia. Znajomość aktualnych, oraz przyszłych zmian pozwala na powiązanie ich i przewidywanie na ich podstawie działań, związanych z problematyką gospodarczą, społeczną, czy urbanistyczną. Natomiast przyszłe zdarzenia związane ze zmianą demograficzną są podstawą dobrego prognozowania.

LICZBA LUDNOŚCI

W analizie rozpatrzona została liczba ludności faktycznie zamieszkałej w powiecie kraśnickim. Przyjęcie tej kategorii ludności jest uzasadnione z ekonomicznego punktu widzenia, ponieważ ujmuje ona również ludność czasowo przebywającą na terenie powiatu, która może podejmować tu pracę, a także kreować popyt na dobra i usługi.

Na koniec grudnia 2014 r. ludność powiatu kraśnickiego liczyła 98 182 osoby i stanowiła 4,57% ogółu ludności województwa lubelskiego. W odniesieniu do poprzedniej Strategii Rozwoju Powiatu Kraśnickiego na lata 2007-2015, liczba ludności powiatu zmniejszyła się o 1 349 osób w porównaniu z danymi z końca 2006 roku.

Wykres 1 Liczba mieszkańców powiatu kraśnickiego na przestrzeni lat 2006-2014

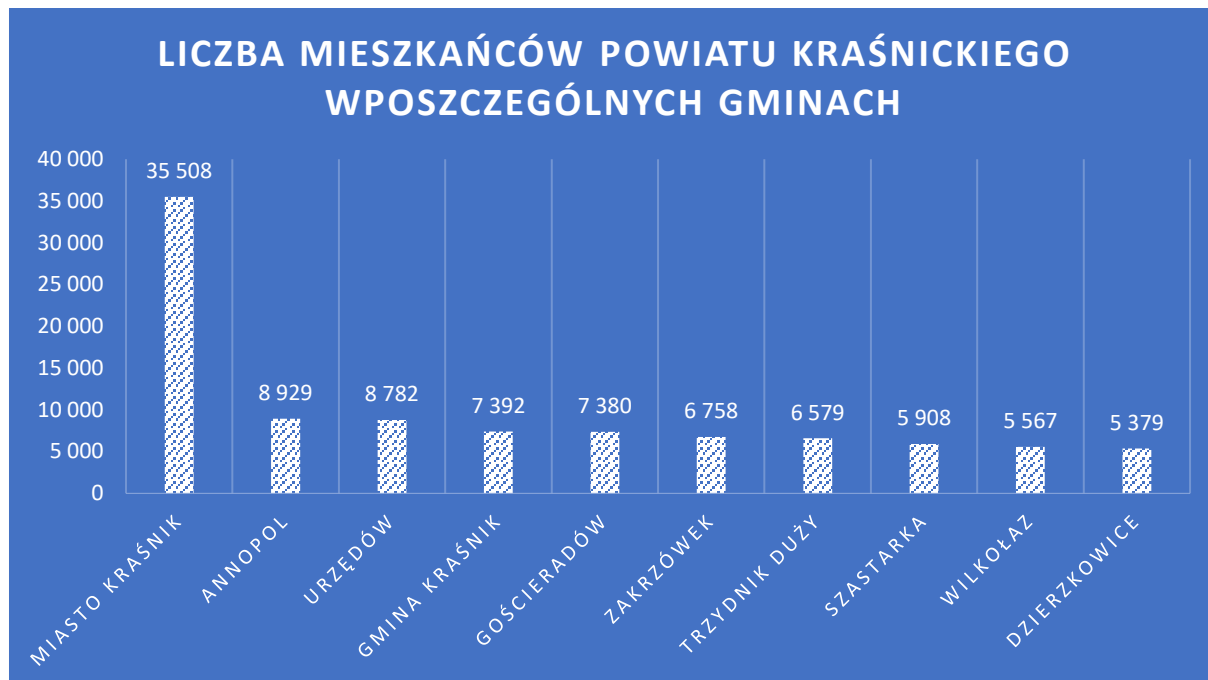
Źródło 2: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Z ogólnej liczby mieszkańców powiatu kraśnickiego 36,2%, tj. 35 508 mieszkańców zamieszkuje w mieście powiatowym - Kraśniku. Najliczniejszą gminą, poza wcześniej wymienionym Kraśnikiem jest miejsko-wiejska gmina Annopol, w której mieszka 8 929 osób,

co stanowi 9,1% ogólnej liczby mieszkańców powiatu. Natomiast najmniej osób zamieszkuje gminę Dzierzkowice, liczącą 5 379 mieszkańców, co stanowi 5,5% ludności powiatu.

Wykres 2 Liczba mieszkańców gmin w powiecie kraśnickim

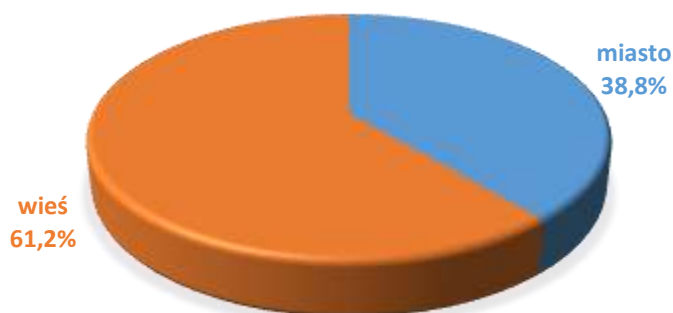
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Powiat kraśnicki jest regionem słabo zurbanizowanym. Liczba mieszkańców zamieszkałych w miastach wynosi (stan na koniec 2014 roku) 38 132 osoby, natomiast mieszkańców wsi w powiecie kraśnickim jest 60 050 osób. Na podstawie obliczeń GUS wynika, że wskaźnik urbanizacji dla powiatu kraśnickiego równy jest 38,8%, przy średniej województwa lubelskiego wynoszącej 46,6% oraz średniej krajowej na poziomie 60,9%. Przyczyny takiego stanu rzeczy należy szukać w funkcjonowaniu zaledwie dwóch miast na terenie powiatu. Tylko Kraśnik z 35 508 mieszkańcami oraz Annopol, gdzie zamieszkałych jest 2 624 osoby kształtują wskaźnik urbanizacji powiatu.

Wykres 3 Struktura mieszkańców powiatu kraśnickiego ze względu na miejsce zamieszkania

MIESZKAŃCY MIAST I WSI W POWIECIE KRAŚNICKIM

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

MIGRACJE, PRZYRÓST NATURALNY I PROGNOZA DEMOGRAFICZNA

Od 2010 r. obserwuje się stały spadek liczby ludności powiatu kraśnickiego. Tendencja ta spowodowana jest głównie ujemnym przyrostem naturalnym i migracjami wewnątrz kraju. W roku 2014 przyrost naturalny wyniósł: -280 osób, natomiast saldo migracji tych wewnętrznych, jak i zagranicznych kształtowało się na poziomie: -294 osoby. Migracje dotyczą zwłaszcza młodych mieszkańców powiatu, których coraz większy odsetek podejmuje studia wyższe w dużych ośrodkach miejskich, takich jak Lublin, Warszawa, czy Kraków. Część z nich po ukończeniu kształcenia poszukuje pracy i miejsca zamieszkania w miejscu ukończenia studiów. W pewnym stopniu na trend migracyjny mają wpływ również liczne przykłady tzw. migracji zarobkowej, głównie do krajów Europy Zachodniej, które nasiliły się zwłaszcza po przystąpieniu Polski do UE w 2004 r. Należy jednak zauważyć, że w zdecydowanej większości zagraniczne wyjazdy zarobkowe nie powodują zmiany miejsca zameldowania. Szacuje się, że zjawisko to może dotyczyć nawet 5% mieszkańców powiatu kraśnickiego. Należy również pamiętać o tym, że oficjalne dane nie uwzględniają migracji nierejestrowanych. Można podejrzewać, że zjawisko emigracji zarobkowej jest znacznie większe niż wykazują to rejestry.

Niestety prognozy demograficzne dla powiatu kraśnickiego nie są optymistyczne. Ocenia się, że do roku 2030 liczba ludności powiatu spadnie do poziomu 88 105 mieszkańców, czyli aż o około 10% w porównaniu do stanu obecnego. Prognozowany regres zakłada, iż zarówno liczba mieszkańców, jak i struktura wieku będzie ewaluować w istotnym rozmiarze w niekorzystnym kierunku. Nastąpi zarówno wyraźne zmniejszenie się liczby mieszkańców, ale także pogorszenie się struktury, czyli starzenie się ludności.

Wykres 4 Prognozowana liczba mieszkańców powiatu kraśnickiego do 2030r.

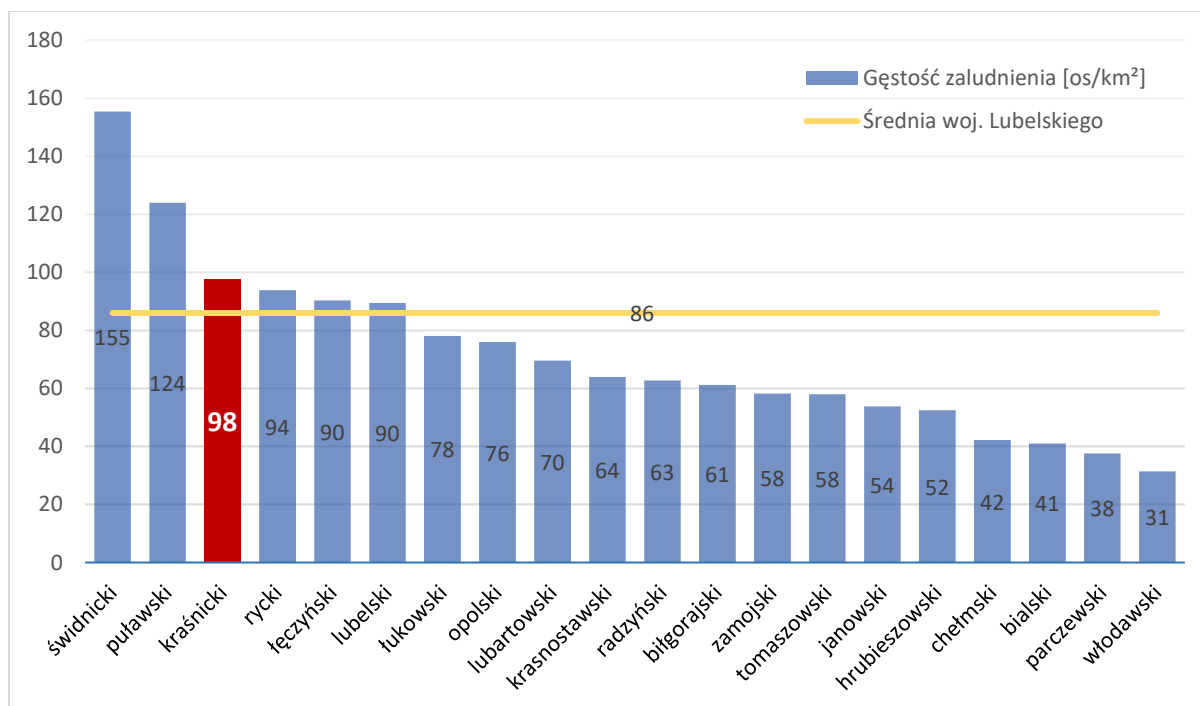

Źródło 3 Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

GĘSTOŚĆ ZALUDNIENIA

Powiat kraśnicki jest trzecim powiatem ziemskim w województwie lubelskim pod względem gęstości zaludnienia, które wynosi 98 os/km². Większy wskaźnik gęstości zaludnienia mają tylko powiat świdnicki -155 os/km² oraz powiat puławski z gęstością zaludnienia wynoszącą 124 os/km².

Wykres 5 Zestawienie powiatów woj. lubelskiego ze względu na gęstość zaludnienia

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

STRUKTURA WIEKOWA

Badanie struktury ludności według wieku i płci stanowi podstawę większości analiz demograficznych. Pozwala ona przewidzieć z wyprzedzeniem zmiany liczby ludności w poszczególnych grupach wiekowych, które mogą mieć istotne skutki społeczne i gospodarcze. Determinuje ona także kształtowanie się przyszłych trendów w zakresie rodności i umieralności. Określenie zapotrzebowania na miejsca w szkołach, nowe miejsca pracy, czy też oszacowanie przyszłej liczby małżeństw i związanych z tym potrzeb mieszkaniowych. Oszacowanie liczby osób wkraczających w wiek emerytalny są przykładami zagadnień pojawiających się w związku ze strukturą wieku ludności. Struktura ludności według płci ma bezpośredni wpływ na reprodukcję ludności poprzez odpowiednie kształtowanie się procesu zawierania małżeństw, urodzeń i zgonów.

Struktura wiekowa ludności powiatu kraśnickiego nie jest zbyt korzystna. Jest to społeczeństwo powoli, ale jednak starzejące się. Co piąty mieszkaniec powiatu to dzieci i młodzież do 20 roku życia. Niecałe 30 procent populacji to osoby w wieku pomiędzy 20, a 39 rokiem życia. Największą część mieszkańców powiatu kraśnickiego stanowią osoby w przedziale 40-64 lata, gdzie co trzeci mieszkaniec to osoba w tym przedziale wiekowym. Natomiast grupę 17% obywateli stanowią mieszkańcy powyżej 65 roku życia.

Niekorzystne jest również zjawisko spadku udziału osób w wieku przedprodukcyjnym z 20,2% w 2007 r. do 17,5% w 2014 przy jednoczesnym wzroście osób w wieku poprodukcyjnym z 18,4% do 20,6% w analogicznym okresie czasu. Dodatkowo, zmniejszanie się liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym w zasadniczy sposób wpłynie na zmniejszenie przyszłej liczby osób w wieku produkcyjnym. Wskaźnik obciążenia demograficznego (liczony jako liczba osób w wieku nieprodukcyjnym przypadających na 100 osób w wieku produkcyjnym) wynosi 61,5 i jest wyższy niż średnio w województwie 60,2 i kraju 56,6.

Wykres 6 Struktura wiekowa ludności powiatu kraśnickiego

Źródło 4 Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

2.2.2 Poziom wykształcenia

Dane dotyczące poziomu wykształcenia ludności najpełniej obrazują spisy powszechne. W Polsce spisy powszechne były przeprowadzone w 2002 r. i 2011 r. W spisie powszechnym z 2011 r. wszystkim osobom w wieku 13 lat i więcej ustalono najwyższy poziom wykształcenia, niezależnie czy był on uzyskany w szkole dziennej, wieczorowej, czy w systemie zaocznym. Podstawą zaliczenia osoby do danego poziomu wykształcenia było posiadane świadectwo lub dyplom ukończenia szkoły. W ciągu dziewięciu lat dzielących spisy powszechne na terenie powiatu mławskiego zaobserwowano stały wzrost poziomu wykształcenia ludności.

Tabela 2 Poziom wykształcenia ludności w 2002 i 2011 roku w powiecie kraśnickim

Poziom wykształcenia	2002	2011
Podstawowe i niepełne podstawowe	41,6	26
Gimnazjalne	Brak danych	6
Zasadnicze zawodowe	22	23
Średnie zawodowe	17,7	18
Średnie ogólnokształcące	8,6	12
Policealne	3,4	3
Wyższe	6,7	12

Według wyników spisu powszechnego z 2011 r. liczba osób z wyższym wykształceniem w powiecie kraśnickim wynosiła 9 957 osób, czyli o 76,5% niż w roku 2002, a ich udział w ogólnej liczbie ludności zwiększył się o 5,3%.

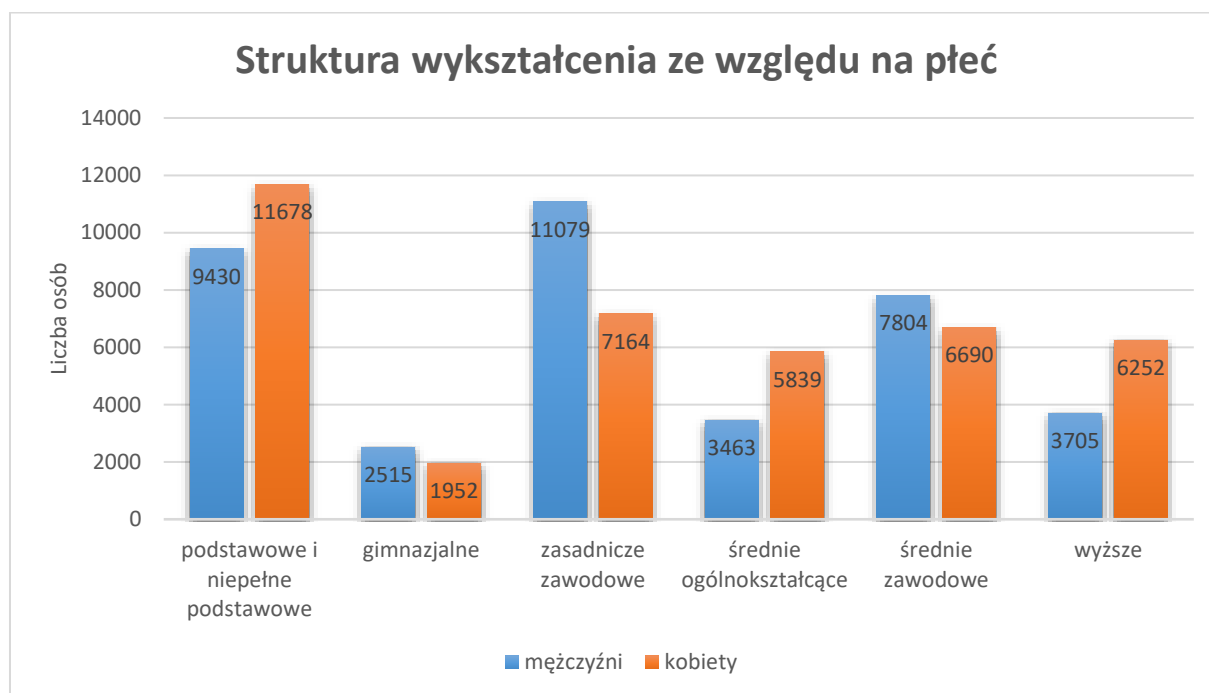
Odsetek osób z wykształceniem średnim i policealnym według Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 r. kształtował się na poziomie 33% i zwiększył się o 3,3% w porównaniu z 2002 rokiem. Bez zmian praktycznie pozostaje udział osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym, który wynosi odpowiednio 22% w 2002 r. i 23% w 2011 r.

W okresie „międzypisowym” zmniejszył się natomiast udział osób z wykształceniem podstawowym i niepełnym podstawowym. W 2002 r. 35 158 osób w powiecie kraśnickim deklarowało takie wykształcenie, co stanowiło aż 41,6% społeczeństwa. Sytuacja ta uległa poprawie w 2011 r., gdzie odsetek osób z wykształceniem podstawowym wynosił 26%, czyli 21 108 osób. Wyniku NSP 2002 nie uwzględniały danych o osobach, które uczęszczały w 2002 r. do szkół gimnazjalnych – reforma szkolnictwa z 1999 r. wprowadziła sześciolletnią szkołę podstawową i trzyletnie gimnazja. Pierwsi absolwenci gimnazjów kończyli szkołę w czerwcu 2002 r., podczas gdy moment krytyczny spisu (dzień referencyjny) obrazował sytuację w dniu 20 maja 2002 r. W związku z tym w wynikach NSP 2002 zaliczeni zostali do niższego poziomu wykształcenia, tzn. do podstawowego.

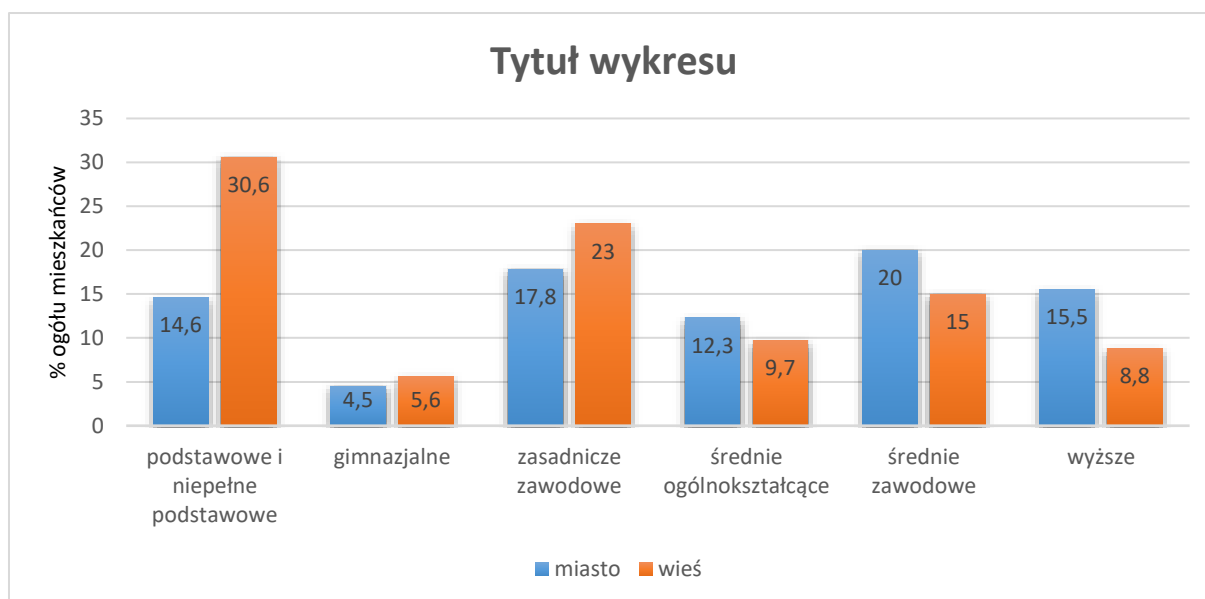
Struktura ludności według poziomu wykształcenia różni się w zależności od płci. W 2011 r. kobiety częściej niż mężczyźni legitymowały się wykształceniem wyższym. Wśród ogółu mężczyzn, 8,8% uzyskało wyższy poziom wykształcenia, natomiast 13,9% kobiet posiadało dyplom ukończenia szkoły wyższej. Podczas Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 r. odnotowano także większą liczbę kobiet z wykształceniem średnim ogólnokształcącym. Częściej natomiast zasadnicze szkoły zawodowe kończyli mężczyźni. Odsetek tych osób wynosił: 26,3% mężczyzn i 15,9% kobiet ogółu miało ukończone szkołę zawodową.

Wykres 7 Struktura ludności wg poziomu wykształcenia w powiecie kraśnickim

Struktura ludności wiejskiej według poziomu wykształcenia różni się od zaobserwowanej w miastach. Dominującym poziomem wykształcenia ludności wiejskiej było wykształcenie gimnazjalne i podstawowe, na poziomie 36,2%. W miastach odsetek mieszkańców z tym wykształceniem kształtował się na poziomie 19,1%. W miastach dominowało wykształcenie średnie i policealne ze wskaźnikiem 32,2%, gdzie mieszkańcy wsi z wykształceniem średnim i policealnym stanowili 24,2% ogółu. Zdecydowanie więcej mieszkańców miast posiadało wykształcenie wyższe - 15,5% mieszkańców miast przy 8,8% mieszkańcach wsi.

Wykres 8 Struktura ludności miejskiej i wiejskiej wg poziomu wykształcenia liczona w procentach

Oceniając sytuację wewnątrz powiatu, widać, że w 2011 roku najwyższy odsetek osób z wykształceniem wyższym odnotowano na terenach miejskich powiatu. Niepokojąca jest natomiast wartość osób z wykształceniem podstawowym i niepełnym podstawowym na terenach wiejskich. Wartość ta jest ponad 2 razy większa niż zaobserwowana na terenach miejskich i wynosi 30,6% ogółu mieszkańców wsi.

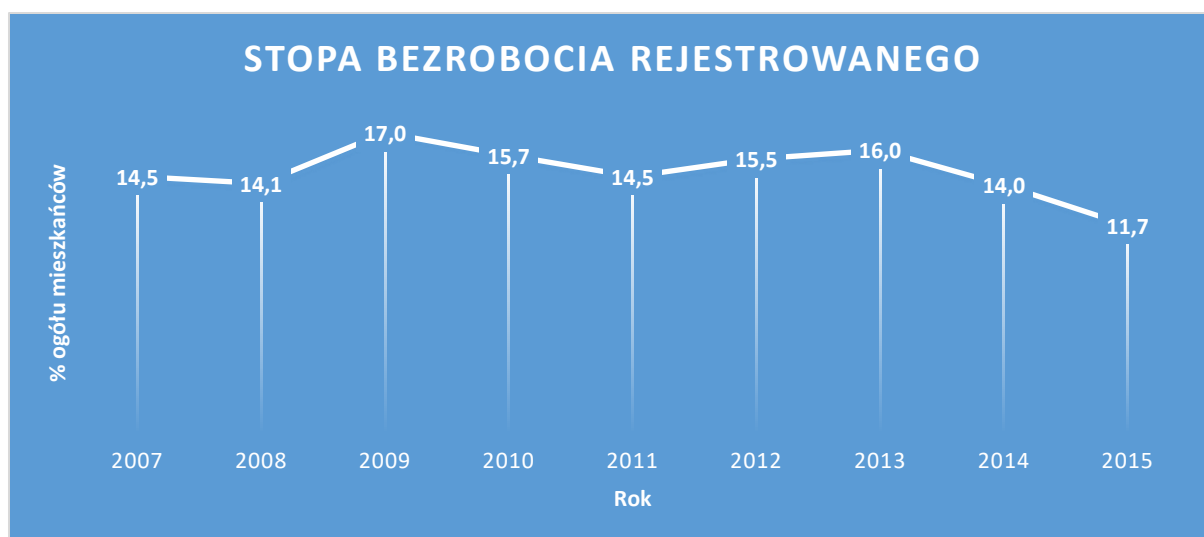
2.2.3 Rynek pracy

W raporcie pn. „Potencjał ekonomiczny miast w woj. lubelskim w latach 2000-2010” opracowanym przez Urząd Statystyczny w Lublinie napisano: „Jednym z najistotniejszych czynników warunkujących sytuację na lokalnym rynku pracy są zasoby pracy. Determinowane zarówno uwarunkowaniami ilościowymi (czynniki demograficzne), jak i jakościowymi (kapitał ludzki) są siłą napędową rozwoju gospodarczego. Pełniejsze oraz bardziej efektywne wykorzystanie zasobów pracy jest możliwe dzięki rozwojowi kapitału ludzkiego. Konkurencyjność miast w dużej mierze zależy od jakości zasobów ludzkich, bowiem wykształcona i dobrze wykwalifikowana siła robocza wpływa również na atrakcyjność inwestycyjną obszarów”. Zatem sytuacja na rynku pracy (struktura zatrudnienia i bezrobocia) ma daleko idące konsekwencje nie tylko gospodarcze, ale też społeczne dla powiatu i jej mieszkańców.

Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w powiecie kraśnickim z końcem września 2015 r. wyniosła 11,7% i była niższa od odnotowanej w końcu poprzedniego, 2014 roku o 1,3 punktu procentowego. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych spadła o 1105 osób w analizowanym okresie i wynosiła 4945 osoby bezrobotne.

Wykres 9 Stopa bezrobocia rejestrowanego od 2007 do 2015 roku w powiecie kraśnickim

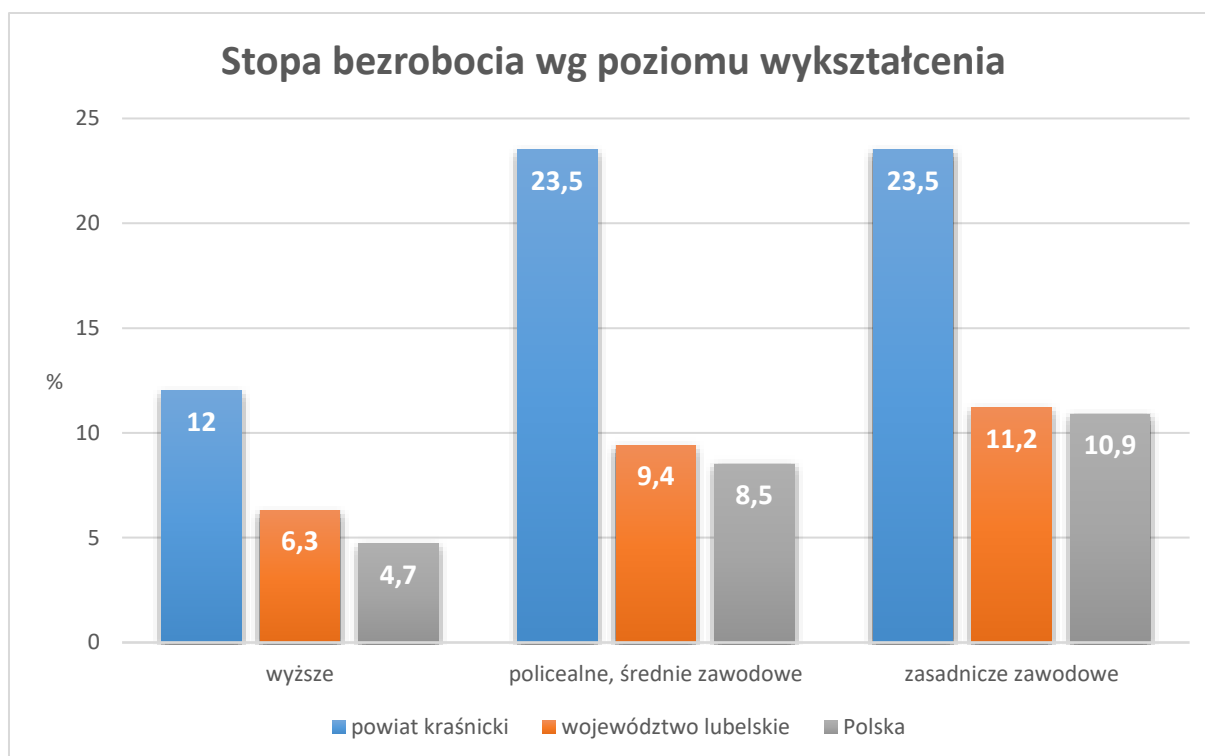
Po 2013 r. w powiecie kraśnickim nastąpił spadek liczby zarejestrowanych bezrobotnych. Przyczyną tych zmian jest głównie demografia. Wyż demograficzny osób urodzonych w latach osiemdziesiątych już minął. Mniej osób pojawia się na rynku pracy, a tym samym mniej jest zarejestrowanych bezrobotnych. Drugą przyczyną zmniejszającego się bezrobocia są pewne symptomy ożywienia gospodarczego w powiecie kraśnickim.

Istotnym problemem rynku pracy jest zjawisko bezrobocia długotrwałego obejmującego czas pozostawania bez pracy powyżej 12 miesięcy. W powiecie kraśnickim na koniec 2014 r. było 3256 osób długotrwale bezrobotnych, tj. 53,8% ogółu osób pozostających bez pracy. Niestety udział ten jest wyższy niż w województwie lubelskim, 46,4% i kraju, który znajduje się na poziomie 41,6%. Takie osoby są szczególnie zagrożone wykluczeniem społecznym i dalszymi problemami z tym związanymi.

Struktura bezrobotnych wg wykształcenia powiatu kraśnickiego w porównaniu do województwa lubelskiego, jak i całego kraju stawia powiat kraśnicki w niekorzystnym świetle. Zjawisko bezrobocia wśród osób z wyższym wykształceniem w całej populacji aktywnych zawodowo, bez względu na ich wiek w skali całego kraju kształtuje się na poziomie 4,7%, gdzie w powiecie kraśnickim stopa ta wynosi aż 12%. Należy przez to rozumieć, że co ósma osoba bezrobotna to osoba z dyplomem wyższej uczelni. Jeszcze gorsza sytuacja dotyczy osób z wykształceniem policealnym, średnim zawodowym i zasadniczym zawodowym, gdzie prawie co czwarta osoba bezrobotna legitymuje się tym wykształceniem.

Wykres 10 Stopa bezrobocia wg poziomu wykształcenia w powiecie kraśnickim

Jak wynika z tabeli zamieszczonej poniżej, najliczniejszą grupę bezrobotnych stanowią mieszkańcy miasta Kraśnik. Stanowią oni 32,7% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych. Dość dużą grupę stanowią także bezrobotni z gminy Annapol, którzy stanowią 12,6% bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy. Najmniejsza liczba osób pozostających bez pracy są mieszkańcy gminy Wilkołaz i gminy Dzierzkowice.

Tabela 3 Poziom bezrobocia w poszczególnych gminach powiatu kraśnickiego

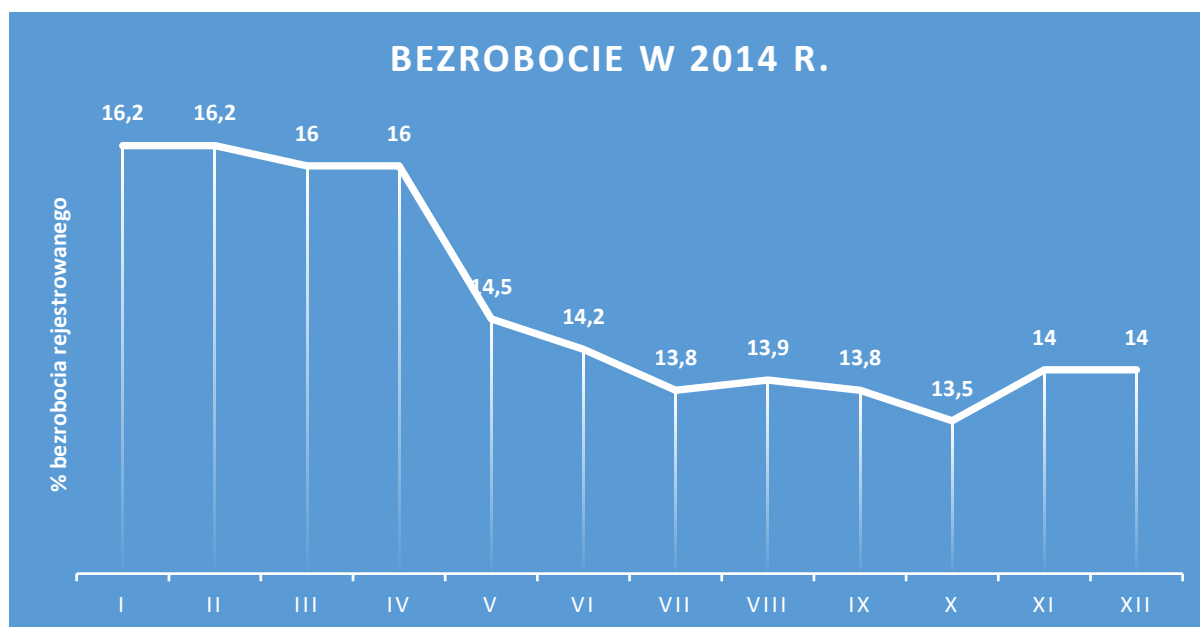
Gmina	Liczba osób bezrobotnych	% ogółu bezrobotnych
Annapol	623	12,6
Gościeradów	428	8,7
Gmina Kraśnik	466	9,4
Szastarka	317	6,4
Trzydnik Duży	306	6,2
Dzierzkowice	242	4,9
Urzędów	407	8,2

Zakrzówek	313	6,3
Wilkołaz	224	4,5
Miasto Kraśnik	1619	32,7
OGÓŁEM	4945	

Kolejny wykres przedstawia stopę zarejestrowanych bezrobotnych w przeciągu 2014 r., który ilustruje zjawisko sezonowości lokalnego rynku pracy. Początek roku, wraz z kwietniem to utrzymująca się ponad średnią stopa bezrobocia. Dopiero pomiędzy majem, a wrześniem zauważalny jest spadek bezrobocia, po którym od października omawiane zjawisko przyjmuje tendencję zwykłą.

Wykres 11 Poziom bezrobocia w 2014 r. w powiecie kraśnickim

2.3 Infrastruktura społeczna

2.3.1 Sport i rekreacja

Powiat kraśnicki jest stosunkowo dobrze wyposażony w infrastrukturę sportową. Przy większości szkół podstawowych, gimnazjach i szkołach średnich istnieją nowoczesne boiska szkolne, sale gimnastyczne i hale sportowe.

Na terenie miasta Kraśnik działa Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji. Jest to zespół obiektów, oferujący mieszkańcom nie tylko miasta, ale także i całego powiatu szeroki zakres usług sportowo-rekreacyjnych. W skład MOSiR wchodzi:

- pływalnia odkryta,

- basen kryty,
- 3 korty tenisowe,
- stadion MOSiR, w tym: boczne boisko do piłki nożnej, boisko do piłki ręcznej i koszykówki, boisko do piłki plażowej,
- boiska rekreacyjne przy ul. Chopina.

Na terenie powiatu kraśnickiego zarejestrowanych jest 70 stowarzyszeń kultury fizycznej, w tym 68 w Ewidencji Stowarzyszeń Kultury Fizycznej nieprowadzących działalności gospodarczej i Ewidencji Uczniowskich Klubów Sportowych prowadzonych przez Starostę Kraśnickiego, zaś dwa w KRS (Fabryczny Klub Sportowy „Stal” w Kraśniku i Gminny Ludowy Klub Sportowy „Kamex” Polichna w Polichnie Czwartej).

W roku 2015 zostały wpisane do Ewidencji Uczniowskich Klubów Sportowych prowadzonej przez Starostę Kraśnickiego dwa kluby: Uczniowski Tenisowy Klub Sportowy z siedzibą w Dzierzkowicach oraz Wielosekcyjny Klub Sportowy Wilki Wilkołaz z siedzibą w Wilkołazie.

Tabela 4 Liczba klubów sportowych w poszczególnych gminach powiatu kraśnickiego

Lp.	Gmina	Liczba	
		klubów sportowych	uczniowskich klubów sportowych
1.	Annopol	1	4
2.	Dzierzkowice	-	2
3.	Gościeradów	2	4
4.	Kraśnik gmina	3	3
5.	Kraśnik miasto	15	13
6.	Szastarka	1	4
7.	Trzydnik	2	3
8.	Urzędów	3	3
9.	Wilkołaz	2	1
10.	Zakrzówek	1	3
Razem		30	40

Kluby sportowe i uczniowskie kluby sportowe prowadzą systematyczne zajęcia sportowe, uczestnicząc w rozgrywkach organizowanych przez Polskie Związki Sportowe i w ogólnopolskim systemie współzawodnictwa sportowego dzieci i młodzieży.

Kluby sportowe z terenu powiatu uczestniczą w rozgrywkach związkowych w następujących dyscyplinach sportu:

- a) piłka nożna,
- b) tenis stołowy,
- c) piłka ręczna,
- d) piłka koszykowa,
- e) zapasy,
- f) lekkoatletyka,

- g) piłka siatkowa,
- h) karate,
- i) pływanie,
- j) kolarstwo,
- k) taekwondo,
- l) boks.

Zdobycze punktowe w Ogólnopolskim Systemie Współzawodnictwa Sportowego Dzieci i Młodzieży za 2014 r. przedstawiają się następująco: powiat kraśnicki w kraju zajął

154 miejsce (365 powiatów) – 216,50 pkt., natomiast na tle województwa lubelskiego uplasował się na 9 miejscu (23 powiaty). W klasyfikacji gmin na 876 łącznie sklasyfikowanych w kraju, gminy z powiatu zajęły następujące miejsca:

1. Kraśnik gm. miejska – 123 miejsce (213 pkt.).
2. Kraśnik gm. wiejska – 755 miejsce (3,50 pkt.).

2.3.2 Oświata

Usługi związane z oświatą i wychowaniem są jednym z kluczowych elementów infrastruktury społecznej gmin i powiatów. Zaspokojenie potrzeb edukacyjnych jest niezbędnym czynnikiem wspierającym rozwój danego regionu, tym samym podnoszącym jego potencjał ekonomiczny. Przygotowanie infrastruktury w zakresie oświaty opiera się w dużej mierze na prognozach demograficznych, a jej najważniejszym celem jest zapewnienie mieszkańcom dostępu do edukacji.

Do głównych zadań oświatowych jednostek samorządu terytorialnego należą:

- zapewnienie kształcenia, wychowania i opieki, w tym profilaktyki społecznej w szkołach i placówkach oświatowych, dla których Powiat jest organem prowadzącym,
- zapewnienie warunków działania placówek, w tym bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, wychowania i opieki,
- wykonywanie remontów obiektów szkolnych oraz zadań inwestycyjnych w tym zakresie,
- zapewnienie obsługi administracyjnej, finansowej i organizacyjnej placówek,
- wyposażenie placówek w pomoce dydaktyczne i sprzęt niezbędny do pełnej realizacji programów nauczania, programów wychowawczych, prowadzenia sprawdzianów i egzaminów oraz wykonywanie innych zadań statutowych.

Na terenie powiatu funkcjonują jednostki oświatowe szczebla podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego. Na system oświaty składa się 57 placówek szkół podstawowych, 22 gimnazja oraz 11 szkół ponadgimnazjalnych i placówek oświatowo-wychowawczych, będących jednostkami organizacyjnymi poszczególnych gmin, wchodzących w skład powiatu, jak i placówki oświatowe prowadzone przez samorząd powiatu kraśnickiego.

Powiat kraśnicki jest organem prowadzącym dla następujących szkół i placówek oświatowo-wychowawczych:

1. Zespół Szkół nr 1 w Kraśniku,
2. Zespół Szkół nr 2 w Kraśniku,
3. Zespół Szkół nr 3 w Kraśniku,
4. Zespół Szkół w Annopolu,
5. Zespół Szkół w Wólce Gościeradowskiej,
6. Zespół Szkół – Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Urzędowie,
7. Zespół Szkół nr 1 w Zakrzówku,
8. Zespół Szkół Specjalnych w Kraśniku,
9. Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Olbięcinie,
10. Powiatowy Zespół Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych w Kraśniku,
11. Bursa Szkolna w Kraśniku.

Ponadto na terenie powiatu kraśnickiego znajdują się 4 niepubliczne szkoły dotowane przez Powiat Kraśnicki:

1. Zakład Doskonalenia Zawodowego w Lublinie – Filia w Kraśniku,
2. Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych „Żak” w Kraśniku,
3. Policealna Szkoła Centrum Nauki i Biznesu „Żak” w Kraśniku,
4. Policealna Szkoła „Akademia Sukcesu” w Kraśniku.

Tabela 5 Szkoły na terenie powiatu kraśnickiego

SZKOŁY PUBLICZNE	TYP SZKOŁY	LICZBA UCZNIÓW (OGÓŁEM)	KIERUNKI KSZTAŁCENIA (ROZSZERZENIA)
Zespół Szkół Nr 1 w Kraśniku ul. Armii Krajowej 25 23-200 Kraśnik	Liceum Ogólnokształcące	494 osób	-
	Technikum	554 osób	- Technik informatyk
Zespół Szkół Nr 2 w Kraśniku ul. Gen. Wł. Sikorskiego 25 23-210 Kraśnik	Liceum Ogólnokształcące	615 uczniów	-
	Technikum	148 uczniów	-technik ekonomista -technik informatyk
Zespół Szkół Nr 3 w Kraśniku ul. Juliusza Słowackiego 7, 23-204 Kraśnik	Gimnazjum Sportowe	58 uczniów	-dyscypliny sportowe (zapasy, lekkoatletyka, piłka siatkowa, piłka nożna chłopców, piłka koszykowa, akrobatyka sportowa - cheerleading
	Liceum Ogólnokształcące	161 uczniów	-
	Szkoła Mistrzostwa Sportowego - Liceum Ogólnokształcące	56 uczniów	-dyscypliny sportowe (zapasy, lekkoatletyka, piłka siatkowa, piłka nożna chłopców, piłka koszykowa, akrobatyka

			sportowa - cheerleading)
	Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych	161 uczniów	-
	Technikum	441 uczniów	- technik elektryk - technik pojazdów samochodowych - technik informatyk - technik hotelarstwa - technik mechanik - technik urządzeń i systemów energetyki odnawialnej
	Zasadnicza Szkoła Zawodowa	164 uczniów	-mechanik pojazdów samochodowych
Zespół Szkół Specjalnych w Kraśniku ul. Tadeusza Kościuszki 23, 23-200 Kraśnik	Szkoła Podstawowa	30 uczniów	
	Gimnazjum	34 uczniów	
	Szkoła Specjalna Przystosowująca	34 uczniów	
Zespół Szkół w Anopolu Kościuszki, 23-235 Anopol	Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych	33 uczniów	
	Technikum	85 uczniów	- technik ekonomista - technik budownictwa
	Zasadnicza Szkoła Zawodowa (wielozawodowa)	59 uczniów	-mechanik pojazdów samochodowych -cukiernik -stolarz -fryzjer -monter instalacji i urządzeń sanitarnych - elektryk - kucharz - murarz - tynkarz - piekarz - monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie - elektromechanik pojazdów samochodowych
Zespół Szkół w Wólce Gościeradowskiej	Gimnazjum	99 uczniów	
	Liceum	21 uczniów	

Wólka Gościeradowska 72A23-275 Gościeradów	Ogólnokształcące		
	Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych	34 uczniów	
	Szkoła Policealna	63 uczniów	- technik informatyk - technik turystyki wiejskiej
	Technikum	124 osób	- technik rolnik - technik żywienia i usług gastronomicznych
Zespół Szkół Nr 1 w Zakrzówku Wójtowicza 35, 23-213 Zakrzówek	Liceum Ogólnokształcące	49 uczniów	
	Technikum	49 uczniów	- technik geodeta - technik budownictwa
Zespół Szkół – CKZiU w Urzędowie ul. Wodna 34 23-250 Urzędów	Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych	56 uczniów	
	Szkoła Policealna	70 uczniów	- technik administracji - technik informatyk
	Technikum	230 uczniów	-technik handlowiec - technik informatyk
Specjalny Ośrodek Szkolno - Wychowawczy Olbięcín 139 23-230 Trzydnik Duży	Szkoła Podstawowa	21 uczniów	
	Gimnazjum	34 uczniów	
	Szkoła Specjalna Przysposabiająca	12 uczniów	
	Zasadnicza Szkoła Zawodowa	47 uczniów	- rolnik - ogrodnik - cukiernik - kucharz

Spośród 3 174 uczniów wszystkich szkół prowadzonych przez Powiat Kraśnicki, 1 380 uczniów (43,5%) uczy się wybranego zawodu w technikum, w zasadniczej szkole zawodowej lub w szkole policealnej. Natomiast spośród 1076 uczniów niepublicznych szkół ponadgimnazjalnych 755 (70%) kończy edukację z wyuczonym zawodem.

W ostatnich latach zainteresowanie szkołami umożliwiającymi naukę zawodu utrzymuje się na podobnym poziomie. Prawdopodobnie zjawisko to wiąże się z utrzymującym się popytem na pracowników posiadających kwalifikacje w konkretnym zawodzie, zarówno na lokalnym rynku pracy, jak i krajowym oraz poszerzającym się rynku pracy w Unii Europejskiej.

Władze samorządowe nie szczędzą starań na rzecz doskonalenia poziomu nauczania i osiągania coraz lepszych efektów wychowawczych w podległych sobie placówkach.

Większość absolwentów liceów ogólnokształcących i techników kontynuuje naukę na wyższych uczelniach. Absolwenci zasadniczych szkół zawodowych podejmują pracę zarobkową oraz w coraz większym stopniu kontynuują naukę na wyższym lub równorzędnym

szczeblu, co pozwala im zdobyć nowe, dodatkowe kwalifikacje i umiejętności, które dyktuje zmieniający się rynek pracy.

Powiat kraśnicki posiada dobrze przygotowaną kadrę kierowniczą i pedagogiczną. Systematycznie poprawiają się umiejętności dydaktyczne i wychowawcze nauczycieli. Wielu pedagogów podnosi swoje kwalifikacje i uzyskuje prawo do nauczania dodatkowych przedmiotów. Najwyższy stopień awansu zawodowego – stopień nauczyciela dyplomowanego posiada 55,1% kadry pedagogicznej, kolejne 32,7% to nauczyciele mianowani, natomiast nauczyciele kontraktowi stanowią 11,5% ogółu nauczycieli w powiecie kraśnickim.

Tabela 6 Stopnie awansu zawodowego nauczycieli szkół powiatu kraśnickiego

Szkoła	Ogółem	Stażysta	Kontraktowany	Mianowany	Dyplomowany
Zespół Szkół Nr 1 w Kraśniku ul. Armii Krajowej 25 23-200 Kraśnik	54	2	9	19	33
		4%	17%	18%	61%
Zespół Szkół Nr 2 w Kraśniku. ul. Sikorskiego 25 23-210 Kraśnik	73	0	7	13	53
		-	9%	18%	73%
Zespół Szkół Nr 3 w Kraśniku ul. Słowackiego 7, 23-204 Kraśnik	93	5	5	28	55
		5%	5%	30%	60%
Zespół Szkół w Anopolu ul. Kościuszki, 23-235 Anopol	23	1	6	4	12
		4%	26%	18%	52%
Zespół Szkół w Wólce Gościeradowskie Wólka Gościeradowska 72A 23-275 Gościeradów	44	0	7	16	21
		-	16%	36%	48%
Zespół Szkół – CKZiU w Urzędowie ul. Wodna 34 23-250 Urzędów	22	0	1	11	10
		-	5%	50%	45%
Zespół Szkół Nr 1 w Zakrzówku Wójtowicza 35, 23-213	23	2	6	8	7
		9%	26%	35%	90%

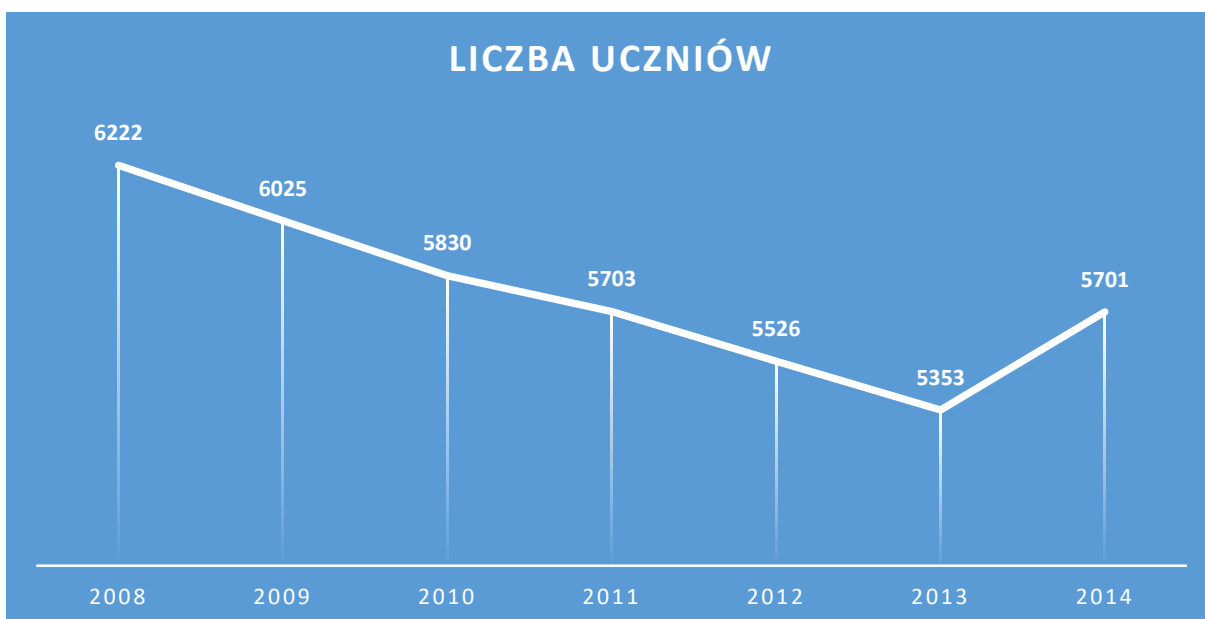

Zakrzówek					
Zespół Szkół Specjalnych w Kraśniku ul. Kościuszki 23, 23-200 Kraśnik	44	1	9	11	23
		2%	21%	25%	52%
Specjalny Ośrodek Szkolno - Wychowawczy Olbęcín 139 23-230 Trzydnik Duży	56	1	2	27	26
		2%	4%	48%	46%
Powiatowy Zespół Poradni Psychologiczno - Pedagogicznych ul. Słowackiego 7 23-210 Kraśnik	19	0	0	7	12
		-	-	37%	63%
Bursa Szkolna w Kraśniku ul. Słowackiego 7 23-204 Kraśnik	8	0	1	6	1
		-	12,5%	75%	12,5%

Infrastruktura edukacyjna jest dosyć dobrze dostosowana do liczby uczniów i nie odbiega znacząco od wskaźników wojewódzkich. Największy problem stanowi jednak niż demograficzny. Poprzez niekorzystną sytuację demograficzną liczba uczniów stale spada. Dotyczy to głównie szkół podstawowych, gdzie od 2008 r. liczba uczniów uczęszczających do szkół podstawowych systematycznie zmniejszała się.

Wykres 12 Liczba uczniów uczęszczających do szkół podstawowych w latach 2008-2014 w powiecie kraśnickim

Podsumowując powiat kraśnicki posiada dobrze zorganizowaną sieć szkół ponadgimnazjalnych, oferującą różnorodne kierunki kształcenia. Istnieje jednak potrzeba, aby zadbać o poprawę stanu technicznego bazy oświatowej. Ważne jest również dostosowywanie szkolnictwa ponadgimnazjalnego, zwłaszcza zawodowego, do potrzeb lokalnego rynku pracy.

Kontynuując założenia reformy systemu edukacji, szkolnictwo ponadgimnazjalne dąży do realizacji jej trzech głównych celów: upowszechnienia wykształcenia na poziomie średnim i wyższym, wyrównania szans edukacyjnych uczniów wiejskich i poprawy jakości kształcenia.

2.3.3 Ochrona zdrowia i pomoc społeczna

OCHRONA ZDROWIA

Na terenie powiatu kraśnickiego działa Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Kraśniku. Szpital Powiatowy posiada 387 łóżek zlokalizowanych w 14 oddziałach szpitalnych. Zakład składa się z trzech organizacyjnie wyodrębnionych przedsiębiorstw w zakresie których udziela świadczeń zdrowotnych:

- stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne szpitalne,
- stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne inne niż szpitalne,
- ambulatoryjne świadczenia zdrowotne.

W zakresie opieki szpitalnej w Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Kraśniku leczenie odbywa się w następujących oddziałach:

- Oddział Anestezjologii i Intensywnej Terapii
- Oddział Kardiologii

- Oddział Chorób Wewnętrznych
- Oddział Chorób Płuc i Gruźlicy
- Oddział Chorób Dzieci i Młodzieży
- Oddział Chirurgii Ogólnej z pododdziałem Chirurgii Endoskopowej
- Oddział Ortopedyczno- Urazowy
- Oddział Ginekologiczno- Położniczo-Noworodkowy
- Oddział Chemioterapii
- Oddział Neurologii z pododdziałem Udarowym
- Szpitalny Oddział Ratunkowy
- Pododdział Udarowy Oddziału Neurologii
- Oddział Opieki Paliatywnej
- Oddział Rehabilitacji Neurologicznej
- Oddział Diennej Opieki Psychiatrycznej.

Realizacja świadczeń zdrowotnych i ambulatoryjnych obejmuje także następujące jednostki i komórki opieki szpitalnej:

- Pracownie (Echokardiografii, USG, Badań Czynnościowych Układu Krążenia, RTG, Mammograficzna, Specjalistyczna Pracownia Endoskopowa, Serologiczna z Bankiem Krwi, Tomografii Komputerowej, Fizjoterapii, Tomografii Komputerowej, Specjalistyczna Pracownia Endoskopowa);
- Poradnie (Chirurgiczne, Ortopedyczna, Laryngologiczne, Neurologiczne, Dermatologiczna, Zdrowia Psychicznego, Psychologiczna, Okulistyczna, Reumatologiczne, Chorób Kobięcych i Kobiet Ciężarnych, Kardiologiczna, Endokrynologiczna, Medycyny Pracy, Chorób Naczyń, Chorób Płuc i Gruźlicy, Neonatologiczna, Preluksacyjna, Neurologii Dziecięcej, Alergologiczna, Poradnia po Chorobach Zakaźnych, Gastroenterologiczna, Nefrologiczna, Onkologiczna, Chirurgii Onkologicznej, Alergologiczna dla Dzieci, Kardiologiczna dla Dzieci, Urologiczna, Rehabilitacyjna;
- Izba Przyjęć;
- Trakt Operacyjny;
- Apteka Szpitalna;
- Laboratorium Analityczne;
- Transport Sanitarny;
- Hospicjum Domowe;
- Pielęgniarska Opieka Długoterminowa;
- Zakład Pielęgnacyjno- Opiekuńczy;
- Gabinety Diagnostyczno- Zabiegowe;
- Ośrodek Rehabilitacji Diennej.

Opieka zdrowotna o charakterze stacjonarnym na terenie powiatu świadczona jest łącznie w 57 przychodniach - ambulatoriach, rozmieszczonych w poszczególnych gminach.

Działalność placówek ochrony zdrowia wspomagają apteki i punkty apteczne zaopatrujące ludność w leki i środki medyczne. Specyficznymi jednostkami sprzedaży leków gotowych są punkty apteczne. Na terenie powiatu kraśnickiego funkcjonuje 42 apteki ogólnodostępnych i 3 punkty apteczne. Z roku na rok wzrasta na terenie powiatu liczba aptek ogólnodostępnych, a w konsekwencji spada liczba ludności na jedną aptekę, która w 2010 r. wynosiła 3 029, a w 2014 przypadało już 2338 osób na jedną aptekę ogólnodostępną.

Jednym z zasadniczych elementów dobrze funkcjonującego systemu opieki zdrowotnej są jego pracownicy. Istotna jest zarówno liczba osób uprawnionych do wykonywania zawodu, jak i liczba osób faktycznie pracujących w ochronie zdrowia, a także ich kwalifikacje.

W 2014 roku w placówkach ochrony zdrowia na terenie powiatu kraśnickiego pracowało 282 lekarzy, 50 lekarzy dentyistów, 427 pielęgniarek, 34 położne oraz 74 magistrów farmacji. W przypadku wszystkich z wymienionych zawodów medycznych dało się zauważyć niewielki spadek liczby pracujących w ochronie zdrowia, przy czym największy odnotowano w grupie położnych i lekarzy, odpowiednio o 8 i 10 mniej niż w roku ubiegłym.

Na stan zdrowia mieszkańców powiatu kraśnickiego w największym stopniu wpływają choroby cywilizacyjno-społeczne, wynikające ze stylu życia. Istotnym wyzwaniem dla służby zdrowia w powiecie jest proces starzenia się ludności, a co się z tym wiąże zapotrzebowanie na leczenie geriatryczne, domy opieki społecznej, a także rozwój chorób psychicznych związanych ze stresem (m.in. leczenie psychiatryczne).

POMOC SPOŁECZNA

W zakresie pomocy społecznej do zadań samorządu powiatowego należy m.in.:

- budowa i utrzymanie ponadgminnych domów pomocy społecznej (DPS) oraz kierowanie osób ubiegających się o przyjęcie do DPS,
- prowadzenie powiatowych centrów pomocy rodzinie oferujących pomoc i poradnictwo rodzinne,
- organizowanie opieki w rodzinach zastępczych, pomoc w integracji ze środowiskiem wychowankom domów dziecka czy zakładów dla nieletnich,
- współpraca z organizacjami społecznymi w sprawie pomocy osobom niepełnosprawnym.

Do problemów społecznych, występujących na terenie powiatu, zaliczyć należy przede wszystkim: sieroctwo, niepełnosprawność, przemoc w rodzinie, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, bezrobocie i ubóstwo, alkoholizm, brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo – wychowawcze i rodziny zastępcze. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kraśniku udziela wsparcia w uzyskaniu orzeczenia o niepełnosprawności oraz osobom z zaburzeniami psychicznymi, a także zapewnienia całodobową opiekę z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności.

Na mocy ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wprowadzone zostały nowe rozwiązania prawne w zakresie organizacji wsparcia dla dziecka w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców. W świetle

też ustawy Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kraśniku jest wyznaczone organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej. Piecza zastępcza jest sprawowana w formie rodzinnej i instytucjonalnej. Rodzinna piecza zastępcza może występować pod postacią rodziny zastępczej i rodzinnych domów dziecka. Instytucjonalna piecza zastępcza to placówka opiekuńczo – wychowawcza, która spełnia następujące funkcje:

- zapewnia dziecku całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspokaja jego niezbędne potrzeby, w szczególności emocjonalne, rozwojowe, zdrowotne, bytowe, społeczne i religijne;
- realizuje przygotowany we współpracy z asystentem rodziny plan pomocy dziecku o ile taka osoba jest przydzielona rodzinie;
- umożliwia kontakt dziecka z rodzicami i innymi osobami bliskimi, chyba że sąd postanowi inaczej;
- podejmuje działania w celu powrotu dziecka do rodziny;
- zapewnia dziecku dostęp do kształcenia dostosowanego do jego wieku i możliwości rozwojowych;
- obejmuje dziecko działaniami terapeutycznymi;
- zapewnia korzystanie z przysługujących świadczeń zdrowotnych.

Na terenie powiatu kraśnickiego funkcjonują następujące placówki opiekuńczo-wychowawcze:

- Dom Dziecka w Kraśniku - jest to placówka całodobowa typu socjalizacyjnego, posiadająca 26 miejsc statutowych, obejmuje opieką dzieci w wieku od 3 lat do ukończenia 25 roku życia;
- Rodzinny Dom Dziecka w Kraśniku – placówka całodobowa typu rodzinnego, posiadająca 8 miejsc statutowych, obejmuje opieką dzieci w różnym wieku, umożliwia wspólne wychowanie i opiekę rodzeństwu;
- Wioska Dziecięca SOS w Kraśniku – placówka całodobowa typu rodzinnego, posiadająca 85 miejsc statutowych, obejmuje opieką dzieci w różnym wieku, w tym dorastające i usamodzielniające się, umożliwia wspólne wychowanie rodzeństwu;
- Młodzieżowa Wspólnota Mieszkaniowa SOS w Kraśniku – placówka całodobowa typu socjalizacyjnego; posiada 14 miejsc statutowych; przebywa w niej młodzież, która ukończyła 16 lat.

W celu wsparcia rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, dziecko może zostać objęte opieką i wychowaniem w placówce wsparcia dziennego, prowadzonej w formie świetlicy. Na terenie naszego powiatu działają następujące niepubliczne placówki wsparcia dziennego:

- Świetlica Opiekuńczo-Wychowawcza;
- Świetlica „Słońce na dłoni”.

Przy PCPR funkcjonuje Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności. W odróżnieniu od organów rentowych, które koncentrują się głównie na stwierdzeniu zdolności lub niezdolności osób do wykonywania pracy, powiatowe zespoły w wydawanych orzeczeniach

określają oprócz tego również stosowne wskazania. Stanowią one podstawę do korzystania przez osoby niepełnosprawne z następujących form pomocy lub uprawnień:

- możliwość uzyskania odpowiedniego zatrudnienia uwzględniającego psychofizyczne możliwości danej osoby (zakład pracy chronionej, stanowisko odpowiednio przystosowane, zakład aktywności zawodowej),
- szkolenie w celu przekwalifikowania,
- uczestnictwo w terapii zajęciowej (osoby upośledzone umysłowo),
- zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze ułatwiające funkcjonowanie danej osoby,
- korzystanie z usług socjalnych, opiekuńczych, rehabilitacyjnych świadczonych przez instytucje pomocy społecznej i organizacje pozarządowe,
- uprawnienie do zasiłku pielęgnacyjnego i innych świadczeń,
- spełnienie przez osobę niepełnosprawną przesłanek do uzyskania karty parkingowej (dysfunkcja narządów ruchu),
- przejazdy ulgowe.

W strukturach PCPR usytuowany jest Środowiskowy Dom Samopomocy w Kraśniku. Jest on ośrodkiem wsparcia przeznaczonym dla osób dorosłych upośledzonych umysłowo oraz przewlekłe psychicznie chorych. Służy osobom niepełnosprawnym w utrzymaniu ich jak najdłużej w środowisku społecznym i rodzinnym, wspiera rodziny w sprawowaniu opieki nad osobami niepełnosprawnymi, zapewnia poczucie bezpieczeństwa oraz oparcie społeczne.

Środowiskowy Dom Samopomocy jest placówką o charakterze dziennego pobytu i prowadzi działalność w zakresie:

- Terapii zajęciowej prowadzonej w formie zespołowej i indywidualnej, z możliwością wyboru przez uczestnika rodzajów z pośród wielu oferowanych zajęć,
- Świadczeń zdrowotnych obejmujących: opiekę pielęgnarską, rehabilitacyjną, psychoterapię indywidualną i grupową oraz w razie potrzeby opiekę lekarską,
- Treningów umiejętności społecznych dotyczących nauki i podtrzymywania zdolności w zakresie czynności dnia codziennego,
- Organizacji zajęć o charakterze kulturalnym, sportowym i turystycznym,
- Świadczeń socjalnych, w tym żywienia i pomocy rzeczowej.

Na terenie powiatu kraśnickiego funkcjonują 3 domy pomocy społecznej:

- Dom Pomocy Społecznej w Kraśniku, przeznaczony dla osób w podeszłym wieku oraz przewlekłe somatycznie chorych, dysponujący 65 miejscami,
- Dom Pomocy Społecznej w Popkowicach, przeznaczony dla osób w podeszłym wieku oraz przewlekłe somatycznie chorych, dysponujący 183 miejscami,
- Dom Pomocy Społecznej w Gościeradowie, przeznaczony dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, dysponujący 66 miejscami.

Szczegółowe cele strategiczne i operacyjne, służące wzmocnieniu i rozwojowi systemu opieki społecznej na terenie powiatu kraśnickiego opracowane zostaną w czterech wieloletnich dokumentach programowych. Istotą tych dokumentów jest zapewnienie bezpieczeństwa

społecznego mieszkańcom powiatu kraśnickiego, w szczególności grupom zagrożonych wykluczeniem. Opracowania określają zakres niezbędnych do realizacji działań w kierunku zminimalizowania zasięgu głównych problemów społecznych występujących na terenie powiatu kraśnickiego.

W opracowaniach określono szczegółowy zakres niezbędnych do realizacji działań w kierunku zminimalizowania zasięgu głównych problemów społecznych występujących na terenie powiatu kraśnickiego. Przedstawione wytyczne rozwoju systemu pomocy społecznej na terenie powiatu kraśnickiego uwzględniają współczesne tendencje i uwarunkowania. Oparte one zostały na analizie sytuacji społecznej powiatu, jak i czynników zewnętrznych. Przeszły również szeroko rozumiany proces konsultacji społecznych.

Integralną część Strategii Rozwoju Powiatu Kraśnickiego na lata 2015-2020 w zakresie kluczowych kierunków interwencji w dziedzinie pomocy społecznej stanowią:

- Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016-2020,
- Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Kraśnickim na lata 2016-2020,
- Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2020,
- Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2016-2018.

2.4 Infrastruktura techniczna

2.4.1 Infrastruktura transportowa

Niezwykle istotnym czynnikiem oceny poziomu rozwoju gospodarczego regionu jest stan infrastruktury transportowej. Jej poziom warunkuje atrakcyjność inwestycyjną danego obszaru. Dostępność komunikacyjna i transportowa, przejawiająca się w możliwościach połączeń drogowych, kolejowych i lotniczych, przy jej braku stanowi znaczną barierę infrastrukturalną. Niska jakość infrastruktury obniża atrakcyjność regionu i pogłębia jego peryferyjność w przestrzeni ogólnopolskiej.

SIEĆ DROGOWA

Sieć drogowa w powiecie kraśnickim składa się z dwóch dróg krajowych oraz siedmiu dróg wojewódzkich. Uzupełnieniem sieci drogowej są drogi powiatowe oraz gminne. W poniższej tabeli zamieszczono łączną długość poszczególnych kategorii dróg.

Tabela 7 Łączna długość poszczególnych kategorii dróg w powiecie kraśnickim

Kategoria drogi	Łączna długość [km]
Krajowe	65,379
Wojewódzkie	77,482

Powiatowe	407,86
Gminne	551,81

Mapa 5 Kategorie dróg w powiecie kraśnickim

Drogi krajowe

Przez obszar powiatu kraśnickiego przebiegają dwie drogi krajowe. Ich przebieg i długość zaprezentowane zostały w poniższej tabeli.

Tabela 8 Drogi krajowe w powiecie kraśnickim

L.p.	Numer drogi	Długość [km]	Przebieg
1	DK 19	32,455	Granica z powiatem lubelskim – Wilkołaz Pierwszy – skrzyżowanie z DK 74 – Stróża – Polichna – granica z powiatem janowskim
2	DK 74	32,924	Granica z powiatem opatowskim Annopol – Gościeradów – Wólka Gościeradowska – Olbięcín – Sławy Pierwsze – skrzyżowanie z DK 19

W przyszłości Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad planuje budowę drogi klasy ekspresowej S19 łączącej Lublin z Rzeszowem. Droga będzie przebiegać przez obszar powiatu kraśnickiego. Zgodnie z danymi publikowanymi przez GDDKiA, obecnie odcinek znajduje się w trakcie procedury przetargowej. Zadanie inwestycyjne obejmie swoim zakresem budowę

odcinka drogi ekspresowej S19 Lublin – Rzeszów, na odcinku Lublin – granica województw lubelskiego i podkarpackiego – Część 2, odcinek Kraśnik (koniec obwodnicy) – granica województw lubelskiego i podkarpackiego.

Projektowana inwestycja o nazwie „Budowa drogi ekspresowej S19 Lublin – Rzeszów, na odcinku Lublin – granica województw lubelskiego i podkarpackiego” – Część 2: odcinek Kraśnik (koniec obwodnicy) – granica województw lubelskiego i podkarpackiego jest częścią planowanej drogi ekspresowej S19 dla wschodniej części kraju, pomiędzy przejściem granicznym z Białorusią w Kuźnicy Białostockiej (woj. podlaskie), a granicą ze Słowacją w Barwinku (woj. podkarpackie).

Przedmiotem zadania inwestycyjnego jest budowa dwujezdniowej drogi ekspresowej wraz z węzłami, miejscami obsługi podróżnych, przebudową dróg poprzecznych i budową dróg dojazdowych umożliwiającą obsługę przyległego terenu. Budowa nowej drogi spowoduje konieczność przebudowy istniejącej infrastruktury technicznej niezwiązanej z drogą (m.in. linie elektroenergetyczne, telekomunikacyjne, wodociągi, kanalizacja) oraz budowę nowych urządzeń infrastruktury technicznej dla potrzeb drogowych.

Nadrzędnym celem tej inwestycji jest poprawa przepustowości i prędkości ruchu tranzytowego, poprawa bezpieczeństwa ruchu, poprawa warunków ekologicznych mieszkańców miejscowości położonych w sąsiedztwie istniejącego korytarza drogi krajowej nr 19 (DK nr 19) oraz umożliwienie aktywizacji gospodarczej terenów zlokalizowanych m.in. w sąsiedztwie drogi oraz w całym powiecie kraśnickim.

Drogi wojewódzkie

Tabela 9 Drogi wojewódzkie przebiegające przez powiat kraśnicki

L.p.	Numer drogi	Długość [km]	Przebieg
1	DW 824	10,772	Granica z powiatem opolskim – Bliskowice – Świeciechów Duży – skrzyżowanie z DK 74
2	DW 854	14,273	Granica z powiatem stalowowolskim – Borów – Kosin – Wymysłów – skrzyżowanie z DK 74
3	DW 755	4,475	Granica z powiatem sandomierskim – skrzyżowanie z DW 854
4	DW 855	10,364	Granica z powiatem stalowowolskim – Węglin – Trzydnik Duży Kolonia – skrzyżowanie z DK 74
5	DW 842	12,963	Granica z powiatem lubelskim – Rudnik Drugi – Zakrzówek – skrzyżowanie z DK 19
6	DW 833	19,496	Granica z powiatem opolskim – Wierzbica – Urzędów – Kraśnik – skrzyżowanie z DK 19

7	DW 759	5,139	Granica z powiatem sandomierskim – Opoka Duża – skrzyżowanie z DW 854
---	--------	-------	--

Drogi powiatowe

Ustawa o drogach publicznych przypisuje powiatom odpowiedzialność za drogi łączące miasta, stanowiące połączenia powiatów z siedzibami gmin oraz za drogi łączące gminy ze sobą.

Obecnie Zarząd Dróg Powiatowych w Kraśniku administruje drogami o łącznej długości 407,86 km, w tym 368,184 km o nawierzchni twardej i 39,415 km o nawierzchni gruntowej. Dróg zamiejskich jest 384,599 km, w tym 345,184 km o nawierzchni bitumicznej. Drogi miejskie o długości 23,261 km, wszystkie o nawierzchni twardej, znajdują się na terenie miasta Kraśnika. Drogi te, ze względu na parametry techniczne jak i funkcje jakie spełniają, występują w trzech kategoriach dróg publicznych. G- drogi główne, Z- drogi zbiorcze, L- drogi lokalne.

Tabela 10 Długość dróg z podziałem na kategorie

Lp.	Powiat	Długość dróg- [km]			Podział na klasy techniczne - [km]		
		Ogółem	Twarde	Gruntowe	Główne G	Zbiorcze Z	Lokalne L
1.	Kraśnicki	407,86	368,445	39,415	69,021	206,592	132,247

W ciągu dróg powiatowych znajduje się 17 obiektów mostowych o łącznej długości 19,6 mb oraz 342 szt. przepustów drogowych o długości 3 710,4 mb.

W utrzymaniu Zarządu Dróg są również chodniki usytuowane przy drogach powiatowych miejskich i zamiejskich o łącznej długości 67 480,05 km i powierzchni 161 172 m².

Jak wskazuje powyższe zestawienie, drogi gminne stanowią połowę długości sieci drogowej w powiecie kraśnickim. 37% długości dróg stanowią drogi powiatowe. Drogi wojewódzkie i krajowe stanowią odpowiednio 7% i 6%.

Tabela 11 Drogi powiatu kraśnickiego przebiegające przez gminę Annapol

Gmina Annapol					
Klasa Nr drogi	Nazwa drogi	Długość w km ogółem	Twarde	Gruntowe	Szerokość jezdni
Gminna Annapol		33,576	31,123	2,453	
Z 2644L	Bliskowice – Księżomierz	9,094	9,094	-	5,5
G 2701L	Wilkołaz-Urzędów-Ludmiłówka- Annapol	6,366	6,366	-	6,0
L 2710L	Zabełcze – Janiszów	4,823	4,823	-	5,5
L 2709L	Od drogi 74 Wymysłów	3,218	2,470	0,748	5,0
Z 2711L	Gościeradów- Kosin	1,498	1,498	-	5,0
Z 2713L	Zaklików- Borów	1,769	1,769	-	5,5

L 2708L	Huta- Księżomierz	4,308	2,603	1,705	5,5
L 2707L	Sucha Wólka- Grabówka Stara	2,500	2,500	-	5,0

Tabela 12 Drogi powiatu kraśnickiego przebiegające przez gminę Dzierzkowice

Gmina Dzierzkowice					
Klasa Nr drogi	Nazwa drogi	Długość w km ogółem	Twarde	Gruntowe	Szerokość jezdni
Gmina Dzierzkowice		29,813	27,919	1,894	
Z 2639L	Józefów- Dzierzkowice	8,465	8,465	-	6,0
L 2640L	Boiska- Idalin- Dzierzkowice	2,854	0,960	1,894	4,0
Z 2702L	Dzierzkowice-Kraśnik	7,329	7,329	-	6,0
G 2701L	Wilkołaz-Urzędów-Ludmiłówka-Annopol	9,956	9,956	-	6,0
Z 2703L	Wyżnianka-Kraśnik Fabryczny	1,209	1,209	-	5,5

Tabela 13 Drogi powiatu kraśnickiego przebiegające przez gminę Gościeradów

Gmina Gościeradów					
Klasa Nr drogi	Nazwa drogi	Długość w km ogółem	Twarde	Gruntowe	Szerokość jezdni
Gminna Gościeradów		56,768	48,968	7,800	
Z 2644L	Bliskowice- Księżomierz	3,243	3,243	-	5,5
G 2701L	Wilkołaz-Urzędów-Ludmiłówka-Annopol	6,710	6,710	-	6,0
L 2706L	Księżomierz- Gościeradów	5,020	5,020	-	5,5
L 2705L	Liśnik Duży- Księżomierz	5,134	5,134	-	5,0
Z 2711L	Gościeradów- Kosin	6,370	6,370	-	5,0
L 2712L	Gościeradów-Wólka Szczeka	9,512	6,380	3,132	5,5
Z 2716L	Wólka Gościeradowska – Trzydnik	5,337	5,337	-	5,5
Z 2714L	Gościeradów- Zdziechowice	7,088	7,088	-	5,0
L 2715L	Budki Dolne- Zdziechowice	2,323	1,550	0,773	5,0
Z 2713L	Zaklików- Borów	2,136	2,136	-	5,5
L 2708L	Huta- Księżomierz	3,895	-	3,895	5,5

Tabela 14 Drogi powiatu kraśnickiego przebiegające przez gminę Kraśnik

Gmina Kraśnik					
Klasa Nr drogi	Nazwa drogi	Długość w km ogółem	Twarde	Gruntowe	Szerokość jezdni
Gminna Kraśnik		34,581	24,076	10,505	
Z 2702L	Dzierzkowice-Kraśnik	2,217	2,217	-	6,0

L 2704L	Wyżnica- Budzyń	0,980	0,980	-	5,0
Z 2722L	Kraśnik-Dąbrowa Bór- Popkowice	4,425	4,425	-	5,5
L 2723L	Dąbrowa Bór- Mazurów	3,950	-	3,950	3,0
L 2721L	Kraśnik- Mikulin	4,900	1,145	3,755	5,5
Z 2717L	Kol. Słodków- Rzeczyca	2,490	2,490	-	5,5
Z 2735L	Stróża- Sulów	3,830	3,830	-	6,0
Z 2736L	Stróża-Blinów- Batorz	3,311	0,511	2,800	5,0
Z 2737L	Słodków II-Szastarka- stacja kol. Szastarka	5,178	5,178	-	5,0
L 2720L	Kraśnik- Owczarnia	3,300	3,300	-	3,0

Tabela 15 Drogi powiatu kraśnickiego przebiegające przez gminę Szastarka

Gmina Szastarka					
Klasa Nr drogi	Nazwa drogi	Długość w km ogółem	Twarde	Gruntowe	Szerokość jezdni
Gminna Szastarka		49,863	44,957	4,906	
Z 2744L	Polichna Podlesie- Potok Stany	2,630	2,630	-	5,5
Z 2743L	Polichna-Potok Stany	2,952	2,952	-	5,5
Z 2736L	Stróża-Blinów- Batorz	6,867	4,817	2,050	5,0
Z 2730L	Szastarka-Polichna Podlesie	2,247	1,691	0,556	5,0
G 2289L	Strzyżewice- Zakrzówek- Sulów - Blinów-Polichna III	10,280	10,280	-	6,0
Z 2740L	Polichna IV- Błazek	5,130	5,130	-	5,5
L2738L	Brzozówka-Blinów I	6,110	3,810	2,300	5,0
Z 2733L	Studzianki- Blinów	2,926	2,926	-	5,0
Z 2737L	Słodków II- Szastarka- stacja kol. Szastarka	3,528	3,528	-	5,5
L 2742L	Huta Józefów -Zarajec	2,040	2,040	-	5,0
L 2739L	Kol. Szastarka- Brzozówka	1,337	1,337	-	5,0
Z 2741L	Polichna II-Wolica II	3,816	3,816	-	5,0

Tabela 16 Drogi powiatu kraśnickiego przebiegające przez gminę Trzydnik Duży

Gmina Trzydnik Duży					
Klasa Nr drogi	Nazwa drogi	Długość w km ogółem	Twarde	Gruntowe	Szerokość jezdni
Gminna Trzydnik Duży		38,683	38,683	-	
Z 2716L	Wólka Gościeradowska- Trzydnik	3,737	3,737	-	5,5
L 2715L	Budki Dolne- Zdziechowice	4,347	4,347	-	5,5
L 2719L	Olbięcín -Trzydnik Mały	7,046	7,046	-	5,0
Z 2718L	Trzydnik- Potoczek	7,500	7,500	-	5,5
Z 2717L	Słodków- Rzeczyca Węglin	11,443	11,443	-	5,5
L 2720L	Kraśnik-Rzeczyca Ziemiańska	4,610	4,610	-	5,5

Tabela 17 Drogi powiatu kraśnickiego przebiegające przez gminę Urzędów

Gmina Urzędów					
Klasa Nr drogi	Nazwa drogi	Długość w km ogółem	Twarde	Gruntowe	Szerokość jezdni
Gminna Urzędów		45,692	44,582	1,110	
Z 2637L	Józefów- Wierzbica	5,589	5,589	-	5,0
L 2640L	Boiska- Dzierzkowice	1,110	-	1,110	4,0
L 2700L	Urzędów- Bęczyn- Boby	10,325	10,325	-	5,5
G 2701L	Wilkołaz-Urzędów-Ludmiłówka-Annopol	9,276	9,276	-	6,0
Z 2622L	Opole-Skoków-Boby	3,028	3,028	-	5,5
Z 2631L	Ratoszyn-Wierzbica	4,000	4,000	-	5,5
Z 2249L	Kol. Kępa- Skorczyce	3,919	3,919	-	5,0
Z 2250L	Majdan Radliński - Popkowice	5,453	5,453	-	6,0
Z 2722L	Kraśnik- Dąbrowa - Popkowice	2,992	2,992	-	5,5

Tabela 18 Drogi powiatu kraśnickiego przebiegające przez gminę Wilkołaz

Gmina Wilkołaz					
Klasa Nr drogi	Nazwa drogi	Długość w km ogółem	Twarde	Gruntowe	Szerokość jezdni
Gminna Wilkołaz		33,035	29,521	3,514	
Z 2247L	Chodel Borzechów Wilkołaz	4,335	4,335	-	7,0
Z 2251L	Kłodnica Białowoda- Zalesie	3,631	3,631	-	5,5
L 2724L	Ostrów- Rudnik	4,655	4,655	-	5,5
G 2701L	Wilkołaz- Urzędów- Ludmiłówka-Annopol	6,848	6,848	-	6,0
L 2723L	Dąbrowa Bór Ostrów- Mazurów	0,500	-	0,500	3,0
Z 2292L	Wilkołaz- Kiełczewice	3,014	-	3,014	4,0
G 2726L	Wilkołaz-Zakrzówek	3,750	3,750	-	5,0
L 2725L	Zdrapy- Pułankowice	5,552	5,552	-	5,5
L 2728L	Rudki- Kolonia Góry	0,750	0,750	-	5,5

Tabela 19 Drogi powiatu kraśnickiego przebiegające przez gminę Zakrzówek

Gmina Zakrzówek					
Klasa Nr drogi	Nazwa drogi	Długość w km ogółem	Twarde	Gruntowe	Szerokość jezdni
Gminna Zakrzówek		62,588	57,414	5,174	
G 2726L	Wilkołaz- Zakrzówek	2,948	2,948	-	5,0
G 2289L	Strzyżewice-Zakrzówek- Sulów-	12,887	12,887	-	6,0

	Blinów- Polichna III				
L 2293L	Bystrzyca- Zakrzówek	5,024	4,909	0,115	5,5
Z 2294L	Gałęzów- Kowersk- Zakrzówek	4,719	3,523	1,196	5,5
L 2727L	Od drogi 1294- Rudnik I	2,819	2,819	-	5,5
Z 2735L	Stróża- Sulów	3,339	3,339	-	6,0
L 2728L	Rudki- Kolonia Góry	6,650	2,787	3,863	5,5/3,0
L 2729L	Zakrzówek- Zakrzówek Wieś	2,593	2,593	-	5,5
Z 2731L	Zakrzówek- Majdan Grabina	10,560	10,560	-	5,5
Z 2732L	Od drogi 842- Majdan Grabina	2,868	2,868	-	5,5
Z 2734L	Sulów - Studzianki	3,227	3,227	-	5,5
Z 2305L	Boża Wola- Węglinek	4,164	4,164	-	5,0
Z 2733L	Studzianki- Cieślanki	0,790	0,790	-	5,5

Stan dróg powiatowych jest niezadowalający i ocenia się, że około połowa tej sieci wymaga modernizacji. Ograniczone środki finansowe pozwalają jedynie na utrzymanie przejezdności układu komunikacyjnego. Aktualny stan tego układu wymagać będzie przeciwdziałania postępującej degradacji infrastruktury drogowej, poprzez przebudowę i modernizację układu oraz zapewnienie sprawności funkcjonowania systemu (likwidacja punktów krytycznych i poprawa bezpieczeństwa ruchu).

Tabela 20 Stan nawierzchni dróg powiatu kraśnickiego

Powiat	Długość dróg twardych	Stan nawierzchni							
		dobry		zadowalający		niezadowalający		zły	
		km	%	km	%	km	%	km	%
Kraśnicki	368,445	101,964	27,7	76,116	20,7	93,664	25,42	96,701	26,2

SIEĆ KOLEJOWA

Przez powiat kraśnicki przebiega linia kolejowa nr 68 łącząca stację Lublin ze stacją Przeworsk. W granicach powiatu jest to linia jednotorowa, niezelektryfikowana. Stacje i przystanki położone wzdłuż linii 68 i znajdujące się na obszarze powiatu to: Leśniczówka, Wilkołaz Wieś, Wilkołaz, Pułankowice, Kraśnik, Sulów, Szastarka, Polichna Kraśnicka, Rzeczyca Kolonia, Rzeczyca, Potok Kraśnicki. Zarządcą linii jest PKP PLK SA.

We wrześniu 2015 r. Rada Ministrów uchwaliła dokument „Krajowy Program Kolejowy do 2023 roku”. Zgodnie z zapisami tego właśnie dokumentu, w ramach Programu Operacyjnego Polska Wschodnia, jednym z podstawowych projektów są prace na linii kolejowej nr 68 wraz z elektryfikacją.

Celem nadrzędnym Wieloletniego Planu Inwestycji Kolejowych jest zwiększenie dostępności i poprawa jakości transportu kolejowego przez zarządcę narodowej, publicznej infrastruktury kolejowej (PLK S.A.), w taki sposób, aby zaspokoić potrzeby przewoźników oraz pasażerów, nadawców i odbiorców towarów przewożonych koleją.

TRANSPORT LOTNICZY

Na terenie powiatu kraśnickiego nie funkcjonuje żaden port lotniczy. Najbliższe lotniska cywilne znajdują się w Świdniku oraz w Rzeszowie.

Port lotniczy w Świdniku obsługuje 9 regularnych kierunków lotniczych oraz 2 kierunki lotów czarterowych, które zostały przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 21 Kierunki lotnicze portu lotniczego w Świdniku

Loty	
Regularne	Czarterowe
Bruksela	Chania
Doncaster	Antalya
Dublin	
Frankfurt a/M	
Glasgow	
Londyn Luton	
Londyn Stansted	
Oslo	
Sztokholm	

Port lotniczy w Rzeszowie obsługuje 10 regularnych kierunków lotniczych oraz 3 kierunki lotów czarterowych, które przedstawia poniższa tabela.

Tabela 22 Kierunki lotnicze portu lotniczego w Rzeszowie

Loty	
Regularne	Czarterowe
Dublin	Burgas
Bristol	Kreta
Edynburg	
East Midlands	
Frankfurt a/M	
Londyn Stansed	
Londyn Luton	
Manchester	
Oslo Rygge	
Warszawa	

2.4.2 Gospodarka wodno-ściekowa

Przepisy prawne Unii Europejskiej w zakresie odprowadzania i oczyszczania ścieków komunalnych określone zostały w szczególności w dyrektywie Rady 91/271/EWG z dnia 21 maja 1991 roku. Dokument ten obowiązuje Rząd Rzeczypospolitej Polskiej do wybudowania, rozbudowania i/lub zmodernizowania oczyszczalni ścieków komunalnych i systemów kanalizacji zbiorczej w aglomeracjach w horyzoncie czasowym do 2015 r.

W grudniu 2003 r. Rada Ministrów przyjęła Krajowy program oczyszczania ścieków komunalnych (KPOŚK) wprowadzony do polskiego systemu prawnego poprzez ustawę Prawo wodne. Od tej pory był on już kilkakrotnie aktualizowany. Porządkowanie gospodarki wodociągowej i zaspakajanie potrzeb ludności w dziedzinie odprowadzania ścieków należy do zadań własnych gmin. Zadaniem państwa jest przede wszystkim tworzenie prawnych, organizacyjnych i finansowych instrumentów wspomagających działania samorządów lokalnych.

W oparciu o przepisy ustawy prawo wodne na terenie powiatu Kraśnickiego zostały wyznaczone trzy aglomeracje:

- aglomeracja Kraśnik (miasto i gmina Kraśnik),
- aglomeracja Annopol (miasto i gmina Annopol),
- aglomeracja Zakrzówek (gmina Zakrzówek).

Zadania samorządów szczebla gminnego w zakresie gospodarki ściekowej skupić się powinny na rozbudowie sieci kanalizacyjnych tam, gdzie już funkcjonują zbiorcze oczyszczalnie ścieków. Alternatywnym rozwiązaniem dla terenów wiejskich o rozproszonej zabudowie jest budowa przydomowych oczyszczalni ścieków współfinansowana przez fundusze pomocowe, Gminy i mieszkańców.

ZAOPATRZENIE W WODĘ

Łączna długość sieci wodociągowej na terenie powiatu Kraśnickiego wynosi 900,9 km. Do sieci przyłączonych jest 15 978 gospodarstwa. Sieć obsługuje 85 056 mieszkańców co stanowi około 85 % mieszkańców powiatu.

Tabela 23 Stopień zwodociągowania gmin powiatu kraśnickiego

Gminy	Długość sieci wodociągowej [km]	Ilość przyłączy [szt.]	Ilość mieszkańców korzystających z sieci	% wszystkich mieszkańców gminy
m. Kraśnik	109,3	3121	34 000	96
Kraśnik	44,5	1330	5639	78
Zakrzówek	87,5	1835	6090	89
Dzierzkowice	99,6	1302	5460	99
Annopol	128,7	1470	7885	85
Gościeradów	43,1	704	2900	39
Urzędów	98,1	2194	7500	85
Wilkołaz	55,0	900	2800	50
Trzydnik Duży	109,9	1701	6800	96
Szastarka	125,2	1421	5982	98

Jak pokazują powyższe tabele poza gminami Wilkołaz, Gościeradów i w mniejszym stopniu Kraśnik stopień zwodociągowania gmin osiąga 90 %.

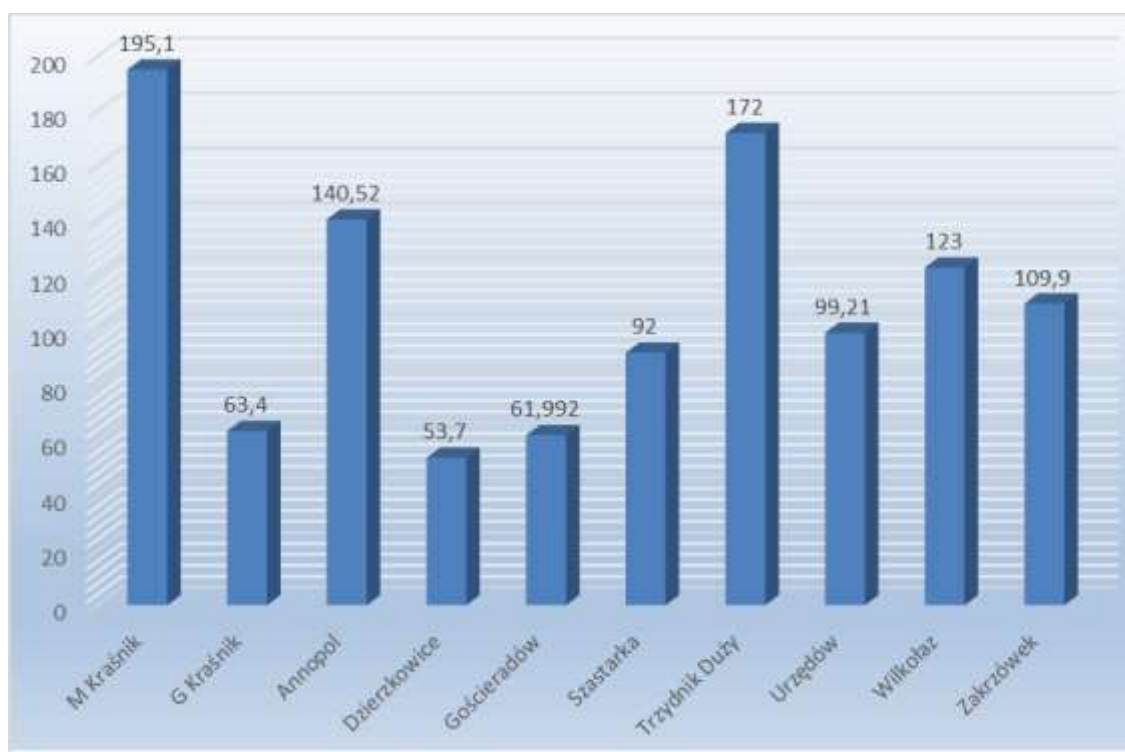
Źródłem zaopatrzenia w wodę mieszkańców powiatu Kraśnickiego i przemysłu są wody podziemne. Zużycie wody na potrzeby socjalne wynosi 2 564 dam³ rocznie.

KANALIZACJA I OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW

Łączna długość sieci kanalizacyjnej na terenie powiatu kraśnickiego wynosi 228 km. Do sieci przyłączonych jest 4 468 gospodarstw. Sieć obsługuje około 41 168 mieszkańców co stanowi około 43% mieszkańców powiatu. Gminy Wilkołaz, Szastarka i Trzydnik Duży nie posiadają sieci kanalizacji.

	Długość sieci kanalizacyjnej [km]	Ilość przyłączy [szt.]	Ilość mieszkańców korzystających z sieci	% wszystkich mieszkańców gmin
M Kraśnik	98	2 565	31 000	87,30%
G Kraśnik	23,64	520	1 560	21,10%
Annapol	14,4	91	2 780	30,77%
Dzierzkowice	25,21	540	2 200	40,00%
Gościeradów	6,2	111	651	8,80%
Szastarka	-	-	-	-
Trzydnik Duży	-	-	-	-
Urzędów	20,55	496	2 073	23,61%
Wilkołaz	-	-	-	-
Zakrzówek	59,76	887	3 711	54,91%
OGÓŁEM	247,76	5210	43975	44,63%

Prowadzona gospodarka wodno-ściekowa na terenie gmin powiatu kraśnickiego wpływa niekorzystnie na stan czystości wód podziemnych i powierzchniowych. Poniższy wykres pokazuje ogromne dysproporcje pomiędzy siecią wodociągową a kanalizacyjną.

Oczyszczalnie ścieków na terenie powiatu kraśnickiego:

Miasto Kraśnik:

- Lokalizacja oczyszczalni: Miasto Kraśnik; ul. Graniczna.
- Typ oczyszczalni: Mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków ze zintegrowanym usuwaniem związku węgla, azotu i fosforu.
- Odbiornik: rzeka Wyżnica.
- Rodzaj ścieków dopływających: komunalne i przemysłowe.
- Przepustowość oczyszczalni: 12 500 m³/d.
- Ilość oczyszczonych ścieków: 2009 - 1 893 190 m³, 2010 - 2 013 010 m³.
- Ilość wytworzonych osadów ściekowych: 2009 - 540 Mg, 2010 - 454 Mg.
- Postępowanie z osadami ściekowymi - mineralizacja na Otwartych Komarach Fermentacyjnych.

Gmina Kraśnik:

Korzysta z miejskiej oczyszczalni ścieków.

Gmina Gościeradów (2 oczyszczalnie):

- Lokalizacja oczyszczalni: 1. Gościeradów Folwark, 2. Wólka Gościeradowska.
- Typ oczyszczalni: oczyszczalnie mechaniczno–biologiczne.
- Odbiornik: 1. ciek partyzant, 2. rzeka Tuczyn.
- Rodzaj ścieków dopływających: komunalne.
- Przepustowość oczyszczalni: 1. 110 m³/d, 2. 38 m³/d.
- Ilość oczyszczonych ścieków: lata 2009 - 2010 - 22000 m³.
- Ilość wytworzonych osadów ściekowych: lata 2009 - 2010 - 8 m³.
- Postępowanie z osadami ściekowymi - dostarczane na oczyszczalnię ścieków w Kraśniku.

Gmina Annopol:

- Lokalizacja oczyszczalni: Annapol.
- Typ oczyszczalni: oczyszczalnia mechaniczno – biologiczne ☒ Odbiornik: rzeka Wisła.
- Rodzaj ścieków dopływających: komunalne.
- Przepustowość oczyszczalni: 600 m³/d.
- Ilość oczyszczonych ścieków: lata 2009 - 2010 - 80 000 m³.
- Ilość wytworzonych osadów ściekowych: lata 2009 - 2010 - 24 Mg.
- Postępowanie z osadami ściekowymi - składowanie.

Gmina Szastarka:

Brak oczyszczalni

Gmina Trzydnik Duży:

Brak oczyszczalni

Gmina Urzędów:

- Lokalizacja oczyszczalni: Urzędów; ul. Wodna.
- Typ oczyszczalni: SBR0201 - oczyszczalnia mechaniczno – biologiczne.
- Odbiornik: rzeka Urzędówka.
- Rodzaj ścieków dopływających: komunalne.
- Przepustowość oczyszczalni: 170 m³/d.
- Ilość oczyszczonych ścieków: 2009 - 36 000 m³, 2010 - 31 000 m³.
- Ilość wytworzonych osadów ściekowych: 2009 - 3 Mg, 2010 - 3 Mg.
- Postępowanie z osadami ściekowymi - dostarczane na oczyszczalnię ścieków w Kraśniku.

Gmina Wilkołaz:

Oczyszczalnia zakładowa przy Szkolne Podstawowej w Rudniku Szlacheckim o przepustowości około 16 m³/d - nie jest użytkowana.

Gmina Zakrzówek:

- Lokalizacja oczyszczalni: Bystrzyca.
- Typ oczyszczalni: oczyszczalnia mechaniczno – biologiczne.
- Odbiornik: rzeka Bystrzyca.
- Rodzaj ścieków dopływających: komunalne.
- Przepustowość oczyszczalni: 400 m³/d.
- Ilość oczyszczonych ścieków: 2009 - 31 208 m³, 2010 - 31 775 m³.
- Ilość wytworzonych osadów ściekowych: lata 2009 - 2010 - 4 Mg.
- Postępowanie z osadami ściekowymi - składowanie na poletkach osadowych starej oczyszczalni.

Gmina Dzierzkowice:

- Lokalizacja oczyszczalni: Terpentyna.
- Typ oczyszczalni: oczyszczalnia mechaniczno – biologiczne BDLOARA 1000.
- Odbiornik: rzeka Wyźnica.
- Rodzaj ścieków dopływających: komunalne.
- Przepustowość oczyszczalni: 202m³/d.
- Ilość oczyszczonych ścieków: 2009 - 36 000 m³, 2010 - 40 000 m³.
- Ilość wytworzonych osadów ściekowych: brak danych

Podsumowując, średni stopień zwodociągowania powiatu wynosi aktualnie 86%, a najwięcej mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej znajduje się w mieście Kraśniku (96%). Średni stopień skanalizowania wynosi 43% i waha się od całkowitego braku kanalizacji sanitarnej (gmina Wilkołaz, Trzydnik Duży i Szastarka) do 84 % (miasto Kraśnik). Na terenie powiatu znajduje się również około 200 szt. przydomowych oczyszczalni ścieków. Ogromny wpływ na stan środowiska naturalnego w powiecie kraśnickim ma gospodarka wodno-ściekowa, dlatego jej uporządkowanie jest jednym z podstawowych zadań, którego realizacja w znacznym stopniu przyczyni się do poprawy jakości środowiska, a w szczególności jakości wód powierzchniowych i podziemnych.

2.4.3 Energetyka

Głównym źródłem ciepła na terenie powiatu Kraśnickiego są dwie ciepłownie zlokalizowane w Kraśniku oraz kotłownie indywidualne na paliwa stałe, gaz lub olej opałowy na terenach wiejskich.

Układ ciepłowniczy w mieście Kraśniku składa się z:

- Elektrociepłowni zlokalizowanej przy ul. Fabrycznej 6 w dzielnicy Fabrycznej Kraśnika, wyposażonej w jeden kocioł parowy OR-32, trzy kotły parowe OSR-25, dwa kotły wodne WR-25 oraz turbospół przeciwprężny TP 6/4 oddany do użytku pod koniec roku 2008. Całkowita moc osiągalna elektrociepłowni wynosi 125 MWt oraz 6,0 MW energii elektrycznej. W chwili obecnej elektrociepłownia dostarcza ciepło w wodzie siecią ciepłowniczą dla dzielnicy Fabrycznej Kraśnika oraz ciepło w parze i wodzie, a także energię elektryczną dla potrzeb TsubakiHoover Polska Sp. z o.o. i FŁT-Kraśnik S.A. oraz działających na jej terenie spółek.
- Sieci ciepłowniczej zlokalizowanej w dzielnicy Fabrycznej Kraśnika, pracującej w układzie rozgałęzionym o łącznej długości ponad 15 km zasilającej blisko 140 węzłów cieplnych. Największym odbiorcą ciepła dostarczanego z sieci ciepłowniczej jest Spółdzielnia Mieszkaniowa "Metalowiec".
- Ciepłowni zlokalizowanej przy ul. Obwodowej 5 w dzielnicy Lubelskiej Kraśnika, wyposażonej w trzy kotły wodne: jeden WR-5-022, dwa WR-5/M. Całkowita moc zainstalowana ciepłowni wynosi 21,8 MWt. W chwili obecnej ciepłownia dostarcza ciepło w wodzie siecią ciepłowniczą dla dzielnicy Lubelskiej Kraśnika.
- Sieci ciepłowniczej zlokalizowanej w dzielnicy Lubelskiej Kraśnika, pracującej w układzie rozgałęzionym o łącznej długości ponad 5 km, zasilającej ponad 30 węzłów cieplnych. Największym odbiorcą ciepła dostarczanego z sieci ciepłowniczej jest Spółdzielnia Mieszkaniowa "POMOC".

ELEKTROENERGETYKA

W powiecie Kraśnickim jest 32 247 odbiorców energii z czego 13 926 w miastach i 18 321 na terenach wiejskich. Roczne zużycie energii na niskim napięciu oscyluje w granicach 58-59 tys. MWh z czego około 37 tys. MWh zużywane jest na terenach wiejskich. Średnie roczne zużycie energii na jednego mieszkańca powiatu wynosi około 595 kWh/rok.

Praktycznie 100% energii zużywanej na terenie powiatu kraśnickiego pochodzi z konwencjonalnych źródeł produkcji energii (węgiel). W celu dywersyfikacji tego źródła energii należy podejmować zdecydowane działania zmierzające do pozyskania energii ze źródeł odnawialnych. Rodzaje energii odnawialnej:

- energia biomasy,
- energia geotermalna,
- energia słoneczna,
- energia wiatru,
- energia wodna,
- energia otoczenia,
- energia fal morskich, przyptyków i odpływów.

GAZOWNICTWO

Długość gazowej czynnej sieci na terenie powiatu Kraśnickiego wynosi około 642 km z czego 44,6 km to sieć przesyłowa, a ponad 597 km to sieć rozdzielcza. Ilość podłączonych do gazu budynków mieszkalnych i niemieszkalnych to 11 981 sztuk. Na terenie powiatu odbiorcami gazu jest 16 913 gospodarstw domowych z czego około 5 159 używa gazu również w celach grzewczych. Zdecydowanie największą ilość odbiorców gazu notuje się w miastach - Annapol i Kraśnik - prawie 12 tys. odbiorców. Z sieci gazowej korzysta 51 780 mieszkańców powiatu zużywając rocznie około 7 954 m³ gazu z czego 4 378 do celów grzewczych.

2.4.4 Gospodarka odpadami

Zgodnie z treścią art. 3 ustawy o odpadach, odpady komunalne są to odpady powstające w gospodarstwach domowych, z wyłączeniem pojazdów wycofanych z eksploatacji, a także odpady niezawierające odpadów niebezpiecznych pochodzące od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych.

Źródłami wytwarzania odpadów komunalnych są:

- gospodarstwa domowe,
- obiekty infrastruktury takie jak: handel, usługi i rzemiosło, szkolnictwo, przemysł w części „socjalnej”, obiekty turystyczne, targowiska i inne.

Na terenie powiatu kraśnickiego system gospodarki odpadami komunalnymi działa w oparciu o Zakład Zagospodarowania Odpadów w Kraśniku ujęty w Programie Ochrony Środowiska Województwa Lubelskiego na lata 2012-2015 z perspektywą do roku 2019. Do zakładu przekazywany jest strumień odpadów z gmin Związku Międzygminnego Strefa Usług Komunalnych w Kraśniku (Miasto Kraśnik, Gmina Kraśnik, Urzędów, Dzierzkowice, Wilkołaz, Zakrzówek) oraz z gmin Gościeradów, Szastarka i Trzydnik Duży. Gmina Annapol prowadzi system odbioru odpadów komunalnych w oparciu o własne składowisko. System selektywnego odbierania odpadów opiera się głównie na odbiorze odpadów z podziałem na frakcję mokrą, do której trafiają zmieszane odpady komunalne oraz frakcję suchą do której

trafiają głównie odpady opakowaniowe oraz surowce wtórne, tj. złom, makulatura gazetowa, tektura, opakowania szklane, opakowania z tworzyw sztucznych itp.

We wszystkich gminach Powiatu Kraśnickiego funkcjonuje system odbioru odpadów od właścicieli nieruchomości poprzez podpisane umowy z firmami odbierającymi odpady. W związku ze zmianą ustawy o utrzymaniu porządku i czystości w gminach, która weszła w życie 1 stycznia 2012 roku, od połowy roku 2013 wprowadzony został nowy system gospodarki odpadami w którym odpowiedzialność za odpady komunalne przejęła gmina, a wybór przewoźnika będzie następował w drodze przetargu.

W zależności od rodzaju zabudowy odpady zmieszane zbierane są w pojemnikach 120-240 l (zabudowa jednorodzinna) lub kontenerach 1100 l (zabudowa wielomieszkaniowa). Na terenach gmin, w większych skupiskach ludności oraz przy szkołach i cmentarzach ustawione są również pojemniki KP-7. Odpady zbierane selektywnie gromadzone są głównie w workach 120 l i pojemnikach typu "dzwon" o pojemności 1,5 do 2,5 m³. Na terenach miejskich w zabudowie wielomieszkaniowej odpady odbierane są dwa lub trzy razy w tygodniu. Zabudowa jednorodzinna obsługiwana jest z częstotliwością raz na dwa tygodnie lub raz na dwa miesiące.

Na terenie Powiatu Kraśnickiego funkcjonują 2 czynne składowiska odpadów. Pierwsze z nich to składowisko odpadów w Kraśniku zlokalizowane na gruntach wsi Piaski, Zarzecze II. Jest to składowisko na które trafiają m.in. odpady z segregacji powstające w wyniku funkcjonowania Zakładu Zagospodarowania Odpadów w Kraśniku. Znajduje się ono w kompleksie składowisk, w skład którego wchodzi: niecka na odpady niebezpieczne, niecka na odpady inne niż niebezpieczne i obojętne oraz niecka na odpady zawierające azbest. Niecka na odpady inne niż niebezpieczne i obojętne eksploatowana jest przez Związek Międzygminny Strefa Usług Komunalnych w Kraśniku. Jest to niecka o powierzchni całkowitej 3,25 ha i objętości prawie 180 tys. m³. Składowisko posiada pozwolenie zintegrowane wydane 30.05.2006 roku przez Wojewodę Lubelskiego.

Drugim składowiskiem jest składowisko w Annopolu zarządzane przez ZGKiM w Annopolu, ul. Stępnia, 23-235 Annopol. Na składowisku eksploatowana jest jedna kwatera. Całkowita pojemność składowiska to 126 tys. m³.

Oprócz tego na terenie Powiatu w latach 2009 – 2010 funkcjonowały składowiska odpadów w gminie Szastarka (składowisko w Polichnie IV) oraz w gminie Trzydnik Duży (Składowisko w Rzeczycy Ziemiańskiej).

Składowisko w Polichnie IV zakończyło eksploatację 31 grudnia 2010 roku natomiast składowisko w Rzeczycy Ziemiańskiej w roku 2009. Na chwilę obecną na żadnym z nich nie jest prowadzony monitoring.

2.5 Sfera gospodarcza

2.5.1 Przedsiębiorczość

Jednym z głównych zjawisk gospodarczych jest przedsiębiorczość. Wpływa ona na sytuację na lokalnym rynku pracy poprzez upowszechnienie się zjawiska samozatrudnienia.

Przedsiębiorczość często utożsamia się z sektorem MŚP, a w szczególności z rozwojem indywidualnej działalności gospodarczej.

Na koniec 2014 r. wg danych GUS na terenie powiatu kraśnickiego działalność gospodarczą prowadziło 6 165 podmiotów.

Najwięcej podmiotów prowadziło działalność w zakresie sekcji G klasyfikacji PKD 2007, tj. handlu hurtowego i detalicznego, naprawy pojazdów samochodowych, włączając motocykle (29%) oraz w zakresie sekcji F klasyfikacji PKD 2007, tj. budownictwa (14%).

Poniższa tabela obrazuje liczbę podmiotów gospodarczych wg wybranych sekcji i działów Polskiej Klasyfikacji Działalności 2007 (stan na 2014 rok). Według danych Głównego Urzędu Statystycznego najwięcej podmiotów w powiecie kraśnickim działa w zakresie handlu hurtowego i detalicznego, naprawy samochodami, budownictwa oraz przetwórstwa przemysłowego.

Tabela 24 Liczba podmiotów p\gospodarczych wg wybranych sekcji i działów PKD 2007 w powiecie kraśnickim

Sekcja	Nazwa sekcji	Liczba podmiotów
A	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	165
B	Górnictwo i wydobywanie	6
C	Przetwórstwo przemysłowe	543
D	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	13
E	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	29
F	Budownictwo	878
G	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów mechanicznych, włączając motocykle	1 775
H	Transport i gospodarka magazynowa	372
I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	146
J	Informacja i komunikacja	80
K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	208
L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	196
M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	349
N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	105
O	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	112
P	Edukacja	286
Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	323
R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	117

S i T	Pozostała działalność usługowa oraz gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	462
-------	--	-----

Analiza sytuacji gospodarczej powiatu na przestrzeni pięciu ostatnich lat wskazuje, że liczba podmiotów gospodarczych systematycznie wzrasta. W odniesieniu do 2010 roku liczba podmiotów gospodarczych wzrosła z 5 793, do wspomnianych już na wstępie 6 165. Stanowi to wzrost zarejestrowanych firm o 6,5% i w dalszym ciągu zauważalna jest tendencja zwyżkowa.

Ważnym przejawem przedsiębiorczości jest tendencja do prowadzenia indywidualnej działalności gospodarczej. Poprzez mikroprzedsiębiorcę należy rozumieć, zgodnie z unijną definicją, przedsiębiorstwo zatrudniające mniej niż 10 pracowników i którego roczny obrót oraz/lub całkowity bilans roczny nie przekraczają 2 mln EUR, a także taki, który nie jest powiązany kapitałowo lub osobowo z innymi podmiotami (jest podmiotem samodzielnym). Mikroprzedsiębiorstwa ciągle są najbardziej popularnym rozwiązaniem w gospodarce. Im większa część społeczeństwa jest skłonna do uruchomienia tego typu aktywności gospodarczej, tym lepsza kondycja lokalnego rynku pracy. Po pierwsze, samozatrudnienie ogranicza poziom bezrobocia. Po drugie, część przedsiębiorców tworzy także miejsca pracy dla innych osób.

W powiecie kraśnickim 95,6% ogółu zarejestrowanych przedsiębiorstw wg rejestru REGON stanowią właśnie mikroprzedsiębiorstwa. Ich liczba wg danych GUS z końca 2014 r. wynosiła 5 895, 228 podmioty - to małe przedsiębiorstwa, zatrudniające od 10 do 49 pracowników. Średnich przedsiębiorstw, czyli zatrudniających od 50 do 249 pracowników w powiecie kraśnickim znajduje się 39. Natomiast dużych, z zatrudnieniem powyżej 250 pracowników zarejestrowanych jest 3, w tym jedno zatrudniające powyżej 1 000 pracowników.

Do głównych pracodawców w sferze produkcyjno-usługowej, a zarazem największych i najprężniej rozwijających się przedsiębiorstw zaliczyć należy wymienione poniżej podmioty:

Tabela 25 Główni pracodawcy w powiecie kraśnickim

Lp.	Nazwa zakładu	Profil działalności
1.	Fabryka Łożysk Toczných – Kraśnik S.A.	największy producent łożysk tocznych w Polsce
2.	Tsubaki-Hoover Polska Sp. z o.o.	jeden z zakładów światowego potentata w produkcji elementów tocznych
3.	ERKADO	producent i sprzedawca drzwi wewnętrznych, zewnętrznych oraz ościeżnic
4.	P.P.W. NABOR G. Naborczyk	lider w branży wyrobów gumowych i gumowo-metalowych
5.	WOD-BUD Sp. z o.o.	działalność w zakresie budownictwa infrastrukturalnego, takiego jak inżynieria wodno-

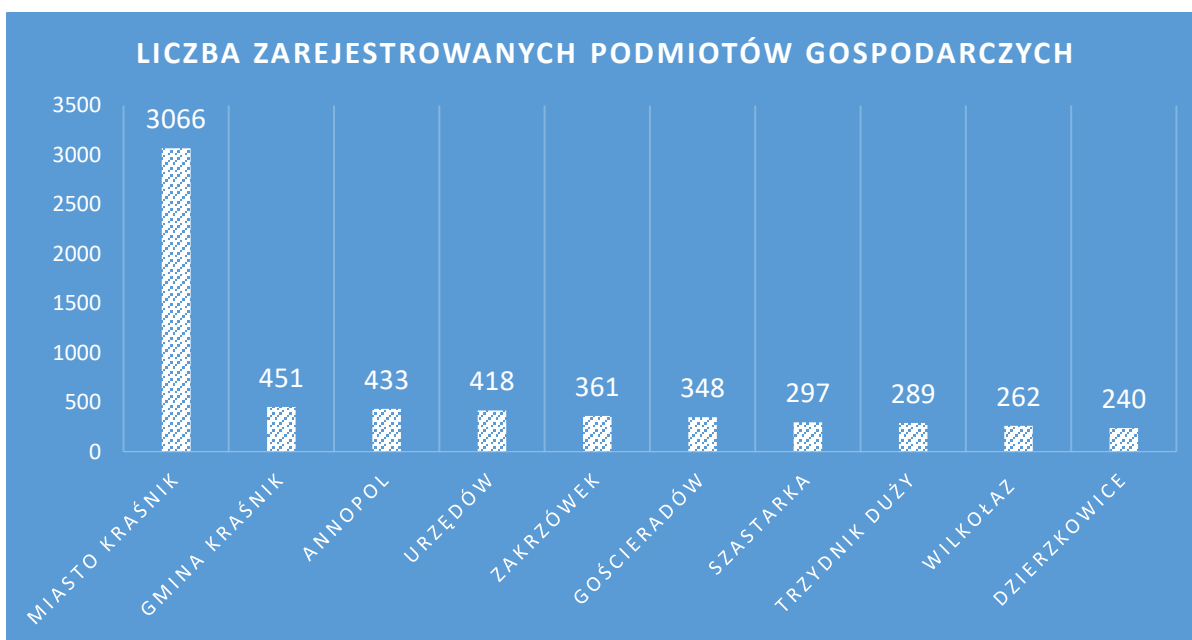

		budowlana, roboty drogowe, ogólnobudowlane oraz ochrony środowiska
6.	Zakłady Poligraficzne AJG	producent opakowań i wyrobów poligraficznych
7.	ORTIS Kraśnik	firma działająca w branży stolarki okiennej i drzwiowej
8.	T.B. Fruit Polska Sp. z o.o.	jeden z zakładów przetwórstwa owoców i warzyw
9.	WITABO Sp. z o.o.	grupa producentów owoców i warzyw
10.	Veolia Environnement	produkcja i dystrybucja ciepła na potrzeby centralnego ogrzewania, ciepłej wody użytkowej oraz ciepła technologicznego
11.	EKOFLORA	przedsiębiorstwo ekologiczne
12.	EKOLAND	kompleksowe usługi z obszaru gospodarki odpadami
13.	Rudnik Tumay	biuro podróży
14.	Cegielnia CEKOBUD s.c.	największy producent cegły w regionie
15.	CAR SYSTEM WSCHÓD	dystrybutor lakierów samochodowych i przemysłowych oraz narzędzi, sprzętu i materiałów lakierniczych i ściernych
16.	Kraśnickie Przedsiębiorstwo Budowlane Sp. z o.o.	branża budowlana
17.	GUMET Sp. j.	produkcją elementów gumowych i gumowo-metalowych
18.	INSTALNET	centrum komputerowe, dostawca usług telewizyjnych, telefonicznych i internetowych
19.	DAREX	producent koszul
20.	W.M. Sp. z o.o.	kompleksowe zaopatrzenie rolnictwa (sadownictwo, szkółkarstwo)
21.	AKPOL	recykling tworzyw sztucznych

Blisko 50% podmiotów gospodarczych z terenu powiatu kraśnickiego znajduje się na terenie miasta powiatowego, gdzie swoje siedziby ma kilka średnich i dużych przedsiębiorstw z kapitałem zagranicznym. Na terenie miasta Kraśnik znajduje się 1 firma zatrudniająca powyżej 1 000 pracowników, 2 firmy, w których pracuje od 250 do 999 osób oraz 24 zatrudniające od 50 do 249 pracowników.

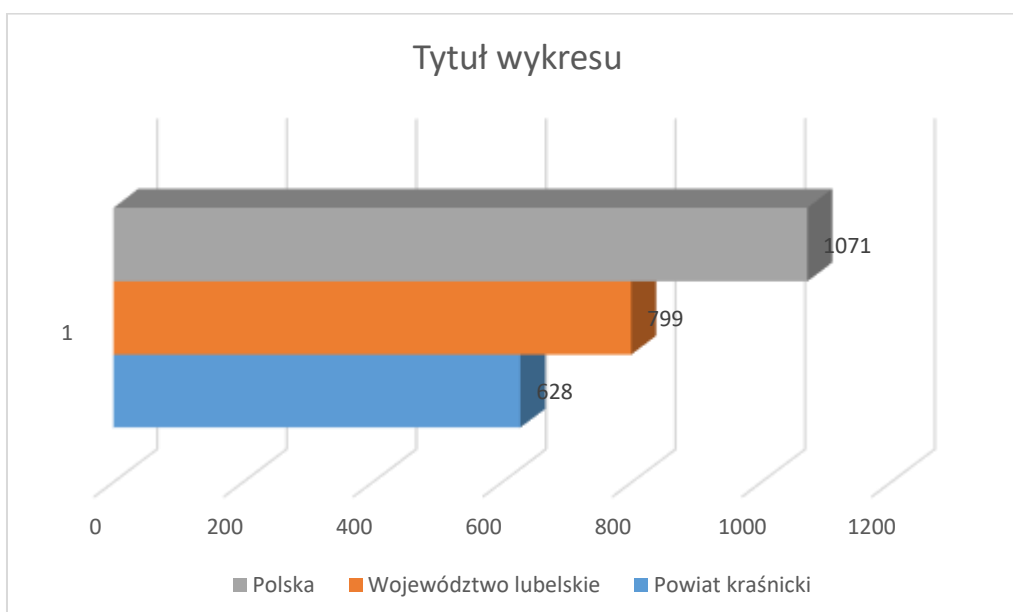
Wykres 13 Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w powiecie kraśnickim

Zdecydowana większość podmiotów funkcjonuje w sektorze prywatnym (95,8%), zaś w tej grupie znaczącą przewagę mają osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, które stanowią 78,6%.

Wskaźnik liczby podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON przypadających na 10 tys. mieszkańców w powiecie kraśnickim wyniósł w 2014 roku 628, co znacznie odbiega od wojewódzkiego, jak i krajowego wskaźnika, który odpowiednio wyniósł 799 dla województwa lubelskiego i 1 071 dla kraju.

Wykres 14 Wskaźnik liczby podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON przypadających na 10 tys. mieszkańców w powiecie kraśnickim w 2014 roku

Ponadto w powiecie, na terenie miasta Kraśnik funkcjonują dwie strefy ekonomiczne:

- Tarnobrzaska Specjalna Strefa Ekonomiczna EURO-PARK WISŁOSAN o powierzchni 23,48 ha

oraz

- od 15 lipca 2015 r. na podstawie Rozporządzeniem Rady Ministrów Strefa Ekonomiczna Euro-Park Mielec o powierzchni 2,29 ha, w której swoją działalność prowadzić będzie kanadyjska firma z branży lotniczej - Cyclone .

Tym samym Kraśnik stał się jednym z niewielu miast w Polsce, w którym działają dwie strefy ekonomiczne.

2.5.2 Rolnictwo i gospodarka leśna

Powiat kraśnicki należy do regionów charakteryzujących się znaczącą rolą sektora rolniczego. O dogodnych warunkach do prowadzenia działalności rolniczej decydują przede wszystkim korzystne czynniki glebowo-klimatyczne oraz duży udział użytków rolnych. Powiat jest w ścisłej czołówce wielu upraw rolniczych i sadowniczych, wśród których można wymienić m. in.: maliny, porzeczki i jabłka.

ROLNICTWO

Pod względem zatrudnienia sektor rolny jest dominującym sektorem gospodarki powiatu kraśnickiego. W strukturze użytkowania ziemi, przeważają grunty orne, choć ich odsetek jest mniejszy niż w kraju i województwie.

Wszystkie gminy powiatu kraśnickiego, oprócz miasta Kraśnik, są gminami typowo rolniczymi. W wielu z nich zatrudnienie w rolnictwie zawodowo czynnych mieszkańców przekracza 80%, gdzie średnia dla powiatu wynosi około 60%.

Według Powszechnego Spisu Rolnego (PSR) w 2010 roku, na terenie powiatu kraśnickiego zarejestrowanych było 14 525 indywidualnych gospodarstw rolnych o łącznej powierzchni 71 111,24 ha i stanowiły one 5,6% ogólnej liczby gospodarstw w województwie lubelskim.

Tabela 26 Liczba zarejestrowanych gospodarstw rolnych i ich powierzchnia w powiecie kraśnickim

Lp.	Grupy obszarowe użytków rolnych	Liczba gospodarstw	Powierzchnia użytkowych rolnych [ha]
1.	do 1 ha włącznie	3 713	2 561
2.	powyżej 1 ha łącznie, w tym:	10 812	68 550
3.	1-5	6 776	22 200
4.	1-10	9 564	43 863
5.	1-15	10 321	53 843
6.	5-10	2 778	21 663
7.	5-15	3 545	31 643
8.	10-15	757	9 979
9.	5 ha i więcej	4 036	46 349
10.	10 ha i więcej	1 248	24 686

11.

15 ha i więcej

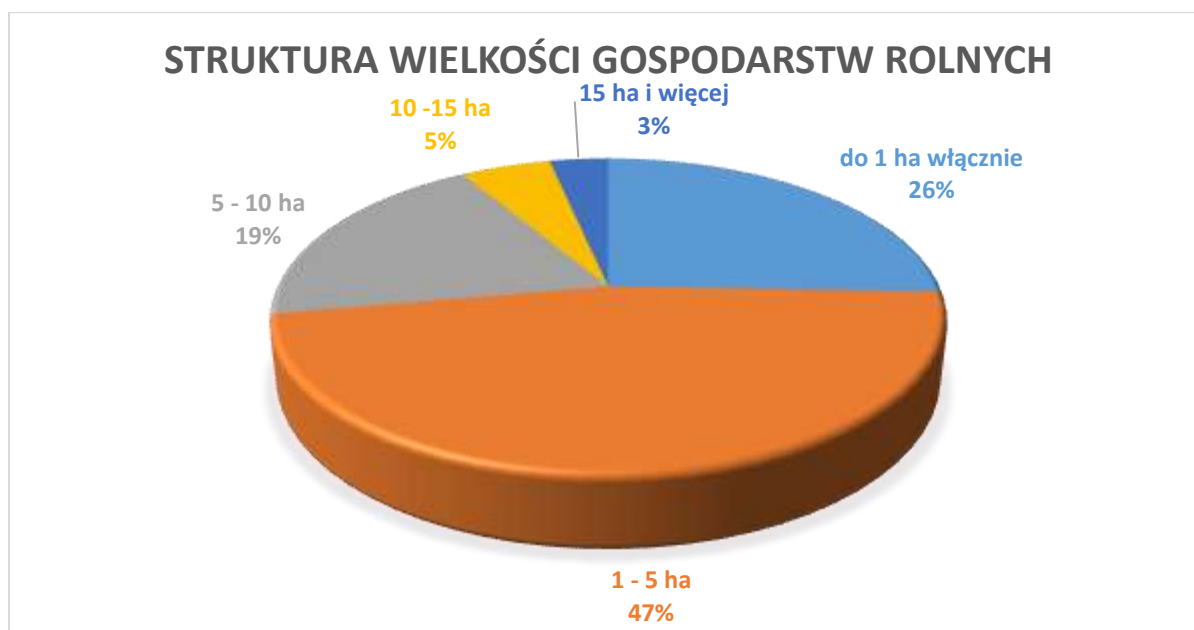
491

14706

Analiza struktury gospodarstw rolnych na terenie powiatu wskazuje na ich duże rozdrobnienie, co związane jest ze znacznym, wynoszącym 46,6% udziałem gospodarstw małych, o powierzchni 1-5 ha. Na terenie powiatu występuje 2 778 średnich gospodarstw o powierzchni od 5 do 10 ha, co stanowi 19,1% ogółu gospodarstw. Grupę gospodarstw 10-15 ha reprezentuje 757 gospodarstw, co stanowi 5,2% ich ogólnej liczby.

Średnia powierzchnia użytków rolnych przypadających na 1 gospodarstwo w 2010 r. wyniosła 4,9 ha.

Wykres 15 Struktura wielkości gospodarstw rolnych w powiecie kraśnickim

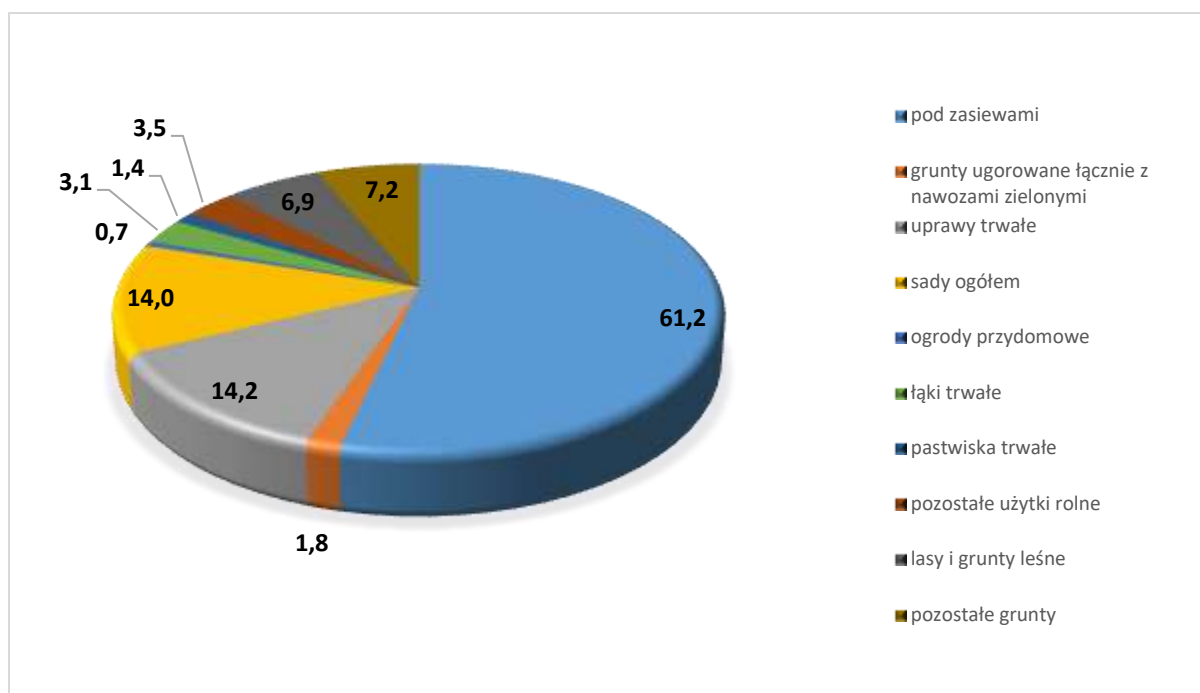

Według danych z PSR, w 2010 roku powierzchnia zasiewów wynosiła 43 510,59 ha, co stanowiło ponad 43% powierzchni całego obszaru powiatu kraśnickiego. Wysokiej jakości gleby i sprzyjające warunki klimatyczne umożliwiają uzyskiwanie dużej wydajności płodów rolnych o wysokiej jakości. Uprawia się głównie zboża, buraki cukrowe, ziemniaki, rzepak. Powiat kraśnicki słynie przede wszystkim z produkcji sadowniczej oraz owoców miękkich - truskawek, porzeczek, a głównie malin. Dużą rolę odgrywa także produkcja warzyw (kalafior, cebula, pomidor szklarniowy i gruntowy, ogórek, sałata, ostatnio papryka i czosnek).

W gospodarstwach rolnych powierzchnia zasiewów wyniosła 43 511 ha i stanowiła 61,2% ogółu powierzchni użytków rolnych. Powierzchnia sadów w gospodarstwach rolnych wyniosła 9 948 ha i stanowiła 14,2% powierzchni użytków rolnych. Uprawy trwałe o łącznej powierzchni 10 082 ha stanowiły 14,2% użytków rolnych.

Wykres 16 Struktura użytkowania gruntów w powiecie kraśnickim

Wysokiej jakości gleby i sprzyjające warunki klimatyczne umożliwiają uzyskiwanie dużej wydajności płodów rolnych o wysokiej jakości. Uprawia się głównie zboża, buraki cukrowe, rzepak, chmiel, tytoń i len. Obszar powiatu jest zagłębiem produkcji sadowniczej, produkcji warzyw oraz owoców miękkich - truskawek, czarnych porzeczek, a głównie malin. Powiat kraśnicki zajmujący 3% powierzchni kraju, produkuje rocznie prawie 30% produkcji krajowej malin! Powiat to ok. 1700 ha malin, 370 ha truskawki, oraz 1 100 000 sztuk krzewów porzeczki kolorowej. W ostatnim czasie obserwuje się masowe nasadzanie owoców, szczególnie jednej odmiany maliny-polany.

Wg szacunkowych danych wynika, że na terenie powiatu produkuje się rocznie:

- Malina: 10.000 ton
- Porzeczka: 2.000 ton
- Aronia: 3.000 ton
- Truskawka: 1.000 ton
- Agrest: 250 ton

Zdjęcie 3 Uprawa malin

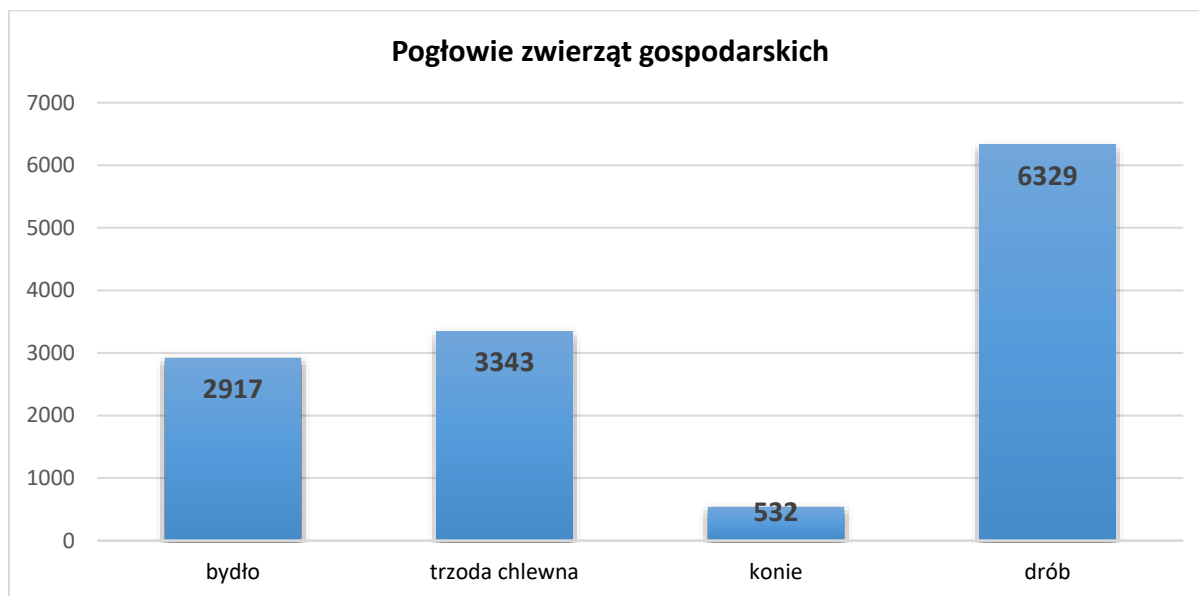

Nieduże gospodarstwa rolne pozwalają na szybkie dostosowanie produkcji do potrzeb. Czyste powietrze, niezdegradowane lasy i dobre gleby stwarzają doskonałe warunki do produkcji zdrowej żywności. Przeprowadzono badania skażenia gleby na terenach, gdzie prowadzone są plantacje owoców i warzyw. Okazuje się, że ogromnym atutem kraśnickiego zagłębia owocowego jest czystość środowiska. W ostatnim czasie powstało kilka sprawnie funkcjonujących gospodarstw ekologicznych specjalizujących się w produkcji owoców i warzyw.

Poniższy wykres obrazuje pogłowie zwierząt gospodarskich zarejestrowanych podczas Powszechnego Spisu Rolnego w 2010 roku.

Wykres 17 pogłowie zwierząt gospodarskich w powiecie kraśnickim zarejestrowanych podczas Powszechnego Spisu Rolnego w 2010 roku

GOSPODARKA LEŚNA

Na terenie powiatu kraśnickiego za gospodarkę leśną odpowiadają:

- Nadleśnictwo Kraśnik które swoim zasięgiem obejmuje gminy: Kraśnik, Zakrzówek, Urzędów, Dzierzkowice, Wilkołaz.
- Nadleśnictwo Gościeradów które swoim zasięgiem obejmuje gminy: Annapol, Dzierzkowice, Gościeradów, Trzydnik Duży.

Lasy zajmują powierzchnię 21 429 ha co stanowi 21% terenu powiatu. Kompleksy leśne są nierównomiernie rozmieszczone, w kilku większych i kilku mniejszych kompleksach. Najwięcej lasów jest na terenie gmin Gościeradów, Annapol i Kraśnik, a najmniej w gminach Zakrzówek, Trzydnik Duży i w mieście Kraśnik.

Lasy pełnią istotną rolę w środowisku przyrodniczym i mają wielkie znaczenie gospodarcze. Warunkują rozwój wielu branż gospodarki i są odnawialnym surowcem ekologicznym; zapewniają również miejsca pracy w sektorze leśnym. Funkcje ekologiczne lasu to retencja i stabilizacja warunków wodnych, zmniejszenie zagrożenia powodziowego, łagodzenie okresowych niedoborów wody, regulacja klimatu oraz redukcja zanieczyszczeń powietrza. Mają również wpływ na poprawę efektu cieplarnianego poprzez akumulację węgla atmosferycznego. Lasy stanowią również miejsce wypoczynku, turystyki i rekreacji.

Dominującymi siedliskami leśnymi (około 66%) są lasy mieszane, występujące najczęściej na glebach żyznych. Piaszczyste tereny zachodnie i południowo-zachodnie porastają w większości lasy iglaste, głównie sosnowe. Na szczególną uwagę w składzie gatunków lasów zasługują jodła i buk rosnące tutaj poza granicą ich naturalnego zasięgu. Lasy jodłowe występują w okolicach Polichny, Marynopola i Natalina, a lasy bukowe głównie w okolicach Polichny i Szczecyna.

3 Analiza SWOT

Analiza SWOT jest narzędziem planowania strategicznego służąca uporządkowaniu zgromadzonych informacji. Podstawą analizy SWOT jest diagnoza stanu powiatu kraśnickiego, gdzie informacje w niej zebrane zostały podzielone na cztery grupy: silne strony (S, ang. Strengths), słabe strony (W, ang. Weaknesses), szanse (O, ang. Opportunities) i zagrożenia (T, ang. Threats). Pierwsze dwie grupy dotyczą wewnętrznych uwarunkowań i cech powiatu, ostatnie dwie obejmują czynniki będące poza bezpośrednim wpływem władz i społeczności opisywanego obszaru. Strategia powinna wykorzystywać mocne strony i szanse rozwoju jednocześnie przeciwdziałać słabościom i minimalizować skutki związane z wystąpieniem zagrożeń. Stan powiatu oceniono według następujących zagadnień:

- przestrzeń, środowisko i położenie powiatu,
- demografia, rynek pracy,
- oświata, sport, ochrona zdrowia i pomoc społeczna,
- infrastruktura drogowa i techniczna,
- gospodarka.

SILNE STRONY

- bliskość Lublina;
- dobrze rozwinięta sieć drogowa i kolejowa – 2 drogi krajowe i planowana droga ekspresowa S19;
- wolne tereny inwestycyjne;
- wpływ miasta wojewódzkiego – Lublina, na rozwój przedsiębiorczości;
- nieliczne, ale liczące się na polskim rynku przedsiębiorstwa o znacznym potencjale rozwojowym;
- nowoczesne technologie stosowane przez największych przedsiębiorców w powiecie;
- korzystny układ osadniczy powiatu z dwoma ośrodkami miejskimi;
- wzrastająca ilość młodych, dobrze wykształconych mieszkańców;
- potencjał społeczny;
- potencjał rozwoju przetwórstwa owocowo-warzywnego;
- duże obszary o wysokiej jakości produkcji przestrzeni rolniczej;
- spadający poziom bezrobocia oraz rosnący poziom zatrudnienia poza rolnictwem;
- duża aktywność samorządów gminnych i powiatu w zakresie rozwoju infrastruktury;
- skuteczne pozyskiwanie przez samorzady gminne i powiat środków zewnętrznych na rozwój infrastruktury technicznej;
- wprowadzenie ustawowych rozwiązań dotyczących segregacji odpadów;
- dobrze rozbudowana sieć szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych;
- dobrze wykształcona i profesjonalnie przygotowana kadra nauczycieli;
- szeroka oferta świadczeń zdrowotnych SP ZOZ;
- rozwinięta sieć placówek służby zdrowia.

SŁABE STRONY

- peryferyjne położenie w przestrzeni zarówno kraju, jak i Unii Europejskiej;
- dominacja aglomeracji lubelskiej;
- dysproporcja w lokowaniu dużych inwestycji między poszczególnymi gminami;

- słabo rozwinięty sektor przetwórstwa rolno-spożywczego;
- brak specjalizacji gospodarstw;
- duży udział tradycyjnego, rozdrobnionego, niskotowarowego i mało efektywnego rolnictwa;
- zjawisko ukrytego bezrobocia w rolnictwie;
- niedostatecznie rozwinięta infrastruktura komunalna i ochrony środowiska;
- spadek liczby osób w wieku produkcyjnym – starzejące się społeczeństwo;
- spadek liczby mieszkańców powiatu;
- niskie dochody mieszkańców oraz wysoki odsetek osób zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- słabo rozwinięty sektor przedsiębiorczości pozarolniczej oraz niska konkurencyjność i innowacyjność istniejących przedsiębiorstw (szczególnie mikro i małych);
- słabo rozwinięty sektor turystyki;
- niedostatecznie rozwinięta działalność promocji powiatu;
- mała mobilność osób długotrwale bezrobotnych;
- mała aktywność bezrobotnych w przekwalifikowywaniu się;
- niedostosowanie oferty szkolnictwa zawodowego do lokalnego rynku pracy.

SZANSE

- dostępność środków z Unii Europejskiej w latach 2014-2020 na realizację projektów rozwojowych;
- zmniejszenie peryferyjności poprzez położenie w ciągu drogi ekspresowej S19;
- wykorzystanie atutu bliskości Lublina;
- rozwój infrastruktury drogowej;
- korzystne zmiany w prawie, zachęcające do zwiększenia samozatrudnienia;
- kontynuowanie restrukturyzacji gospodarstw;
- podniesienie jakości i dostosowanie do lokalnego rynku pracy szkolnictwa zawodowego;
- rozwój różnych form turystyki;
- wzrost aktywności inwestycyjnej na obszarach wiejskich;
- promocja gmin powiatu kraśnickiego wśród inwestorów krajowych i zagranicznych;
- współpraca samorządów z biznesem, nauką i organizacjami pozarządowymi
- powstawanie i koordynacja instytucji wspierających rozwój lokalny;
- wzrost ilości ofert pracy proponowanych przez pracodawców;
- wypracowanie skutecznych mechanizmów funkcjonowania pomocy społecznej;
- pozyskiwanie środków unijnych na wzmocnienie bezpieczeństwa, opieki społecznej i ochrony zdrowia.

ZAGROŻENIA

- bliskość Lublina i jego konkurencyjności w zakresie ofert pracy i edukacji;
- konkurencyjność inwestycyjna powiatów ościennych;
- bezrobocie wśród młodzieży kończącej naukę w szkołach średnich i wyższych;
- niedostatek środków własnych na inwestycje i remonty;
- migracja młodych ludzi;
- brak zmian strukturalnych w rolnictwie;
- niski potencjał innowacyjności.

4 Misja i wizja strategicznego rozwoju powiatu

4.1 Analiza strategicznego rozwoju powiatu kraśnickiego

Przeprowadzona analiza SWOT oraz diagnoza stanu powiatu kraśnickiego pozwoliła na zidentyfikowanie kilku najważniejszych wyzwań stojących przed powiatem. Wynikają one zarówno z konieczności przezwyciężania niekorzystnych cech powiatu, jak i wykorzystania jego walorów i potencjału. Zidentyfikowanie kluczowych czynników w procesie konsultacji społecznych, jak i diagnozy powiatu, umożliwiło opracowanie analizy SWOT, dzięki której określony został system rozwoju powiatu kraśnickiego, uwarunkowany realnymi oraz społecznie akceptowalnymi uwarunkowaniami.

Z przeprowadzonej analizy wynika, że powiat kraśnicki boryka się z wieloma poważnymi problemami rozwojowymi. Ogólnie można stwierdzić, że problemy te są charakterystyczne dla wielu powiatów Polski Wschodniej i dotyczą głównie niedorozwoju podstawowej infrastruktury technicznej oraz niskiej jakości kapitału ludzkiego. Czynniki te mają decydujący wpływ na słabo funkcjonującą gospodarkę lokalną, zdominowaną w dużym stopniu przez rozdrobnione i mało dochodowe rolnictwo oraz słabo rozwiniętą przedsiębiorczość pozarolniczą. Z kolei słabo funkcjonująca gospodarka nie jest w stanie zapewnić mieszkańcom wystarczającej ilości miejsc pracy, przez co sytuacja materialna i jakość życia wielu gospodarstw domowych w powiecie uzależniona jest w zbyt dużym stopniu od dochodów socjalnych.

Z drugiej strony powiat dysponuje znaczącymi atutami, które jeśli zostaną we właściwy sposób wykorzystane, mogą doprowadzić do uruchomienia pozytywnych mechanizmów rozwoju powiatu i jego społeczności. Atuty te to przede wszystkim korzystne położenie blisko Lublina, czysta i różnorodna przyroda, bogate dziedzictwo kulturowe oraz znaczne zasoby zdolnych do pracy i współdziałania ludzi. Wykorzystanie tych atutów, w połączeniu z szansami jakie stoją przed Polską i województwem w związku z realizacją unijnej polityki spójności, powinno stanowić podstawę do przyjęcia strategicznych kierunków rozwoju powiatu.

4.2 Wizja rozwoju

Wizja i misja powiatu kraśnickiego służą określeniu konkretnych celów i kierunków działań. Są także wyznacznikiem ram. Wizja jest wyrazem aspiracji społeczeństwa i władz Powiatu oraz ich wyobrażeń dotyczących przyszłości. Jest to opis powiatu w kilkuletnim horyzoncie czasowym. Wizja ma za zadanie inspirować oraz motywować do działania i podejmowania kolejnych wyzwań.

Przy określaniu wizji rozwoju powiatu wzięto pod uwagę następujące czynniki:

- uwarunkowania zewnętrzne, czyli otoczenie zewnętrzne rozwoju powiatu zdefiniowane w analizie SWOT jako potencjalne szanse i zagrożenia,

- uwarunkowania wewnętrzne, określone w analizie SWOT jako mocne i słabe strony powiatu,
- obowiązujące dokumenty strategiczne, zarówno te na poziomie powiatu, jak i województwa oraz kraju,
- kompetencje samorządu powiatowego, które stanowią punkt wyjścia do określenia działań i kluczowych projektów dla rozwoju powiatu,
- instrumenty i programy finansowe, dostępne dla powiatów w ramach nowej perspektywy finansowej Unii Europejskiej na lata 2014-2020,
- konsultacje społeczne, przeprowadzone w formie warsztatów i badań ankietowych.

Zatem wizja to docelowy wizerunek powiatu z określonymi celami i zasadami rozwoju w perspektywie kilku lat. Określa docelowy stan, do którego powinno dążyć całe społeczeństwo powiatu, wykorzystując przy tym możliwości płynące z własnych atutów i szans.

WIZJA ROZWOJU POWIATU KRAŚNICKIEGO

W 2023 roku powiat kraśnicki dzięki efektywnemu wykorzystaniu funduszy własnych i zewnętrznych jest miejscem z wysokim poziomem życia mieszkańców, z dobrze rozwiniętą infrastrukturą techniczną, komunikacyjną i społeczną.

Dobra infrastruktura techniczna oraz mieszkaniowa poprawiają warunki życia mieszkańców, a także stanowią zachętę dla osadnictwa i przyciągają nowe inwestycje. Do podniesienia jakości życia osób zamieszkujących powiat kraśnicki przyczynia się także rozbudowana sieć szerokopasmowego Internetu. Ponadto mieszkańcy powiatu posiadają bardzo dobry dostęp do usług zdrowotnych oraz do skutecznych form integracji społecznej co znacząco podnosi komfort ich życia.

Na terenie powiatu rozwija się nowoczesne i innowacyjne rolnictwo, oparte na własnych zasobach i potencjale, w tym rolnictwo ekologiczne. Unowocześnienie gospodarstw rolnych i ich produkcji prowadzi do wzrostu dochodów z działalności rolniczej. Przyczynia się do tego również sprawnie funkcjonujący system doradztwa rolniczego oraz pozyskiwane przez rolników fundusze unijne.

Efektywny system edukacji, dostosowany profil kształcenia, aktywność zawodowa mieszkańców oraz nowe funkcje usługowe i handlowe sprawiają, że na terenie powiatu prężnie rozwija się gospodarka. Rosnąca liczba przedsiębiorstw przyczynia się do powstawania nowych miejsc pracy oraz spadku bezrobocia.

Powiat kraśnicki to nowoczesny region o znaczeniu ponadlokalnym oraz miejsce, w którym aktywność samorządu i lokalnej społeczności zapewnia wysoki standard życia.

Zakłada się, że w powiecie kraśnickim do roku 2023 nastąpi znaczna i zauważalna poprawa sytuacji społeczno-gospodarczej, a sam Powiat postrzegany będzie jako:

- miejsce atrakcyjne dla mieszkańców, inwestorów i turystów,
- przychylny przedsiębiorcom i rozwojowi przedsiębiorczości,
- dynamicznie rozwijający się powiat,
- dobrze rozwinięta lokalna gospodarka, charakteryzująca się niskim bezrobociem i efektywnym rolnictwem,
- teren, gdzie kluczowym sektorem gospodarki i rolnictwa jest przemysł rolno-spożywczy,
- zagłębie surowców do przetwórstwa owoców miękkich,
- powiat z dobrze wykształconym i aktywnym społeczeństwem,
- miejsce z dobrze rozwiniętą infrastrukturą techniczną,
- jednostka z dużą i skuteczną absorpcją środków zewnętrznych.

4.3 Misja rozwoju

Misja natomiast jest swoistym działaniem do spełnienia, którego celem jest wizja. Spełnienie misji jest możliwe poprzez wyznaczenie celów, do których prowadzą kierunki składające się z zadań, których wykonanie ma istotny wpływ na powodzenie misji. Wykonanie celów i kierunków leży w gestii wszystkich zainteresowanych rozwojem powiatu, czyli jednostek samorządu terytorialnego, instytucji publicznych i prywatnych oraz samych mieszkańców.

Zgodnie z misją, władze samorządowe pełnią rolę inicjatora dla realizacji przedsięwzięć zgodnych ze Strategią Rozwoju Powiatu Kraśnickiego na lata 2016-2023. Ponadto, władze samorządowe są także realizatorem własnych projektów, leżących w zadaniach własnych oraz we współpracy z innymi jednostkami samorządu terytorialnego, zmierzających do rozwoju powiatu, upowszechniania jego walorów, ułatwiania współpracy partnerów lokalnych i wdrażania innowacyjnych rozwiązań.

MISJA POWIATU

Misją powiatu kraśnickiego na lata 2016-2023 jest wzrost jakości życia mieszkańców poprzez poprawę lokalnej gospodarki, wzrost zatrudnienia i rozwój przedsiębiorczości oraz wszechstronny rozwój społeczności powiatu.

Działania powiatu będą ukierunkowane na stworzenie z niego miejsca atrakcyjnego dla mieszkańców i potencjalnych inwestorów. Powiat kraśnicki

będzie dążyć do stania się obszarem atrakcyjnym do życia, pracy jak również rekreacji i wypoczynku.

W dalszej części Strategii Rozwoju Powiatu Kraśnickiego przedstawione zostały obszary, cele i kierunki działania dla każdego z obszarów życia społeczno-gospodarczego. Obszary te są spójne ze Strategią Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 (z perspektywą do 2030 r.).

Dla każdego kierunku priorytetowego wskazano powiązania z obszarami i celami priorytetowymi zapisanymi w Strategii Wojewódzkiej.

5 Analiza celów

Przedstawione w diagnozie i podsumowane w analizie SWOT problemy i wyzwania stojące przed społecznością powiatu pozwoliły wskazać najważniejsze cele rozwojowe.

Cel jest to oczekiwany i docelowy stan. To dążenie do uzyskania konkretnie zdefiniowanej zmiany, którą można efektywnie przygotować i przeprowadzić jedynie w przypadku dokonania analizy aktualnego stanu funkcjonowania danej organizacji, czy obszaru. Staranna i dokładna analiza wszystkich uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych determinuje również poprawną budowę celów (strategicznych i operacyjnych). Poprawnie sformułowane cele powinny charakteryzować się cechami zgodnymi z koncepcją SMART (akronim od angielskich słów).

Każdy cel zgodnie z koncepcją SMART powinien być:

S **Specific** - sprecyzowany, konkretny, szczegółowy i dobrze zdefiniowany. Przekazuje informacje wprost wskazując na pożądany wynik. Dobrze sformułowany cel powinien komunikować, co przełożony chciałby, aby się zdarzyło i jaką ma wizję stanu docelowego.

M **Measurable** - mierzalny. To taki cel, którego realizację jesteśmy w stanie monitorować i mierzyć.

A **Achievable** - osiągalny. Cele nie mogą być zbyt trudne do osiągnięcia, bo wtedy podwładni tracą motywację. Nie mogą też być zbyt łatwe, bo wówczas nie stanowią wyzwania. Jeśli cele są zbyt odległe w czasie, przełożonym trudno jest zmotywować siebie i podwładnych do ich realizacji.

Ambitious - ambitny. Cel nie może być również zbyt łatwy do osiągnięcia, musi stanowić wyzwanie dla pracowników i motywować ich do działania.

R **Realistic** - realistyczny. To taki cel, który da się osiągnąć za pomocą posiadanych zasobów. Osiągnięcie każdego celu strategicznego organizacji wymaga zasobów takich jak kompetencje pracowników, środki finansowe, wyposażenie, procedury, itp.

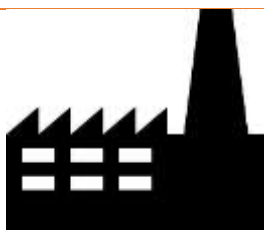

	Relevant – istotny (dla organizacji). To kryterium jest szczególnie ważne z punktu widzenia ZPC, dotyczy priorytetów organizacji i powiązania działań pracownika z jej strategią.
T	Time-Bound - określony w czasie. Oznacza to, że cel ma mieć wyraźnie sformułowany termin realizacji. Terminy, same w sobie, mają bardzo dużą moc motywacyjną, zaś ich brak zmniejsza motywację, gdyż nie pojawia się wtedy presja zewnętrzna, np. w postaci negatywnych konsekwencji za niewykonanie zadania w terminie. Terminy są ważne zwłaszcza przy celach bardziej złożonych i projektowych, kiedy realizacja jednego celu uruchamia inne cele.

5.1 Strategiczne kierunki powiatu kraśnickiego

Mając na uwadze określoną w poprzednim fragmencie Strategii Rozwoju, misję i wizję powiatu kraśnickiego, jak również wyniki oceny jej potencjału, zdefiniowany został katalog trzech najważniejszych celów strategicznych. Cele strategiczne wskazują pożądane kierunki rozwoju powiatu. Mają za zadanie sprecyzowanie stanu, który powiat chce osiągnąć. Uwzględniać powinny możliwe do osiągnięcia warunki życia, o które mieszkańcy zabiegają i do których dążą. Wyznaczenie celów szczegółowych, w ramach poszczególnych celów strategicznych, jest podparte proponowanymi działaniami w celu ich realizacji w okresie trwania strategii.

CELE STRATEGICZNE

Priorytet I

KONKURENCYJNA GOSPODARKA

Priorytet II

NOWOCZESNA INFRASTRUKTURA

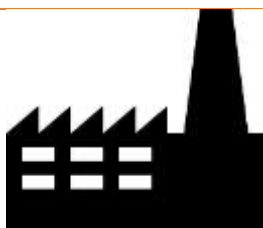

Priorytet III
BEZPIECZNY POWIAT

Priorytet IV
PROMOCJA I WSPÓŁPRACA

5.2 Priorytet I: KOKURENCYJNA GOSPODARKA

Priorytet I
KONKURENCYJNA GOSPODARKA

Przedsiębiorczość jest uważana za główny czynnik rozwoju społeczno-gospodarczego, a także kluczowy warunek osiągnięcia konkurencyjności gospodarki w kraju. Działania zmierzające do poprawy warunków funkcjonowania przedsiębiorstw powinny przyczyniać się do podnoszenia konkurencyjności gospodarki, rozumianej jako długookresowa zdolność do sprostania konkurencji zewnętrznej. Działania z zakresu szeroko rozumianego rozwoju przedsiębiorczości oraz dostępnych form wsparcia dla przedsiębiorców powinny przyczyniać się do powstawania nowych trwałych miejsc pracy oraz pobudzać przedsiębiorców do dalszego inwestowania. Jakość życia mieszkańców w sposób istotny determinowana jest przez stan gospodarki powiatu. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego oznacza bowiem wystarczającą liczbę miejsc pracy, a w konsekwencji niski poziom bezrobocia. To z kolei przekłada się na większe poczucie bezpieczeństwa socjalnego i stabilności finansowej mieszkańców, którzy w efekcie wyżej oceniają ogólną jakość życia na danym obszarze. Dlatego też w interesie zarówno samorządu powiatu, jak i samorządów gminnych w powiecie kraśnickim jest dbanie o wysoki poziom rozwoju gospodarczego subregionu.

Tak określony zakres działań determinuje wytyczone następujące cele operacyjne:

- 1. Stwarzanie korzystnych warunków do rozwoju przedsiębiorczości**
- 2. Wzmacnianie atrakcyjności inwestycyjnej powiatu**

3. Promocja zatrudnienia oraz rozwój lokalnego rynku pracy
4. Dostosowanie programów nauczania szkolnictwa zawodowego do potrzeb lokalnego rynku pracy
5. Rozwój rolnictwa i kreowanie pozarolniczych źródeł dochodu

Należy jednocześnie podkreślić, że osiągnięciu tego celu strategicznego posłużą nie tylko działania podejmowane w ramach jednego obszaru, ale wszystkie zadania określone w pozostałych obszarach strategicznych.

Cel operacyjny I.1. Stwarzanie korzystnych warunków do rozwoju przedsiębiorczości

W ramach realizacji pierwszego celu operacyjnego priorytetu Konkurencyjna Gospodarka, prowadzone będą działania zorientowane na rozwój przedsiębiorczości. Zakładane jest wsparcie rozwoju przede wszystkim mikroprzedsiębiorstw, które stanowią zdecydowaną większość, 95,6% wśród podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w powiecie kraśnickim. Planuje się stworzenie programu wsparcia dla tych przedsiębiorstw, w oparciu o lokalne zasoby i uwarunkowania prawne. Na szczególną uwagę zasługują firmy o charakterze innowacyjnym, ale nie tylko w sensie produktowym. Pożądane będzie także kształtowanie i stymulowanie proinnowacyjnych postaw przedsiębiorców. Jednym z efektów realizacji zapisów dokumentu będzie stworzenie platformy współpracy między przedsiębiorstwami, jednostkami samorządu terytorialnego oraz instytucjami otoczenia biznesu. Równie istotna dla rozwoju gospodarczego jest aktywność gospodarcza samych mieszkańców. Jednym z elementów, który może wpłynąć na wzrost liczby przedsiębiorstw powstających na terenie powiatu może być utworzenie inkubatora przedsiębiorczości, który będzie wspierał mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa na wczesnym etapie ich działalności oraz późniejszym etapie funkcjonowania, np. przez pierwsze 12 miesięcy działalności, zapewniając młodym i kreatywnym ludziom dostęp do obsługi prawnej czy księgowej. Inkubator oprócz wsparcia czysto instytucjonalnego, doradztwa biznesowego, księgowego, powinien oferować również nowoczesne powierzchnie biurowe, odpowiadające aktualnym standardom w tym zakresie. Planuje się wyposażenie inkubatora w odpowiednie narzędzia, które ułatwią przedsiębiorcom wejście na rynek.

Powiat Kraśnicki będzie wspierał postawy przedsiębiorcze mieszkańców poprzez pomoc w zakładaniu i prowadzeniu działalności gospodarczej. Zadania z tym związane realizowane będą przede wszystkim przez Powiatowy Urząd Pracy w Kraśniku poprzez wsparcie finansowe oraz szkolenia osób bezrobotnych oraz poszukujących pracy. Dodatkowo współpracować należy z organizacjami pozarządowymi i podmiotami komercyjnymi w realizacji działań z zakresu rozwoju przedsiębiorczości wśród mieszkańców powiatu.

Kluczowe jest także stworzenie odpowiedniej platformy wymiany informacji i doświadczeń na linii: BIZNES – EDUKACJA – SAMORZĄD. Konsultacje władz samorządowych ze środowiskiem naukowym i biznesem w zakresie rozwoju gospodarczego stanowią niezwykle cenną i potrzebną inicjatywę.

W celu pobudzenia przedsiębiorczości zorganizowany zostanie cykl szkoleń z zakresu aplikowania o dodatkowe fundusze zewnętrzne oraz spotkania informacyjne zachęcające do zakładania i rozwoju własnej firmy. Wsparcie dotyczyć powinno także zachęcenia przedsiębiorców do zakładania grup producenckich oraz klastrów.

Powiat kraśnicki będzie również animatorem i inicjatorem powstawania powiązań kooperacyjnych, w szczególności zdefiniowanych branż priorytetowych, takich jak branża metalowa, spożywcza, czy budowlana. Międzynarodowa i krajowo praktyka wskazuje, że przedsiębiorstwa działające w strukturach kooperacyjnych, dzięki sieci wzajemnych powiązań oraz współpracy ze sferą nauki i administracji, efektywniej budują przewagę konkurencyjną i osiągają większe zyski. Co więcej, rozwój klastrów i regionalnych sieci współpracy wpływa nie tylko na rozwój ich uczestników, ale również na rozwój regionu, w którym są zlokalizowane. Dzięki wykorzystaniu unikatowych zasobów powiatu kraśnickiego, pozwolą one skuteczniej i efektywniej wykorzystać regionalny potencjał i przyciągnąć nowych inwestorów, wpływając jednocześnie na rozwój gospodarczy obszaru. Współpraca w ramach powiązań kooperacyjnych niewątpliwie przyczynia się do dynamizacji rozwoju regionów, co wpływa na wzrost dobrobytu całego społeczeństwa.

Podstawowym argumentem na rzecz wspierania struktur kooperacyjnych są potencjalne korzyści osiągane dzięki ich funkcjonowaniu. Można je podzielić zarówno na korzyści dla podmiotów działających w ramach powiązania, jak i na korzyści dla regionu, w którym zlokalizowane jest powiązanie kooperacyjne. Niepodważalnie prowadzenie działalności gospodarczej w ramach współpracy podmiotów przekłada się pozytywnie na poziom produktywności przedsiębiorstw. Wynika to przede wszystkim z dostępu do wyspecjalizowanych czynników produkcji i zasobów partnerów biznesowych znajdujących się w strukturze klastra lub regionalnej sieci współpracy. Zjawiskiem powstałym w ramach powiązania jest efekt synergii, który oznacza, iż wspólnie podejmowane działania poprzez łączenie potencjałów wielu podmiotów, dają efekt większy, niż suma efektów indywidualnych działań tychże podmiotów. Warto również w tym miejscu podkreślić, że wszystkie korzyści wynikające z funkcjonowania powiązania doprowadzają do podniesienia konkurencyjności poszczególnych przedsiębiorstw dzięki współpracy, a co za tym idzie, do podniesienia konkurencyjności całego regionu.

Kierunki działania

1. Rozwój sektora instytucji otoczenia biznesu (IOB), ze szczególnym uwzględnieniem rozwiązań klastrowych, czyli sieciowania przedsięwzięć działających w danej dziedzinie lub w ramach jednego łańcucha powiązań produkcyjnych.
2. Tworzenie sieci współpracy BIZNES – EDUKACJA – SAMORZĄD.

3. Utworzenie inkubatora przedsiębiorczości.
4. Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości w kluczowych specjalizacjach powiatu i regionu.
5. Tworzenie efektywnych instrumentów wsparcia dla małej, rodzinnej przedsiębiorczości.
6. Realizacja szkoleń dla mieszkańców w zakresie zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej oraz możliwości pozyskania dofinansowania na rozwój lub założenie działalności gospodarczej.
7. Cykliczna organizacja Forum Gospodarczego.

Cel operacyjny I.2.

Wzmacnianie atrakcyjności inwestycyjnej powiatu

Jednym z celów operacyjnych w ramach celu strategicznego ukierunkowanego na rozwój gospodarczy, jest budowanie pozycji powiatu kraśnickiego jako miejsca atrakcyjnego dla inwestycji oraz pozyskiwanie nowych inwestorów. Powiat kraśnicki jest terenem o dużej atrakcyjności inwestycyjnej ze względu na korzystne położenie na skrzyżowaniu dróg oraz z uwagi na bliskość dużego ośrodka miejskiego, jakim jest Lublin.

Należy jednak podkreślić, że zadania, które będą realizowane w ramach tego celu operacyjnego mają głównie charakter wspierający i w znacznej mierze nie zależą bezpośrednio od władz Powiatu Kraśnickiego.

Jednym z istotnych czynników wpływających na rozwój gospodarczy danego obszaru jest zdolność do przyciągania inwestycji. Nowe inwestycje oznaczają bowiem dodatkowe miejsca pracy dla mieszkańców. Dlatego też samorząd powiatu będzie wspierał działania gmin na rzecz uzbrojenia w niezbędną infrastrukturę techniczną terenów atrakcyjnych dla inwestorów, a sam będzie również dążył do poprawy dostępności komunikacyjnej terenów inwestycyjnych. Dzięki rozbudowie infrastruktury technicznej nastąpi wzrost zainteresowania lokowaniem inwestycji na terenie powiatu kraśnickiego.

Wzrost konkurencyjności powiatu w tym obszarze nastąpi także poprzez działalność Centrum Obsługi Inwestora, które w kompleksowy sposób udzielać będzie wsparcia i doraźnej pomocy potencjalnym inwestorom oraz istniejącym już przedsiębiorcom. Promocja stref aktywności gospodarczych oraz pozostałych terenów inwestycyjnych pozostanie także w zakresie obowiązków i kompetencji COI.

Dla pobudzenia przedsiębiorczości na bieżąco aktualizowana będzie oferta inwestycyjna powiatu, aby inwestorzy mogli na bieżąco śledzić możliwość lokowania swojego kapitału w regionie.

Bogata oferta inwestycyjna powiatu obejmująca tereny pod lokalizację nowych przedsięwzięć biznesowych, ale także różnego rodzaju ulgi i zachęty prawno-podatkowe są jednymi z najlepszych instrumentów wykorzystywanych do pozyskiwania kapitału.

Należy także wspierać inwestycje gospodarcze z zakresu partnerstwa publiczno-prywatnego.

Rozwój i wsparcie dla lokalnych przedsiębiorców, nastąpi przede wszystkim poprzez opracowanie systemu ulg dla przedsiębiorców i inwestorów.

Konkurencyjność gospodarki powiatu kraśnickiego może być osiągnięta przez poprawę jej atrakcyjności inwestycyjnej zarówno w odniesieniu do inwestorów zewnętrznych, jak również do inwestorów wewnętrznych. Realizacja tego celu oznacza stworzenie technicznych i organizacyjnych warunków do lokalizacji w powiecie inwestycji gospodarczych, które przyczynią się do wzrostu liczby nowych miejsc pracy oraz rozwoju przedsiębiorstw. Działania te będą realizowane poprzez wspieranie podmiotów gospodarczych, rozwinięcie i wspieranie instytucji otoczenia biznesu, przygotowanie terenów inwestycyjnych, doradztwo i szkolenia w zakresie pozyskiwania dofinansowania ze środków Unii Europejskiej oraz rozbudowę lub przebudowę dotychczasowej infrastruktury komunalnej i technicznej.

Kierunki działania

1. Wdrożenie systemu ulg i zachęt dla sektora MSP dla nowych przedsiębiorstw.
2. Wydzielenie i rozwój terenów inwestycyjnych z zasobów przestrzennych, należących do powiatu i gmin.
3. Działania na rzecz rewitalizacji terenów przemysłowych i powojсковych z przeznaczeniem na tereny inwestycyjne.
4. Prowadzenie spójnej polityki pozyskiwania inwestorów z gminami powiatu kraśnickiego i Urzędem Marszałkowskim Województwa Lubelskiego.
5. Wspieranie działań związanych z przekształcaniem gruntów rolnych pod działalność inwestycyjną.
6. Wspieranie inwestycji gospodarczych z zakresu partnerstwa publiczno-prywatnego.
7. Utrzymanie Centrum Obsługi Inwestora, jako komórki odpowiedzialnej za pozyskiwanie i obsługę inwestorów.

Cel operacyjny I.3.

Promocja zatrudnienia oraz rozwój lokalnego rynku pracy

Przeciwdziałanie bezrobociu oraz aktywizacja lokalnego rynku pracy stanowi jedno z zadań własnych powiatu określonych ustawą o samorządzie powiatowym. Działania w tym zakresie realizowane są przede wszystkim przez Powiatowy Urząd Pracy w Kraśniku. Do podstawowych zadań, które będą realizowane w ramach tego celu operacyjnego należy zatem aktywizacja zawodowa bezrobotnych, w tym realizowana we współpracy z organizacjami rządowymi (Ochotnicze Hufce Pracy) i pozarządowymi. Szczególną pomocą objęte będą grupy najbardziej zagrożone bezrobociem (osoby w wieku 50 lat i więcej, osoby młode, kobiety powracające na rynek pracy po urodzeniu dziecka, osoby niepełnosprawne itp.). Istotnym działaniem będzie również wspieranie postaw przedsiębiorczych i tworzenia miejsc pracy poprzez pomoc

w założeniu i prowadzeniu działalności gospodarczej, co bezpośrednio przekładać się będzie na rozwój gospodarczy powiatu.

Poziom bezrobocie wśród osób młodych uzależniony jest w znacznej mierze od wyboru przez nich kierunku kształcenia. Skuteczną walkę z bezrobociem w tej grupie osób rozpocząć zatem należy jeszcze zanim wejdą one na rynek pracy. Kluczowe w tym kontekście jest podejmowanie działań na rzecz dopasowywania oferty edukacyjnej na poziomie ponadpodstawowym do zapotrzebowania na lokalnym i regionalnym rynku pracy. W tym celu samorząd powiatu kraśnickiego będzie wspierał współpracę między lokalnymi przedsiębiorcami, placówkami edukacyjnymi oraz instytucjami rynku pracy w celu przekazywania informacji o potrzebach rynku pracy do szkół i dostosowywania oferowanych kierunków kształcenia do aktualnego zapotrzebowania, a także realizacji programów praktyk i staży dla uczniów szkół średnich.

Wspierane będą inicjatywy w zakresie efektywnego pośrednictwa pracy oraz projekty mające na celu zwalczanie bezrobocia, szczególnie wśród kobiet oraz osób powyżej pięćdziesiątego roku życia.

Aby działania na rzecz aktywizacji zawodowej bezrobotnych były efektywne, konieczne będzie definiowanie i prognozowanie potrzeb lokalnego i regionalnego rynku pracy. W tym celu należy również stale monitorować skuteczność działań Powiatowego Urzędu Pracy oraz dostosowywać jego ofertę do aktualnego zapotrzebowania zarówno bezrobotnych, jak i pracodawców.

Ważnym zadaniem będzie również promocja usług świadczonych przez PUP przede wszystkim wśród przedsiębiorców i bezrobotnych.

Kierunki działania

1. Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych oraz grup nieaktywnych zawodowo na terenie powiatu kraśnickiego
2. Stworzenia systemu umożliwiającego szybkie przekwalifikowanie zawodowe oraz zdobycie nowych umiejętności zawodowych
3. Promocja pracy, szczególnie wśród grup do 25-go i powyżej 50-go roku życia
4. Promocja samozatrudnienia
5. Współpraca Powiatowego Urzędu Pracy w Kraśniku z lokalnymi przedsiębiorcami w działaniach na rzecz zwiększenia zatrudnienia

Cel operacyjny I.4. Dostosowanie programów nauczania szkolnictwa zawodowego do potrzeb lokalnego rynku pracy

Zadania z zakresu edukacji publicznej mające charakter ponadgminny stanowią jedno z podstawowych zadań własnych powiatu. Oznacza to, że do kompetencji powiatu należy

przede wszystkim szkolnictwo na poziomie ponadpodstawowym (ogólnokształcące, techniczne i zawodowe), jak również kształcenie ustawiczne dorosłych.

Wśród najważniejszych zadań realizowanych w ramach tego celu operacyjnego wymienić należy rozwój oraz promocję szkolnictwa ponadpodstawowego ze szczególnym uwzględnieniem edukacji zawodowej. Rozwój szkolnictwa należy tutaj rozumieć jako dążenie do zapewnienia wysokiej jakości oferty edukacyjnej. W tym celu niezbędne jest stałe kształcenie, doksztalcanie i przekwalifikowywanie kadry pedagogicznej, jak również doposażanie placówek edukacyjnych w sprzęt oraz pomoce naukowe i dydaktyczne, które sprzyjać będą pobudzaniu w uczniach trwałego zainteresowania nauką i ich chęci rozwoju.

Zapewnienie wysokiego poziomu nauczania wymaga stałego monitorowania zachodzących zmian demograficznych oraz tych na rynku pracy w celu dostosowania sieci szkół i kierunków kształcenia do aktualnych potrzeb. Jest to szczególnie istotne z punktu widzenia konieczności dopasowywania oferty edukacyjnej do zmieniających się wymogów rynku pracy. Kluczowe będzie tutaj również rozwijanie edukacji w wysoko innowacyjnych dziedzinach, w tym w obszarze technologii informacyjnych i komunikacyjnych (ICT), a także w zakresie nauk ścisłych oraz technicznych. W tym celu samorząd powiatu będzie wspierał współpracę przedsiębiorców działających na jego terenie z placówkami edukacyjnymi. Istotny będzie również rozwój edukacji z zakresu języków obcych.

Wzrost liczby inwestycji na terenie powiatu kraśnickiego i powiązane z nim powstawanie nowych miejsc pracy, nie idzie jednak w parze z równoległym przygotowaniem lokalnych kadr, które mogłyby znaleźć zatrudnienie w nowopowstałych przedsiębiorstwach. Taka sytuacja powoduje, że pracodawcy nierzadko poszukują specjalistów spoza obszaru powiatu.

Już od kilku lat na znaczeniu zyskuje edukacja zawodowa oraz techniczne kierunki kształcenia. Niestety, wśród uczniów wciąż cieszą się one nie najlepszą opinią. Należy zatem dążyć do promowania szkolnictwa zawodowego i technicznego wśród uczniów gimnazjów oraz ich rodziców. W tym celu, Powiat we współpracy z samorządami gmin będzie wspierał realizowanie programów doradztwa zawodowego nie tylko na poziomie ponadpodstawowym, czy wśród dorosłych, ale już w gimnazjach.

Istotnym problemem osób kończących edukację na poziomie ponadpodstawowym są trudności w znalezieniu zatrudnienia. Dlatego też samorząd powiatu kraśnickiego będzie animował współpracę instytucji rynku pracy z placówkami edukacyjnymi w zakresie promowania przedsiębiorczości wśród młodzieży szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych. W tym kontekście, ważne będzie również wspieranie rozwoju i promocja szkolnictwa wyższego, a w szczególności kierunków branżowo związanych z działającym w regionie przemysłem.

Ważnym zadaniem Powiatu w obszarze edukacji jest ponadto rozwój i promocja kształcenia ustawicznego dorosłych. Istotne będzie tutaj stałe monitorowanie potrzeb osób dorosłych w zakresie kształcenia oraz wymogów rynku pracy w celu właściwego profilowania kursów i kierunków. Przeszkodą dla wielu osób w podnoszeniu kwalifikacji i umiejętności jest brak wystarczających środków finansowych. Należy zatem dążyć do wsparcia finansowego

uczestników kursów m.in. poprzez częściową lub całkowitą refundację kosztów (np. z funduszy europejskich i innych środków zewnętrznych, z budżetu powiatu itp.).

Podsumowując, planowane są inicjatywy zorientowane na współpracę firm i szkół zawodowych w realizacji praktycznej nauki zawodu i praktyk zawodowych z wykorzystaniem nowoczesnych maszyn i narzędzi używanych w wielu zakładach przemysłowych na terenie powiatu kraśnickiego. Szczególną uwagę należy zwrócić na kształcenie młodzieży w szkołach zawodowych w kierunkach wynikających z potrzeb przedsiębiorców.

Kierunki działania

1. Identyfikacja potrzeb inwestorów i lokalnych przedsiębiorców w zakresie kadr
2. Promocja zawodów i specjalizacji, zgodnych z potrzebami inwestorów i przedsiębiorców, w szkołach na obszarze powiatu
3. Dostosowanie programów nauczania do potrzeb lokalnego rynku pracy
4. Odbudowa szkolnictwa zawodowego - tworzenie nowych kierunków, tworzenie klas profilowanych (ukierunkowanych na naukę zawodu)
5. Nauka przedsiębiorczości w tym kreowanie nowoczesnych programów kształcenia w zakresie przedsiębiorczości, przy współpracy podmiotów gospodarczych
6. Podpisanie umów między szkołami a przedsiębiorstwami
7. Dostosowanie i doposażanie placówek edukacyjnych w sprzęt oraz pomoce naukowe i dydaktyczne
8. Organizacja nowych form kształcenia dorosłych dla skutecznego przekwalifikowania zawodowego

Cel operacyjny I.5.

Rozwój rolnictwa i kreowanie pozarolniczych źródeł dochodu

Ważnym potencjałem rozwojowym powiatu kraśnickiego są również obszary wiejskie. Dobre warunki naturalne, odpowiedni poziom skomunikowania z otoczeniem, położenie względem obszarów zurbanizowanych może w przyszłości stać się istotną szansą rozwojową – rozwój nowych obszarów osadniczych i zwiększenie potencjału demograficznego, a co za tym idzie również gospodarczego.

Rolnictwo stanowi jeden z głównych sektorów gospodarki lokalnej powiatu kraśnickiego. Producenci rolni powinni być wspierani głównie w kierunku rozwoju nowoczesnych form aktywności rolniczej.

Prowadzenie działalności rolniczej nie musi być jedynym źródłem dochodu na obszarach wiejskich, występują tam potencjalne możliwości rozwoju innej działalności przynoszącej dodatkowy dochód. Ożywienie gospodarcze obszarów wiejskich jest możliwe głównie dzięki małym firmom, pozwalającym osobom prywatnym angażować swój kapitał. Wprowadzenie mechanizmu rynkowego w gospodarce sprawiło, iż coraz więcej mieszkańców wsi zajmuje się działalnością handlową, usługową, rzemieślniczą przy wykorzystaniu zasobów gospodarstw.

Ważnym sposobem rozwoju aktywności zawodowej dużej części mieszkańców wsi jest dywersyfikacja gospodarstw rolnych w kierunku działalności pozarolniczej, np.: wstępne przetwórstwo produktów rolnych, agroturystyka, rzemiosło i rękodzielnictwo. W ten sposób część rolników może zapewnić sobie dodatkowe źródło dochodów w przyszłości. Długofalowym celem dla obszarów wiejskich jest ich zrównoważony rozwój. Zakłada on dążenie do zaspokojenia aspiracji rozwojowych obecnego i przyszłego pokolenia. Istotą takiego podejścia jest uwzględnianie kwestii zarówno gospodarczych, jak i społecznych oraz środowiskowych.

Kierunki działania

1. Aktywizacja społeczności wiejskiej w kierunku podejmowania działalności pozarolniczej.
2. Promocja produktów regionalnych, tradycji społeczności lokalnej oraz tradycyjnych zawodów.
3. Wspieranie zmiany zakresu i sposobów upraw na bardziej dochodowe.
4. Wspieranie przygotowania i sprzedaży bezpośredniej świeżych i przetworzonych płodów rolnych.
5. Wspieranie działań mających na celu utworzenie różnych grup producenckich.
6. Przywrócenie funkcji gospodarczych na obszarach wiejskich, między innymi poprzez rozwój przetwórstwa rolno-spożywczego.
7. Inicjowanie i wspieranie wystaw, targów, konferencji i innych przedsięwzięć upowszechniających najnowsze trendy w rolnictwie.
8. Budowa świadomości mieszkańców i turystów na temat produkcji zdrowej żywności na terenie powiatu kraśnickiego i jej wzmocnienie poprzez zaprojektowanie i nadawanie znaku (marki) lokalnej.

5.3 Priorytet II: KOMUNIKACJA, INFRASTRUKTURA I MEDYCINA

Priorytet II

KOMUNIKACJA, INFRASTRUKTURA I MEDYCINA

Kolejny obszar strategicznych i operacyjnych działań Powiatu Kraśnickiego obejmuje zagadnienia związane z usprawnieniem gospodarki przestrzennej, poprawą stanu i rozwojem infrastruktury technicznej oraz komunikacyjnej. Kluczowymi zadaniami niniejszego priorytetu są te związane z podniesieniem jakości i rozbudową infrastruktury technicznej. Oprócz budowy i modernizacji dróg istotne znaczenie mają inwestycje w infrastrukturę wpływającą na jakość życia oraz stan środowiska naturalnego. Jego osiągnięcie możliwe będzie dzięki realizacji zadań w ramach czterech celów operacyjnych:

1. Poprawa dostępności i jakości infrastruktury drogowej i komunikacyjnej powiatu
2. Rozwój dostępu do technologii informacyjnych
3. Rozwój infrastruktury użyteczności publicznej
4. Polepszenie usług medycznych

Cel operacyjny II.1. Poprawa dostępności i jakości infrastruktury drogowej i komunikacyjnej powiatu

Rozwinięta infrastruktura drogowa podnosi nie tylko bezpieczeństwo i wygodę mieszkańców, ale poprawia także dostępność komunikacyjną powiatu, gmin oraz poszczególnych miejscowości w nim się znajdujących. Jest istotnym czynnikiem, który wpływa na atrakcyjność inwestycyjną i turystyczną powiatu.

Podobnie, jak w większości regionów kraju, także w powiecie kraśnickim występują potrzeby związane z rozwojem i poprawą infrastruktury drogowej.

Bezpośrednim zadaniem stojącym przed powiatem jest utrzymanie i rozwój sieci drogowej będącej pod zarządem samorządu powiatowego. Dodatkowo władze mają możliwość wpływania na sieć komunikacyjną wyższej i niższej kategorii: dróg krajowych, wojewódzkich i gminnych. Powiat będzie realizował i wspierał wszelkie przedsięwzięcia służące polepszeniu systemu komunikacyjnego na terenie powiatu mające na celu m.in. poprawę dostępności do dróg wyższych kategorii oraz budowę oraz utrzymanie obiektów inżynierskich w dobrym stanie technicznym.

Jednocześnie powiat będzie dbał o równomierny rozwój infrastruktury służącej różnym rodzajom komunikacji: samochodowej, pieszej, rowerowej oraz o utrzymanie równowagi pomiędzy transportem indywidualnym a zbiorowym.

Oprócz budowy i modernizacji dróg powiatowych i udziału powiatu w poprawie jakości dróg powiatowych, cel ten obejmuje budowę chodników i ścieżek rowerowych wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych. Realizacja tego celu podniesie przede wszystkim bezpieczeństwo niechronionych uczestników ruchu drogowego.

Cel ten wiąże się z celem strategicznym 4: Funkcjonalna, przestrzenna, społeczna i kulturowa integracja regionu, Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 z perspektywą do 2030 roku. W wymienionym powyżej celu strategicznym ujęty jest cel operacyjny 4.2. Poprawa wewnętrznego skomunikowania regionu dzięki powiązaniu jego najważniejszych miast sprawną siecią drogową, budowaną w pierwszej kolejności tam, gdzie jej niedoskonałość jest barierą rozwoju.

Priorytetowym działaniem będzie rozbudowa dróg wojewódzkich, powiatowych i lokalnych oraz dostosowanie ich do obowiązujących standardów jakości.

Istotnym elementem w omawianym celu strategicznym jest również utworzenie optymalnego systemu komunikacji wewnętrznej dostosowanej do potrzeb mieszkańców i opartej na komunikacji drogowej. Stąd istnieje konieczność porozumienia się gmin wchodzących w skład

powiatu, co do stworzenia sprawnego spójnego i wspólnego systemu komunikacji wewnętrznej.

Kierunki działania

1. Dostosowanie standardów technicznych dróg powiatowych do ich funkcji oraz podniesienie bezpieczeństwa ruchu drogowego.
2. Budowa, przebudowa, remonty i modernizacja ciągów pieszych i rowerowych przy drogach powiatowych
3. Likwidacja barier architektonicznych na drogach oraz wprowadzanie ułatwień dla osób niepełnosprawnych
4. Działania w kierunku lepszego powiązania sieci dróg powiatowych z siecią dróg wyższej kategorii
5. Działania w zakresie zapobiegania degradacji dróg i mostów w wyniku klęsk żywiołowych oraz w zakresie usuwania skutków żywiołu
6. Współpraca lokalna, regionalna i międzynarodowa na rzecz zwiększenia dostępności komunikacyjnej powiatu i regionu
7. Budowa lądowiska dla helikopterów sanitarnych
8. Rozwój oraz dostosowanie transportu publicznego i zbiorowego do „Planu zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla powiatu kraśnickiego”

Cel operacyjny II.2. Rozwój dostępu do technologii informacyjnych

Cel operacyjny II.2 Rozwój dostępu do technologii informacyjnych zakłada rozwiązanie problemów z komunikacją wewnątrz powiatu przy użyciu nowych technologii. Sprawna komunikacja internetowa i rozwój e-usług powodują, że mieszkańcy wiele spraw załatwiać mogą bez wychodzenia z domu. Poprawa dostępności komunikacyjnej musi więc objąć także działania na rzecz pełnego dostępu do Internetu oraz rozwoju e-usług w powiecie. Założeniem tego kierunku jest także rozwój społeczeństwa informacyjnego poprzez utworzenie publicznych punktów dostępu do Internetu oraz informatyzacja jednostek organizacyjnych powiatu mławskiego.

Kolejnym zadaniem ze w tym celu operacyjnym stojącym przed powiatem jest także rozwój infrastruktury teleinformatycznej i usług publicznych świadczonych drogą elektroniczną poprzez m.in. wspieranie rozwoju sieci szerokopasmowego Internetu, informatyzację i cyfryzację usług świadczonych przez powiat i podległe mu instytucje oraz ucyfrowienie powiatowych zasobów danych. Władze będą wspierać i realizować wszelkie inicjatywy służące osiągnięciu wymienionych celów.

Kierunki działania

1. Wspieranie budowy szerokopasmowej sieci internetowej
2. Rozbudowa infrastruktury technicznej wspierającej e-usługi oraz e-administrację
3. Tworzenie miejsc publicznego dostępu do Internetu
4. Poprawa bezpieczeństwa infrastruktury informatycznej i e-usług
5. Edukacja mieszkańców powiatu w zakresie bezpiecznego korzystania z e-usług
6. Rozwój infrastruktury i promocja e-usług, w tym z zakresie e-Administracji

Cel operacyjny II.3. Rozwój infrastruktury użyteczności publicznej

Powiat kraśnicki jest właścicielem wielu obiektów służących jego mieszkańcom. W celu zapewnienia ich odpowiedniej użyteczności, niezbędne jest dokonywanie regularnych inwestycji przywracających im pierwotne właściwości i podnoszących walory użytkowe.

Jednym z kluczowych działań jest kompleksowa termomodernizacja i poprawa efektywności energetycznej budynków pozwalająca obniżyć koszty ich bieżącego utrzymania. Dla wielu mieszkańców czynnikiem decydującym o możliwości korzystania z obiektów publicznych jest zniesienie w nich barier architektonicznych i wprowadzanie ułatwień dla osób niepełnosprawnych.

Istotnym wyzwaniem stojącym przed powiatem jest rewaloryzacja i rewitalizacja powiatowych obiektów użyteczności publicznej, która poza zadaniem o sferę materialną kładzie nacisk na działania służące zmianie zachowań użytkowników względem tych obiektów. Samorząd powiatowy będzie realizować i wspierać kompleksowy rozwój infrastruktury edukacyjnej, sportowej, rekreacyjnej, turystycznej, kulturalnej oraz usług społecznych i zdrowotnych.

Kierunki działania

1. Budowa, rozbudowa, modernizacja oraz polepszenie efektywności energetycznej i wyposażanie w alternatywne źródła energii obiektów użyteczności publicznej, w tym infrastruktury oświatowej, kulturalnej i pomocy społecznej, w tym domów pomocy społecznej.
2. Rozwój i modernizacja obiektów oświatowych oraz bazy sportowej w zasobach oświatowych.
3. Podnoszenie standardu obiektów użyteczności publicznej w tym przełamywanie barier architektonicznych.
4. Tworzenie zaplecza dla zaspokajania potrzeb w zakresie miejsc opieki nad dziećmi, seniorami oraz osobami niepełnosprawnymi.

Cel operacyjny II.4 Polepszenie usług medycznych

Zapewnienie efektywnej opieki zdrowotnej jest jednym z kluczowych warunków dla tworzenia optymalnego rozwoju społeczeństwa. Wydatki związane z inwestycjami w zdrowie to

poniekąd wydatki prorozwojowe, dzięki którym możliwe jest dążenie do kompleksowego rozwoju jakości życia, jako dobrostanu w różnych obszarach bytu, które przejawia się m.in. w długości życia w zdrowiu.

Dobry stan zdrowia społeczeństwa w Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju Polska 2030 uznany został za istotną przesłankę poprawy jakości życia. Zmniejszenie przedwczesnej umieralności, zachorowalności i niepełnosprawności uwarunkowane jest przyspieszeniem postępów w zwalczaniu szkodliwych dla zdrowia zachowań i warunków, które prowadzą do większej zapadalności na choroby cywilizacyjne (głównie nowotwory, choroby układu oddechowego, układu krążenia, cukrzycę i choroby psychiczne). Zgodnie z zapisami SDSKK Polska 2030 niezbędne jest zintensyfikowanie działań profilaktycznych promujących zdrowy styl życia, wdrożenie działań eliminujących różnice w zdrowiu wynikające między innymi z uwarunkowań społecznych oraz poprawa dostępu do wysokiej jakości usług zdrowotnych, tak aby umożliwić szybki i efektywny powrót na rynek pracy.

Polepszenie usług medycznych powinno być ukierunkowane przede wszystkim na kontynuowanie przedsięwzięć mających na celu zapewnienie wysokiej jakości usług zdrowotnych poprzez m.in. rozwój nowoczesnej infrastruktury, innowacyjnych technologii medycznych w priorytetowych dziedzinach.

W ramach omawianego celu operacyjnego konieczna jest także intensyfikacja działań ukierunkowanych na realizację programów ogólnospołecznych promujących działania profilaktyczne, życia.

Celem działań w zakresie polepszenia usług medycznych w powiecie kraśnickim jest zwiększenie bezpieczeństwa zdrowotnego poprzez podniesienie jakości świadczonych usług medycznych i dostępności do placówek opieki zdrowotnej. Modernizacja infrastruktury ochrony zdrowia przyczyni się do poprawy jakości świadczeń zdrowotnych i ich dostępności. Konsolidacja świadczonych usług medycznych Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Kraśniku zwiększy dostępności do świadczeń medycznych oraz skróci czas oczekiwania na świadczenia zdrowotne, przez co przyczyni się do zmniejszenia wyłączenia społecznego i absencji zawodowej mieszkańców.

Istotne będą również działania w zakresie rozbudowy i modernizacji infrastruktury usług medycznych, a w szczególności wspieranie budowy lądowiska dla helikopterów przy SP ZOZ Kraśnik, co bezpośrednio wpłynie na podniesienie poziomu bezpieczeństwa oraz opieki medycznej.

Kierunki działania

1. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury ochrony zdrowia, w tym Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Kraśniku;
2. Budowa lądowiska dla helikopterów przy SP ZOZ Kraśnik;
3. Podejmowanie działań w zakresie zapewnienia mieszkańcom powiatu całodobowego dostępu do podstawowych, zabiegowych i psychiatrycznych usług medycznych;

4. Poprawa jakości udzielanych świadczeń zdrowotnych oraz ciągłe doskonalenie świadczonych usług;
5. Doskonalenie zawodowe pracowników poprzez kursy i szkolenia, w tym utrzymanie kadry medycznej oraz pozyskiwanie nowych specjalistów;
6. Unowocześnianie sprzętu w celu podniesienia zdolności diagnostycznych i leczniczych;
7. Konsolidacja wszystkich oddziałów szpitalnych przy ul. Chopina oraz koncentracja przychodni i rehabilitacji przy Al. Niepodległości;
8. Podjęcie starań do stworzenia bazy dydaktycznej do kształcenia kadry medycznej zgodnie z akredytacją w stosownym zakresie kształcenia;
9. Promocja zdrowia polegają na zachęcaniu do korzystania z szeregu programów profilaktycznych.

5.4 PRIORYTET III: BEZPIECZNY POWIAT

Priorytet III BEZPIECZNY POWIAT

Wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego jest jednym z głównych elementów jakości życia, która w znaczącym stopniu wpływa na atrakcyjność zamieszkiwania na danym terenie. Potrzeba bezpieczeństwa, obok potrzeb elementarnych i egzystencjalnych jest jedną z najważniejszych potrzeb człowieka. Ogromną rolę w zakresie ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego odgrywają tu jednostki samorządu terytorialnego, co związane jest z zasadą decentralizacji administracji oraz zasady pomocniczości. Powiaty z racji swego usytuowania w ramach struktur administracji, wyposażony został w liczne zadania i kompetencje.

Zapewnienie wysokiego poczucia bezpieczeństwa publicznego w powiecie kraśnickim wymaga szerokiej i zbiorczej współpracy wszystkich służb publicznych i powinno się odbywać na różnych płaszczyznach. Rolą samorządu powiatowego jest wdrożenie mechanizmów i instrumentów zapewniających większą integrację i lepszą koordynację działań służących bezpieczeństwu mieszkańców. Przyniosą one oczekiwane efekty tylko wtedy, gdy zawiązane i realizowane będzie szerokie partnerstwo instytucji gminnych i powiatowych

W związku z obecnością na terenie powiatu rzeki Wisły oraz innych wód konieczne jest zabezpieczenie miejscowości przed powodzią. Działania na rzecz zwiększenia bezpieczeństwa przeciwpowodziowego i zapobiegania innym klęskom żywiołowym są niezwykle ważne. W tym zakresie istotne są działania prewencyjne, w tym zaopatrzenie służb ratowniczych w profesjonalny sprzęt.

W ramach zwiększenia bezpieczeństwa życia mieszkańców prowadzić należy rozwój elektronicznych systemów bezpieczeństwa, w tym systemów monitoringu, przy jednoczesnym

pełnym poszanowaniu prywatności obywateli. Ważnym elementem wysokiego poziomu działań na rzecz ochrony mieszkańców i mienia, jest dbanie o infrastrukturę i wyposażenie służb ratowniczych. Zasadniczym wsparciem doposażenia oraz budowy infrastruktury ratowniczej, mogą być zewnętrzne źródła finansowania oraz zabezpieczanie środków w ramach własnego budżetu.

Cel operacyjny III.1 Poprawa stanu bezpieczeństwa publicznego

Założeniem tego kierunku jest między innymi rozwój Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego na terenie powiatu kraśnickiego poprzez wyposażenie w samochody ratowniczo-gaśnicze oraz sukcesywną wymianę wyeksploatowanego taboru samochodowego w jednostkach Ochotniczych Straży Pożarnych funkcjonujących w ramach Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego. Istotne są także działania mające na celu rozszerzenie Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego w powiecie o kolejne jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych, w porozumieniu z Komendą Wojewódzką Państwowej Straży Pożarnej w Lublinie oraz wyposażenie w inny nowoczesny sprzęt zwiększający skuteczność systemu Ratowniczo-Gaśniczego Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Kraśniku.

Wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego w powiecie będzie możliwy jedynie poprzez prowadzenie stałej współpracy wszystkich jednostek odpowiedzialnych za jego zapewnienie. Dlatego też podejmowane będą inicjatywy na rzecz współdziałania służb, inspekcji i straży z terenu powiatu. Szczególnym wyrazem współdziałania będą wspólne szkolenia różnych służb z zakresu reagowania i postępowania w sytuacjach kryzysowych. Działania w tym zakresie mogą ponadto wymagać doposażenia ww. służb (w tym również służby zdrowia) w sprzęt z zakresu nadzoru, komunikacji i współpracy.

Zwiększenie działań prewencyjnych i profilaktycznych będzie planowane w sposób skoncentrowany na wykluczaniu sytuacji zagrażających życiu i zdrowiu oraz eliminowaniu niepożądanych zachowań.

W celu przeciwdziałania występowaniu zagrożeń podejmowane będą również działania edukacyjne z zakresu bezpieczeństwa skierowane do mieszkańców.

Kierunki działania

1. Wsparcie działań służących wzbogaceniu i modernizacji bazy materialnej oraz jakości wyposażenia służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo.
2. Przeciwdziałanie skutkom klęsk żywiołowych oraz usuwanie ich skutków.
3. Edukacja mieszkańców w zakresie zachowania bezpieczeństwa, w tym bezpieczeństwa w ruchu drogowym i cyberprzestrzeni.
4. Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego w powiecie oraz pozyskiwanie środków pozabudżetowych na cel poprawy bezpieczeństwa w ruchu drogowym.
5. Tworzenie, realizacja i wspieranie programów prewencyjnych ukierunkowanych na wzrost bezpieczeństwa w powiecie.
6. Przeciwdziałanie zjawisku przestępczości wśród mieszkańców powiatu kraśnickiego.
7. Zapewnienie sprawnego systemu monitorowania i reagowania kryzysowego na terenie powiatu.

8. Podejmowanie inicjatyw na rzecz współdziałania służb, inspekcji i straży z terenu powiatu.

Cel operacyjny III.2 Ograniczenie zjawisk wykluczenia społecznego

W celu ograniczenia występujących problemów społecznych w ramach niniejszego celu operacyjnego będą realizowane działania ukierunkowane na wzmocnienie procesów integracji społecznej w powiecie. Głównym kierunkiem działań będzie wyrównywanie szans osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz pomoc osobom najbardziej dotkniętym tym zjawiskiem. Będzie się to odbywało w ramach efektywnie prowadzonej polityki społecznej, której zasady zostały między innymi określone w Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016-2020.

Kierunki działania

1. Podniesienie poziomu aktywności społecznej i przeciwdziałanie patologiom społecznym mieszkańców powiatu.
2. Wspieranie działań z zakresu wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży ze środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym i ubóstwem.
3. Rozwój form opieki nad osobami niepełnosprawnymi i zależnymi, w celu umożliwienia im pełnego uczestnictwa w społeczności lokalnej.
4. Zwiększanie świadomości społecznej na temat uzależnień oraz rozwój wsparcia dla osób uzależnionych.
5. Poprawa jakości życia i podniesienie aktywności osób starszych z terenu powiatu kraśnickiego.
6. Zmniejszenie poziomu ubóstwa na terenie powiatu kraśnickiego.

Cel operacyjny III.3 Zwiększenie bezpieczeństwa ekologicznego

Celem głównym jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju powiatu, uwzględniającego ochronę środowiska i środowiskowych zasobów powiatu oraz bezpieczeństwo mieszkańców w ich środowisku.

Rozwój odnawialnych źródeł energii jest jednym z najistotniejszych elementów zrównoważonego rozwoju przynoszącym wymierne efekty ekologiczne i energetyczne. Wzrost udziału odnawialnych źródeł energii w ogólnej ilości energii wykorzystywanej w powiecie przyczyni się do zwiększenia bezpieczeństwa energetycznego powiatu.

Działanie w kierunku produkcji energii odnawialnej na terenie powiatu w oparciu o istniejące wolne tereny inwestycyjne. Tereny te powinny być przygotowane pod elektrownie wiatrowe, elektrownie na biomasę, biogaz, elektrownie solarne, a także elektrownie węglowe, ale oparte o nowoczesne technologie. Warunkiem wyznaczenia takich terenów jest konsensus społeczny, którego wynikiem będzie poszanowanie dotychczasowych turystycznych funkcji

powiatu i zachowanie dotychczasowego komfortu życia mieszkańców. Efektem tego konsensusu powinny być miejscowe plany zagospodarowania.

Istotnym czynnikiem, służącym zwiększeniu bezpieczeństwa ekologicznego w powiecie kraśnickim będzie także systematyczna edukacja mieszkańców w zakresie szeroko pojętej ochrony środowiska naturalnego.

Kierunki działania

1. Rozwój alternatywnych i systemowych źródeł energii.
2. Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej.
3. Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców powiatu.
4. Poprawienie efektywności systemu gospodarki odpadami komunalnymi.
5. Wspieranie i realizacja innowacyjnych rozwiązań w zakresie gospodarki, mających pozytywny wpływ na stan środowiska naturalnego.
6. Promocja i wspieranie działań mających na celu podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców.
7. Przygotowanie terenów inwestycyjnych pod względem prawnym i technicznym dla rozwoju produkcji energii odnawialnej.
8. Ochrona wód, gleb i powietrza.

5.5 PRIORYTET IV: PROMOCJA I WSPÓŁPRACA

Priorytet IV

PROMOCJA I WSPÓŁPRACA

Ostatnim, piątym priorytetem Strategii Rozwoju Powiatu Kraśnickiego jest obszar strategiczny związany z promocją powiatu kraśnickiego, wspieranie turystyki oraz animowanie współpracy ponadlokalnej. Wszystkie trzy wymienione powyżej cele operacyjne mają bezpośredni wpływ na postrzeganie powiatu kraśnickiego przez różnego rodzaju grupy interesariuszy. Dlatego należy dążyć do kreowania pozytywnego wizerunku powiatu kraśnickiego, jako miejsca przyjaznego zarówno mieszkańcom, przedsiębiorcom, inwestorom, jak i turystom.

Osiągnięciu tego priorytetu służyć będą następujące cele operacyjne:

- IV.1. Promocja powiatu kraśnickiego,
- IV.2. Rozwój turystyki ,
- IV.3. Animowanie współpracy ponadlokalnej.

Cel operacyjny IV.1 Promocja powiatu kraśnickiego

Niniejszy cel operacyjny stanowi zbiór usystematyzowanych i zaplanowanych działań, które mają na celu zwiększenie atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej powiatu kraśnickiego. Opracowana strategia ma przyczynić się do wykreowania pozytywnego wizerunku powiatu, co będzie wiązało się z pozyskaniem nowych inwestorów oraz napływem większej ilości turystów. Powinna być również postrzegana jako kierunkowa propozycja działań, a także źródło inspiracji i pomysłów, które będą stanowiły realną szansę na wypromowanie powiatu. Skuteczność uzależniona jest przede wszystkim od aktywności podmiotów realizujących działania promocyjne oraz określonych celów i zadań.

W obszarze promocji Powiat szczególnie mocno powinien stawiać na współpracę z gminami, organizacjami pozarządowymi, ale także i z firmami funkcjonującymi na terenie powiatu kraśnickiego. W tym względzie należy obserwować i koordynować podejmowane działania promocyjne tych podmiotów. Synergia podejmowanych prac jest jednakowo ważna zarówno w stosunku do lokalnych, jak i zewnętrznych odbiorców. Wspólny, jednolity przekaz będzie przynosił korzyści wszystkim miejscowym środowiskom.

Dodatkowo Powiat Kraśnicki wspierał będzie kreowanie pozytywnego wizerunku publicznych instytucji działających na jego terenie (w szczególności służb i inspekcji zapewniających bezpieczeństwo mieszkańcom, podmiotów oświatowych, służby zdrowia i in.).

Szczególne znaczenie ma prowadzenie promocji zewnętrznej w stosunku do takich obszarów jak nowe inwestycje (promocja gospodarcza) oraz turystyka. Należy kontynuować silne działania promocyjne w tych dwóch obszarach, jest to bowiem naturalna formuła poprawy sytuacji gospodarczej subregionu. Działania te wiążą się ponadto z systematyczną promocją marki powiatu kraśnickiego.

Jednym z najważniejszych aspektów w omawianym celu operacyjnym jest budowa jednolitej, usystematyzowanej i spójnej marki powiatu. Należy zbudować i wykreować świadomie zarządzaną, uporządkowaną markę, w tym przede wszystkim poprzez określenie cech, które będą ją w sposób precyzyjny i jednoznaczny identyfikowały. Należy w pierwszej kolejności przyjąć podstawy strategii marki, w tym założenia do kampanii promocyjnych, public relations, wydarzeń itp. wraz z budową i wypromowaniem symboli oraz kreacją produktów markowych powiatu.

Kierunki działania

1. Budowa spójnej marki powiatu kraśnickiego.
2. Promocja powiatu przez kulturę, sport i historię.
3. Budowanie pozytywnego wizerunku powiatu wśród mieszkańców.
4. Aktywizacja młodzieży kulturalnie i sportowo.
5. Promocja gospodarcza powiatu kraśnickiego poprzez targi, misje i konferencje branżowe.

Cel operacyjny IV.2

Rozwój turystyki

Za pośrednictwem tego celu operacyjnego, działania promocyjne skierowane będą na wykorzystanie oferty turystycznej, w oparciu o panujące obecnie trendy łączenia wypoczynku z przygodą, aktywnością fizyczną i elementami poznawczymi. Kluczowe jest tutaj wykorzystanie zabytków w połączeniu z walorami rekreacyjnymi, np. terenami zielonymi oraz turystycznymi (trasy rowerowe, baza rekreacyjna). W tym obszarze należy także wykorzystać zbieżność z działaniami promocji turystyki w gminach oraz z podmiotami pozarządowymi.

Zarówno powiat, samorządy gminne, jak i podmioty komercyjne powinny podejmować starania o tworzenie oraz podnoszenie jakości i dostępności infrastruktury turystycznej. Chodzi tu zarówno o obiekty noclegowe – hotele, pensjonaty, schroniska, jak i o atrakcje turystyczne, sportowe, rekreacyjne oraz o infrastrukturę podnoszącą jakość pobytu. Rozwój infrastruktury przyczyni się do rozszerzenia oferty turystycznej powiatu.

Podobnie duże znaczenie ma aktywność i współdziałanie różnych podmiotów w zakresie promocji oferty turystycznej. Poprzez udział w targach i wydarzeniach związanych z ruchem turystycznym propagowana będzie oferta dla gości.

Kierunki działania

1. Aktywizacja turystyki na terenie powiatu kraśnickiego.
2. Opracowanie pakietów informacyjnych.
3. Stworzenie spójnego, szerokiego zintegrowanego systemu informacji turystycznej o pełnej ofercie turystycznej, kulturalnej, rekreacyjnej i sportowej.
4. Wyznaczenie, inwentaryzacja i oznakowanie szlaków pieszych i rowerowych.
5. Tworzenie i promocja powiatowych i regionalnych marek turystycznych.
6. Wpieranie rozbudowy bazy noclegowej i gastronomicznej.
7. Wykorzystanie i rozbudowa infrastruktury terenów nadrzecznych.
8. Ochrona kultury i dziedzictwa powiatu.
9. Rozwój agroturystyki i ekoturystyki na terenach wiejskich.
10. Tworzenie zasobów technicznych dla produktów e-turystyki.

Cel operacyjny IV.3

Animowanie współpracy lokalnej i ponadlokalnej

Efektywna realizacja wielu zadań na poziomie powiatu oraz poszczególnych gmin wchodzących w jego skład uzależniona jest od współpracy wszystkich jednostek samorządu terytorialnego oraz od zdolności do pełnienia funkcji koordynacyjnej (dla wspólnych inicjatyw) przez Starostwo Powiatowe w Kraśniku. Głównym motywem działań służących rozwojowi partnerstwa ww. podmiotów powinien być zintegrowany i spójny rozwój społeczno-gospodarczy całego powiatu.

Realizacja tego celu operacyjnego nastąpi m.in. poprzez koordynację strategicznych decyzji, uzgadnianie spójnej polityki w obszarach rozwoju przestrzennego, gospodarczego i społecznego czy udział w ponadlokalnych inicjatywach sprzyjających spójności przestrzennej.

Realizacji tego celu może sprzyjać organizacja cyklicznych spotkań władz Powiatu z przedstawicielami władz Gminy.

Powiat kraśnicki będzie działał także na rzecz rozwoju różnych inicjatyw współpracy samorządów, podmiotów komercyjnych oraz sektora pozarządowego na swoim terenie. Dzięki utrzymywaniu się dobrych partnerskich relacji między nim a poszczególnymi gminami będzie mógł wspólnie z nimi prowadzić przedsięwzięcia rozwojowe oraz wspomagać je w nawiązywaniu porozumień międzygminnych. Wykorzystywane i rozwijane będą dotychczas stosowane możliwości wynikające z prowadzenia działań w ramach organizacji pozarządowych, takich jak Lokalna Grupa Działania Ziemi Kraśnickiej. Są one doskonałym źródłem promocji swojego regionu. Stanowią bazę dla rozwoju lokalnych społeczności i skupiają najaktywniejszych i najbardziej wrażliwych na sprawy społeczne przedstawicieli danego środowiska

Poza współpracą wewnątrz powiatu rozwijać należy również współpracę na zewnątrz, zarówno w kraju, jak i za granicą. Istotne będą możliwości uczenia się najlepszych doświadczeń od innych samorządów oraz rozszerzanie możliwości tworzenia większych przedsięwzięć o znaczeniu przekraczającym granice powiatu.

Kierunki działania

1. Rozwój współpracy lokalnych samorządów z terenu powiatu.
2. Podejmowanie wspólnych inicjatyw przez Powiat i Gminy wchodzące w jego skład.
3. Współpraca z organizacjami pozarządowymi.
4. Współpraca z innymi ośrodkami regionalnymi w projektach wzmacniających gospodarczą i turystyczną pozycję powiatu kraśnickiego.
5. Tworzenie nowych aliansów na potrzebę realizacji wspólnych gospodarczych i społecznych przedsięwzięć rozwojowych wymagających pozyskiwania środków unijnych.
6. Animowanie współpracy z partnerami zagranicznymi w celu wymiany dobrych praktyk.
7. Budowanie społeczeństwa obywatelskiego, zwłaszcza podejmowanie działań na rzecz zwiększenia udziału mieszkańców w życiu publicznym i angażowania się społeczności lokalnej w działania realizowane przez Powiat Kraśnicki.

6 System wdrażania i finansowania Strategii

FINANSOWANIE STRATEGII

Przyjęty system wdrażania zakłada realizację całego szeregu działań i projektów, przewidzianych do realizacji w ramach poszczególnych celów operacyjnych strategii. Głównymi źródłami finansowania strategii będą:

- środki własne – budżet Powiatu,

- zewnętrzne środki publiczne, dostępne przede wszystkim w ramach programów finansowanych z Unii Europejskiej,
- środki z sektora prywatnego (np. w ramach projektów partnerstwa publiczno-prywatnego).

Należy jednak zaznaczyć, że realizacja celów strategicznych i zaproponowanych kierunków działań, wynikająca ze zidentyfikowanych problemów będzie możliwa głównie ze skutecznego pozyskiwania dodatkowych źródeł finansowania w postaci źródeł zewnętrznych.

Najwięcej środków pozyskać można będzie z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014 - 2020 (RPO WL 2014-2020). Głównym celem RPO WL 2014-2020 jest podniesienie konkurencyjności regionu w oparciu o wewnętrzne potencjały, sprzyjające zwiększeniu spójności społecznej i terytorialnej. Cel Programu jest spójny ze strategicznymi celami rozwoju regionu lubelskiego, określonymi w Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 (z perspektywą do 2030 r.). Zakres wsparcia w ramach RPO WL 2014 - 2020 wpisuje się w 10 celów tematycznych (CT) i w wybrane priorytety inwestycyjne (PI) polityki spójności, wyznaczone na poziomie całej UE w pakiecie rozporządzeń dotyczących perspektywy 2014-2020.

Realizacja Programu będzie przebiegała poprzez wdrażanie 14 osi priorytetowych: 9 współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) oraz 5, w tym oś dotycząca pomocy technicznej z Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS):

- Oś 1 Badania i innowacje,
- Oś 2 Cyfrowe Lubelskie,
- Oś 3 Konkurencyjność przedsiębiorstw,
- Oś 4 Energia przyjazna środowisku,
- Oś 5 Efektywność energetyczna i gospodarka niskoemisyjna,
- Oś 6 Ochrona środowiska i efektywne wykorzystanie zasobów,
- Oś 7 Ochrona dziedzictwa kulturowego i naturalnego,
- Oś 8 Mobilność regionalna i ekologiczny transport,
- Oś 9 Rynek pracy,
- Oś 10 Adaptacyjność przedsiębiorstw i pracowników do zmian,
- Oś 11 Włączenie społeczne,
- Oś 12 Edukacja, kwalifikacje i kompetencje,
- Oś 13 Infrastruktura społeczna,
- Oś 14 Pomoc Techniczna.

Zważywszy na rolniczy charakter powiatu kraśnickiego i jego zidentyfikowane potrzeby rozwojowe, jednym z głównych elementów finansowania strategii będzie także Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 -2020. Głównym celem programu jest poprawa konkurencyjności rolnictwa, zrównoważone zarządzanie zasobami naturalnymi i działania w dziedzinie klimatu oraz zrównoważony rozwój terytorialny obszarów wiejskich. Dlatego program będzie realizował sześć priorytetów wyznaczonych dla unijnej polityki rozwoju obszarów wiejskich na lata 2014 – 2020, a mianowicie:

1. Ułatwianie transferu wiedzy i innowacji w rolnictwie, leśnictwie i na obszarach wiejskich.
2. Poprawa konkurencyjności wszystkich rodzajów gospodarki rolnej i zwiększenie rentowności gospodarstw rolnych.
3. Poprawa organizacji łańcucha żywnościowego i promowanie zarządzania ryzykiem w rolnictwie.
4. Odtwarzanie, chronienie i wzmacnianie ekosystemów zależnych od rolnictwa i leśnictwa.
5. Wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami i przechodzenia na gospodarkę niskoemisyjną i odporną na zmianę klimatu w sektorach: rolnym, spożywczym i leśnym.
6. Zwiększanie włączenia społecznego, ograniczanie ubóstwa i promowanie rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich.

Ponadto Uzupełniającymi źródłami finansowania strategii będą inne programy operacyjne, finansowane ze środków unijnych perspektywy 2014-2020, w tym:

- **Program Operacyjny Wiedza, Edukacja i Rozwój (PO WER)** – rozwój zasobów ludzkich - szkolenia, doradztwo, wsparcie na rynku pracy; partnerstwo lokalne, kształtowanie postaw społecznych, wsparcie organizacji pozarządowych, wsparcie dla przedsiębiorstw, wsparcie instytucji otoczenia biznesu, wspieranie innowacji społecznych, projektów mobilności międzynarodowej i współpracy ponadnarodowej itp.;
- **Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko (PO IiŚ)** - ponadlokalne projekty w zakresie gospodarki wodno-ściekowej, i gospodarki odpadami, zmniejszenie emisyjności gospodarki itp.; rozwój infrastruktury technicznej przy równoczesnej ochronie i poprawie stanu środowiska, zdrowia, zachowaniu tożsamości kulturowej i rozwijaniu spójności terytorialnej;
- **Program Operacyjny Inteligentny Rozwój (PO IR)** - wsparcie innowacji w przedsiębiorstwach, działalność B+R itp., rozwój nowych, innowacyjnych technologii oraz działania na rzecz podnoszenia konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw;
- **Program Operacyjny Polska Cyfrowa (PO PC)** - np. zapewnienie powszechnego dostępu do szybkiego Internetu, budowa e-administracji, cyfrowa aktywizacja społeczeństwa itp.;
- **Program Operacyjny Polska Wschodnia** – wsparcie MŚP w zakresie działalności innowacyjnej, tworzenie warunków sprzyjających powstawaniu innowacyjnych MŚP, tworzenie nowych modeli biznesowych w celu umiędzynarodowienia działalności MŚP, poprawa efektywności układów transportowych oraz zrównoważonego transportu, zwiększenia dostępności makroregionu w zakresie infrastruktury transportowej.

Dodatkowo oprócz funduszy Unii Europejskiej funkcjonują inne możliwości finansowania rozwoju samorządu, takie jak:

- Norweski Mechanizm Finansowy,
- Szwajcarski Instrument Finansowy,

- Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego,
- Narodowy Program Przebudowy Dróg Lokalnych Ekofundusz,
- Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych ,
- Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego,
- Ministerstwo Edukacji,
- Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej,
- Ministerstwo Sportu i Turystyki,
- Ministerstwo Spraw Wewnętrznych,
- Zarząd Dróg Wojewódzkich w Lublinie,
- Zarząd Dróg Powiatowych,
- Młodzież w Działaniu,
- Bank Gospodarstwa Krajowego (Fundusz Poręczeń Unijnych, Fundusz Rozwoju Inwestycji Komunalnych, itd.),
- Fundacje i grantodawcy,
- inne.

Dokładne rozplanowanie dochodów oraz wydatków z budżetu Powiatu Kraśnickiego w okresie realizacji zadań zapisanych w Strategii pozwoli na właściwą i efektywną koncentrację działań i posiadanych zasobów. Dzięki właściwemu oszacowaniu posiadanych środków finansowych, wpływów do budżetu w kolejnych latach oraz kosztach niezbędnych do poniesienia w procesie realizacji Strategii, w przypadku wystąpienia problemów możliwe będzie łatwiejsze i szybsze ich rozwiązanie.

SYSTEM WDRAŻANIA

Główną instytucją odpowiedzialną za wdrożenie strategii jest Zarząd Powiatu Kraśnickiego wraz z podległym mu Starostwem Powiatowym. Zarząd odpowiada za ogólną koordynację procesu wdrażania i monitorowania strategii. W szczególności odpowiedzialny jest za przygotowanie i wdrożenie projektów wynikających z planu działań operacyjnych. Organem nadzorującym wdrażanie Strategii będzie natomiast Rada Powiatu Kraśnickiego.

Faktyczna realizacja poszczególnych celów operacyjnych i wskazanych w ich ramach zadań oraz pozyskiwanie środków na ich sfinansowanie spoczywać będzie na właściwych wydziałach (komórkach organizacyjnych) Starostwa Powiatowego w Kraśniku oraz na odpowiednich powiatowych jednostkach organizacyjnych.

Instytucjami wspomagającymi Starostwo Powiatowe w procesie wdrażania Strategii będą:

- Rada Powiatu Kraśnickiego,
- Jednostki organizacyjne, w tym:
 - Powiatowy Urząd Pracy w Kraśniku,
 - Zarząd Dróg Powiatowych w Kraśniku,
 - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
 - Domy Pomocy Społecznej (Kraśnik, Gościeradów, Popkowice),
 - Placówki szkolno-wychowawcze,
- Instytucje kultury,

- Ośrodki sportu i rekreacji,
- Komenda Powiatowa Policji w Kraśniku,
- Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Kraśniku,
- Powiatowy Inspektorat Weterynarii,
- Powiatowy Inspektorat Nadzoru Budowlanego,
- inne.

Instytucjami partnerskimi, zarządzającymi określonymi instrumentami i programami, w ramach których będą finansowane niektóre działania wynikające ze strategii, będą:

- Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego wraz z instytucjami zaangażowanymi w zarządzanie i wdrażanie Regionalnego Programu Operacyjnego 2014-2020 oraz wybranych działań w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020),
- Agencje rozwoju regionalnego oraz wspierania przedsiębiorczości, np. Lubelska Agencja Wspierania Przedsiębiorczości,
- Instytucje otoczenia biznesu,
- Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, jako instytucja zaangażowana we wdrażanie Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014 – 2020,
- Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, jako instytucja pośrednicząca w wydatkowaniu środków w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020,
- Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- inne.

Podmiotami, których równie ważną rolą będzie realizacja strategii będą:

- gminy wchodzące w skład powiatu,
- Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad,
- przedsiębiorcy i ich organizacje zrzeszające,
- rolnicy i ich zrzeszenia,
- organizacje pozarządowe, w tym Lokalna Grupa Działania Ziemi Kraśnickiej.

7 Monitoring i ewaluacja

Istotą systemu monitorowania i ewaluacji Strategii jest ocena stopnia i skutków wdrażania działań strategicznych. Przeprowadzony monitoring powinien dać odpowiedź na pytanie o stopień realizacji określonych zadań i osiągnięcia celów, zaś systematyczna obserwacja zmian zachodzących w ramach poszczególnych celów i zadań pozwoli na ewaluację zapisów dokumentu, co może stać się podstawą do jego aktualizacji.

Wdrażanie działań strategicznych, monitorowanie efektów ich realizacji oraz ewaluacja są działaniami związanymi z procesem planowania strategicznego. „Wdrażaniem strategii rozwoju jednostki samorządu terytorialnego jest zespół czynności służących:

- osiągnięciu postawionych w tej strategii celów, w tym szczególnie przez realizację zawartych w niej przedsięwzięć inwestycyjnych, usługowych, administracyjnych, organizacyjnych i prawotwórczych,
- koordynacji w czasie i przestrzeni realizacji ww. przedsięwzięć,

- monitorowaniu realizacji ww. przedsięwzięć i weryfikacji stopnia osiągnięcia celów postawionych w strategii,
- monitorowaniu i korygowaniu czynności służących organizacji wdrażania strategii,
- monitorowaniu aktualności treści strategii i korygowaniu jej w odpowiednich momentach.

Istotnym elementem realizacji zapisów zawartych w „Strategii Rozwoju Powiatu Kraśnickiego na lata 2014-2020” jest bieżący monitoring zmian sytuacji społeczno-ekonomicznej powiatu kraśnickiego. Umożliwi to szybkie reagowanie na pojawiające się problemy oraz zagrożenia w osiąganiu założonych celów i wprowadzanie odpowiednich korekt w odniesieniu do zmieniających się warunków, gdyż uchwalenie strategii nie zamyka możliwości wprowadzania zmian, prowadzenia konsultacji społecznych i składania propozycji działań inwestycyjnych, zgodnie z pojawiającymi się uzasadnionymi potrzebami lokalnymi.

Podstawą procesu monitorowania i ewaluacji „Strategii Rozwoju Powiatu Kraśnickiego na lata 2014-2020” będą raporty stanu wdrażania Strategii sporządzane nie rzadziej niż raz na trzy lata.

Pomocne w procesie monitoringu będzie wykorzystanie wskaźników osiągnięcia celów. Wykaz przykładowych wskaźników monitoringowych znajdują się poniżej.

Priorytet I: Konkurencyjna gospodarka

- Liczba bezrobotnych objętych programami aktywizacji zawodowej (os.)
- Liczba nowopowstałych przedsiębiorstw założonych przy wsparciu finansowym Powiatowego Urzędu Pracy w Puławach (szt.)
- Liczba przedsiębiorców korzystających z usług PUP (szt.)
- Stopa bezrobocia w powiecie puławskim (%)

Cel operacyjny I.1. Stwarzanie korzystnych warunków do rozwoju przedsiębiorczości:

- Ilość przekształconych terenów rolnych na inwestycyjne (ha)
- Ilość gmin z przyjętym systemem systemu ulg i zachęt dla sektora MSP
- Ilość wspólnych działań z UMWL na rzecz lokalnych przedsiębiorców
- Ilość zrewitalizowanych terenów przemysłowych i powojkowych
- Ilość projektów w partnerstwie publiczno-prywatnym

Cel operacyjny I.2. Wzmacnianie atrakcyjności inwestycyjnej powiatu

- Powierzchnia uzbrojonych terenów inwestycyjnych (ha)
- Liczba nowopowstałych przedsiębiorstw (szt.)
- Liczba nowopowstałych przedsiębiorstw na 1000 mieszkańców (szt./1000 os.)
- Liczba przedsiębiorstw na 1000 mieszkańców (szt./1000 os.)
- Liczba nowopowstałych partnerstw lokalnych (szt.)

Cel operacyjny I.3. Promocja zatrudnienia oraz rozwój lokalnego rynku pracy

- Liczba bezrobotnych objętych programami aktywizacji zawodowej (os.)
- Liczba nowopowstałych przedsiębiorstw założonych przy wsparciu finansowym Powiatowego Urzędu Pracy w Puławach (szt.)
- Liczba przedsiębiorców korzystających z usług PUP (szt.)
- Stopa bezrobocia w powiecie puławskim (%)
- Liczba zorganizowanych szkoleń dla bezrobotnych (szt.)

Cel operacyjny I.4. Dostosowanie programów nauczania szkolnictwa zawodowego do potrzeb lokalnego rynku pracy

- Liczba szkół wyposażonych w sprzęt i pomoce naukowe i dydaktyczne
- Liczba szkoleń dla nauczycieli
- Liczba uczestników kursów w ramach kształcenia ustawicznego

Cel operacyjny I.5. Rozwój rolnictwa i kreowanie pozarolniczych źródeł dochodu

- Liczba osób które rozpoczęły pozarolniczą działalność gospodarczą
- Liczba firm w branży przetwórstwa rolno-spożywczego
- Powierzchnia użytków rolnych na 1 mieszkańca
- Wysokość przeciętnego wynagrodzenia mieszkańców terenów wiejskich powiatu
- Liczba osób które skorzystały z funduszy strukturalnych

Priorytet II: KOMUNIKACJA, INFRASTRUKTURA I MEDYCYNĄ

Cel operacyjny II.1. 1. Poprawa dostępności i jakości infrastruktury drogowej i komunikacyjnej powiatu

- Długość zmodernizowanych dróg powiatowych,
- Długość wybudowanych dróg,
- Długość wybudowanych chodników,
- Długość wybudowanych ciągów pieszo-rowerowych,
- Liczba przebudowanych drogowych obiektów inżynierskich,
- Liczba wybudowanych przystanków publicznego transportu zbiorowego przy drogach powiatowych

Cel operacyjny II.2. Rozwój dostępu do technologii informacyjnych

- Długość wybudowanej sieci szerokopasmowej,
- Liczba produktów e-Administracji dostępnych dla mieszkańców powiatu
- Liczba usług publicznych świadczonych przez powiat drogą elektroniczną

Cel operacyjny II.3. Rozwój infrastruktury użyteczności publicznej

- Liczba wybudowanych/ zmodernizowanych obiektów infrastruktury społeczno-edukacyjnej
- Liczba budynków użyteczności publicznej objętych termomodernizacją
- Liczba obiektów użyteczności publicznej przystosowanych dla osób niepełnosprawnych
- Liczba miejsc w żłobkach, przedszkolach i domach opieki społecznej

Cel operacyjny II.4. Polepszenie usług medycznych

- Liczba zmodernizowanych jednostek ochrony zdrowia
- Liczba lądowisk dla helikopterów w powiecie kraśnickim
- Liczba przeprowadzonych szkoleń i kursów
- Liczba zakupionego nowego sprzętu medycznego

Priorytet III: BEZPIECZNY POWIAT

Cel operacyjny III.1. Poprawa stanu bezpieczeństwa publicznego

- Liczba inicjatyw z zakresu bezpieczeństwa zrealizowana w partnerstwie/we współpracy służb
- Liczba inicjatyw podjętych na rzecz współdziałania służb zapewniających bezpieczeństwo
- Liczba zrealizowanych działań edukacyjnych z zakresu bezpieczeństwa i bezpieczeństwa w ruchu drogowym

Cel operacyjny III.2. Ograniczenie zjawisk wykluczenia społecznego

- Liczba obiektów użyteczności publicznej przystosowanych dla osób niepełnosprawnych
- Liczba nowopowstałych instytucji wsparcia społecznego
- Liczba zrealizowanych projektów z zakresu włączenia społecznego mieszkańców

Cel operacyjny III.3. Zwiększenie bezpieczeństwa ekologicznego

- Liczba inicjatyw edukacyjno-informacyjnych w zakresie ochrony środowiska
- Liczba inicjatyw polegających na wspieraniu innych podmiotów w zakresie ochrony i racjonalnego korzystania z zasobów środowiska
- Liczba budynków objętych termomodernizacją
- Liczba terenów przeznaczonych pod produkcję energii odnawialnej
- Ilość energii produkowanej ze źródeł odnawialnych

Priorytet III: PROMOCJA I WSPÓŁPRACA

Cel operacyjny IV.1. Promocja powiatu kraśnickiego

- Liczba podjętych działań z zakresu promocji powiatu
- Liczba zorganizowanych konferencji , misji

Cel operacyjny IV.2. Rozwój turystyki

- Liczba miejsc noclegowych na terenie powiatu
- Liczba opracowanych pakietów informacyjnych
- Liczba nowopowstałych gospodarstw agroturystycznych
- Liczba nowopowstałych hoteli i restauracji
- Długość szlaków pieszych i rowerowych

Cel operacyjny IV.3. Animowanie współpracy lokalnej i ponadlokalnej

- Liczba porozumień zawartych pomiędzy podmiotami publicznymi i niepublicznymi z udziałem Powiatu Kraśnickiego
- Liczba przedsięwzięć rozwojowych podejmowanych w partnerstwie
- Liczba wyjazdów i przyjętych wizyt podejmowanych w celu wymiany doświadczeń z innymi jednostkami administracyjnymi w kraju i za granicą

8 Spójność Strategii z dokumentami wyższego rzędu

Strategia Rozwoju Powiatu Kraśnickiego na lata 2016-2022 z perspektywą do roku 2025 uwzględnia cele i priorytety wskazane w dokumentach szczebla krajowego i regionalnego, tj. Strategii na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu – Europa 2020, zatwierdzonej przez Radę Europejską 17 czerwca 2010 r., Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie, przyjętej przez Radę Ministrów 13 lipca 2010 r., Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju „Trzecia fala nowoczesności. Polska 2030” (DSRK, przyjętej przez Radę Ministrów w lutym 2013 r.), Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 z perspektywą do 2030 roku. Strategia Rozwoju Powiatu Kraśnickiego na lata 2016-2022 z perspektywą do roku 2025 nie ogranicza się w swych zapisach jedynie do obowiązków realizowanych przez władze samorządowe i jednostki organizacyjne powiatu. Odnosi się również do działań, jakie mogą być podejmowane przez członków społeczności lokalnej i wszystkich instytucji, działających na terenie powiatu. Dzięki temu umożliwia realizację zasady współpracy i partnerstwa – fundamentalnej z punktu widzenia polityki strukturalnej Unii Europejskiej.

9 Bibliografia

Akty prawne:

1. Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. 2006 nr 27 poz. 1658 z późn. zm.);
2. Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. 2003 nr 80 poz. 717 z późn. zm.);
3. Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz.U. 1998 nr 91 poz. 578 z późn. zm.);

Dokumenty strategiczne:

1. Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK, przyjęta przez Radę Ministrów w grudniu 2011 r.),
2. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju „Trzecia fala nowoczesności. Polska 2030” (DSRK, przyjęta przez Radę Ministrów w lutym 2013 r.),
3. Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2020 (ŚSRK, przyjęta przez Radę Ministrów we wrześniu 2012 r.),
4. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010–2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie (KSRR, przyjęta przez Radę Ministrów w lipcu 2010 r.),
5. Strategia Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa na lata 2012–2020 (przyjęta przez Radę Ministrów w kwietniu 2012 r.),
6. Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki „Dynamiczna Polska 2020” (przyjęta przez Radę Ministrów w styczniu 2013 r.),
7. Strategia Rozwoju Transportu do 2020 (z perspektywą do 2030) (przyjęta przez Radę Ministrów w styczniu 2013 r.),
8. Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020;
9. Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014 – 2020, stanowiący Załącznik do Uchwały nr XXXVII/677/2015 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 9 czerwca 2015 r.
10. Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 z perspektywą do 2030 roku;
11. Strategia Rozwoju Powiatu Kraśnickiego na lata 2007-2015;
12. Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Kraśnickiego na lata 2012-2015 z perspektywą do 2019 roku;

Wydawnictwa:

1. Gorzelak G., Jałowiecki B., Metodologiczne podstawy strategii rozwoju regionu na przykładzie województwa lubuskiego, Studia Regionalne i Lokalne Nr 3(3)/2000;
2. Hełpa-Liszkowska K., Dziedzictwo kulturowe jako czynnik rozwoju lokalnego, Studia Oeconomica Posnaniensia 2013, vol. 1, no.6 (255);
3. Krzyminiewska G., Kulturowe aspekty rozwoju obszarów wiejskich, w: Sokołowska S., Mijał A. (red.), Wieś i rolnictwo w procesie zmian. Czynniki rozwoju obszarów wiejskich, Uniwersytet Opolski, Opole 2010;
4. Wróblewska A., Gochnio M., Zarządzanie przez cele, Gamma,
5. Armstrong M., Zarządzanie zasobami ludzkimi, Oficyna Ekonomiczna, Kraków 2000.
6. Olejniczak-Szałowska E., Ochrona bezpieczeństwa i porządku publicznego jako zadanie powiatu. Zarys problemu. Między tradycją a przyszłością w nauce prawa administracyjnego. Księga jubileuszowa dedykowana Profesorowi Janowi Bociowi. pod redakcją Jerzego Supernata. Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego. Wrocław 2009
7. Domański T., Strategiczne Planowanie Rozwoju gospodarczego gminy, Agencja Rozwoju Komunalnego, Warszawa 1999.
8. Sztando A., Wdrażanie strategii rozwoju jednostki samorządu terytorialnego, [w:] Prace naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu nr 101. Dylematy rozwoju lokalnego i regionalnego na początku XXI wieku 2010,

Raporty i ekspertyzy:

1. Powierzchnia i ludność w przekroju terytorialnym w 2015 r., Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2015;
2. Studium pt. Obraz demograficzny Opola w dwudziestolecie 1989-2009 wraz z prognozą zmian ludnościowych do 2020 r., Opolskie Centrum Badan Regionalnych, Opole 2009,
3. Potencjał ekonomiczny miast w woj. lubelskim w latach 2000-2010, US w Lublinie, Lublin 2011.

Tabele:

1. Tabela 1 Charakterystyka gmin powiatu kraśnickiego.
2. Tabela 2 Poziom wykształcenia ludności w 2002 i 2011 roku w powiecie kraśnickim.
3. Tabela 3 Poziom bezrobocia w poszczególnych gminach powiatu kraśnickiego.

4. Tabela 4 Liczba klubów sportowych w poszczególnych gminach powiatu kraśnickiego.
5. Tabela 5 Szkoły na terenie powiatu kraśnickiego.
6. Tabela 6 Stopnie awansu zawodowego nauczycieli szkół powiatu kraśnickiego.
7. Tabela 7 Łączna długość poszczególnych kategorii dróg w powiecie kraśnickim.
8. Tabela 8 Drogi krajowe w powiecie kraśnickim.
9. Tabela 9 Drogi wojewódzkie przebiegające przez powiat kraśnicki.
10. Tabela 10 Długość dróg z podziałem na kategorie.
11. Tabela 11 Drogi powiatu kraśnickiego przebiegające przez gminę Annapol.
12. Tabela 12 Drogi powiatu kraśnickiego przebiegające przez gminę Dzierzkowice.
13. Tabela 13 Drogi powiatu kraśnickiego przebiegające przez gminę Gościeradów.
14. Tabela 14 Drogi powiatu kraśnickiego przebiegające przez gminę Kraśnik.
15. Tabela 15 Drogi powiatu kraśnickiego przebiegające przez gminę Szastarka.
16. Tabela 16 Drogi powiatu kraśnickiego przebiegające przez gminę Trzydnik Duży.
17. Tabela 17 Drogi powiatu kraśnickiego przebiegające przez gminę Urzędów.
18. Tabela 18 Drogi powiatu kraśnickiego przebiegające przez gminę Wilkołaz.
19. Tabela 19 Drogi powiatu kraśnickiego przebiegające przez gminę Zakrzówek.
20. Tabela 20 Stan nawierzchni dróg powiatu kraśnickiego.
21. Tabela 21 Kierunki lotnicze portu lotniczego w Świdniku.
22. Tabela 22 Kierunki lotnicze portu lotniczego w Rzeszowie.
23. Tabela 23 Stopień zwodociągowania gmin powiatu kraśnickiego.
24. Tabela 24 Liczba podmiotów p\gospodarczych wg wybranych sekcji i działów PKD 2007 w powiecie kraśnickim.
25. Tabela 25 Główni pracodawcy w powiecie kraśnickim.
26. Tabela 26 Liczba zarejestrowanych gospodarstw rolnych i ich powierzchnia w powiecie kraśnickim.

Wykresy:

1. Wykres 1 Liczba mieszkańców powiatu kraśnickiego na przestrzeni lat 2006-2014.
2. Wykres 2 Liczba mieszkańców gmin w powiecie kraśnickim.
3. Wykres 3 Struktura mieszkańców powiatu kraśnickiego ze względu na miejsce zamieszkania.
4. Wykres 4 Prognozowana liczba mieszkańców powiatu kraśnickiego do 2030r..

5. Wykres 5 Zestawienie powiatów woj. lubelskiego ze względu na gęstość zaludnienia.
6. Wykres 6 Struktura wiekowa ludności powiatu kraśnickiego.
7. Wykres 7 Struktura ludności wg poziomu wykształcenia w powiecie kraśnickim.
8. Wykres 8 Struktura ludności miejskiej i wiejskiej wg poziomu wykształcenia liczona w procentach.
9. Wykres 9 Stopa bezrobocia rejestrowanego od 2007 do 2015 roku w powiecie kraśnickim.
10. Wykres 10 Stopa bezrobocia wg poziomu wykształcenia w powiecie kraśnickim.
11. Wykres 11 Poziom bezrobocia w 2014 r. w powiecie kraśnickim.
12. Wykres 12 Liczba uczniów uczęszczających do szkół podstawowych w latach 2008-2014 w powiecie kraśnickim.
13. Wykres 13 Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w powiecie kraśnickim.
14. Wykres 14 Wskaźnik liczby podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON przypadających na 10 tys. mieszkańców w powiecie kraśnickim w 2014 roku.
15. Wykres 15 Struktura wielkości gospodarstw rolnych w powiecie kraśnickim.
16. Wykres 16 Struktura użytkowania gruntów w powiecie kraśnickim.
17. Wykres 17 Pogłowie zwierząt gospodarskich w powiecie kraśnickim zarejestrowanych podczas Powszechnego Spisu Rolnego w 2010 roku.

Mapy:

1. Mapa 1 Umiejscowienie powiatu kraśnickiego na tle województwa lubelskiego.
2. Mapa 2 Orientacyjny podział Polski na strefy klimatyczne.
3. Mapa 3 Walory przyrodnicze powiatu kraśnickiego.
4. Mapa 4 Walory kulturowe w powiecie kraśnickim.
5. Mapa 5 Kategorie dróg w powiecie kraśnickim.

Fotografie:

1. Zdjęcie 1 Kościół parafialny p.w. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny w Kraśniku.
2. Zdjęcie 2 Kaplica p.w. Świętej Trójcy w Stróży.
3. Zdjęcie 3 Uprawa malin.